

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

*«ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ»*

*...Περγιάλι καθαρό και πλατύ, με φιλή και άσπρην άμμο... Από την άλλη μεριά που
πέφτουν τα Χακιά, μια μολυβένια βραχουριά να τη θωρείς και να φοβάσαι!
... Το Ρέθυμνο μαθές είναι χτισμένο πάνω στο σύνορο της ημεράδας και της
αγριάδας...*

(“Το χρονικό μιας Πολιτείας”, Π. Πρεβελάκης)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΘΕΤΟ: ΛΑΖΑΡΟΥ

ΟΝΟΜΑ: ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Α. Μ. : 4310

ΕΞΑΜΗΝΟ: ΠΤ. Β'

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: 07 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ρέθυμνο είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τουριστικός προορισμός που παρέχει άφθονες δυνατότητες στον επισκέπτη. Η ίδια η πόλη, γραφική και καλά οργανωμένη αποτελεί έναν παράδεισο για εκείνον που θέλει να περάσει ήρεμες διακοπές απολαμβάνοντας το μπάνιο του σε κάποια οργανωμένη παραλία, κάνοντας περιπάτους σε γραφικά σοκάκια και δοκιμάζοντας εξαιρετικής ποιότητας εδέσματα στα πολυάριθμα εστιατόρια της πόλης και του λιμανιού.

Οι τουριστικές υποδομές, τα πολυάριθμα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα μεγάλα ξενοδοχεία εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητας παροχές, ενώ στα καταστήματα της πόλης και των περιχώρων μπορεί να αγοράσει κανείς κάθε λογής παραδοσιακά προϊόντα.

Για τον πιο απαιτητικό επισκέπτη που εκτός από μπάνια, βόλτες, ψώνια και πλούσια νυχτερινή ζωή, θέλει να δοκιμάσει πιο έντονες δραστηριότητες, το Ρέθυμνο παρέχει επίσης πολλές δυνατότητες. Έτσι στις περισσότερες οργανωμένες παραλίες μπορεί να χαρεί τις συγκινήσεις που προσφέρουν τα θαλάσσια σπορ, όπως το θαλάσσιο σκι, η ιστιοσανίδα, το αλεξίπτωτο θαλάσσης κ.ά.

Επίσης συμμετέχοντας σε κάποιο diving center μπορεί κανείς να πάρει μέρος σε καταδύσεις ή ακόμα και να παρακολουθήσει μαθήματα αποκτώντας τη μοναδική εμπειρία της εμπειρίας με το βυθό των θαλασσών.

Εναλλακτικά, ακολουθώντας θαυμάσιες πεζοπορικές διαδρομές μπορεί να απολαύσει τις ομορφιές της υπαίθρου και του βουνού. Απολαμβάνοντας το τοπίο με τις διαρκείς εναλλαγές του από τραχύ και έρημο σε καταπράσινο και ήμερο μπορεί κανείς να γνωρίσει τα βουνά και τα φαράγγια, και να γνωρίσει την ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής μέσα από τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μοναστήρια, τις εκκλησίες και τους οικισμούς.

Πέρα από τα μπάνια, τις εξορμήσεις στη φύση και το καλό φαγητό, το Ρέθυμνο προσφέρεται για ψυχαγωγία, διασκέδαση και ξεφάντωμα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Κορυφαία θερινή εκδήλωση το «Αναγεννησιακό Φεστιβάλ» που διοργανώνεται ανελλιπώς από το 1987 με στόχο την ανάδειξη της Κρητικής μα και της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο θέατρο “Ερωφίλη”, στο φρούριο της Φορτέτζας.

Το Χειμώνα πάλι το Ρέθυμνο ζει στο ρυθμό του Καρναβαλιού. Είναι το μεγαλύτερο καρναβάλι της Κρήτης, κι εκτός από τη μεγάλη παρέλαση της τελευταίας Κυριακής, μια σειρά εκδηλώσεων πλαισιώνει ολόκληρη την περίοδο της Αποκριάς.

Το Ρέθυμνο μπορεί και πρέπει να εκμεταλλευτεί όλα τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα και να αναδείξει όλη του τη δυναμική, μέσα από νέες ποιοτικές δραστηριότητες που αναδεικνύουν όλες τις μορφές τουρισμού και προσθέτουν αξία χωρίς να καταστρέφουν την ανθρώπινη διάσταση της ανάπτυξης.

A. ΜΕΡΟΣ **ΙΣΤΟΡΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ**

1.1. Το ΡΕΘΥΜΝΟ σήμερα...

Το Ρέθυμνο είναι πρωτεύουσα του νομού Ρεθύμνης και το 2001 (τελευταία απογραφή) είχε 27.868 κατοίκους. Σήμερα έχει 31.687 κατοίκους. Απέχει 60 χλμ. από τα Χανιά και 80 χλμ. από το Ηράκλειο. Βρίσκεται στα βόρεια παράλια της Κρήτης, σε μια αμμώδη παραλία μήκους 12 χλμ. Είναι μια γραφική πόλη με παραδοσιακά αλλά και μοντέρνα στοιχεία. Το παλιό τμήμα της έχει διατηρήσει μια ατμόσφαιρα που θυμίζει χρόνια της βενετικής περιόδου και της τουρκοκρατίας.

Αλλά και οι υπόλοιπες περιοχές γύρω από το λιμάνι, έχουν πολλά υπέροχα μνημεία, όπως το Φρούριο της Φορτέτζας, τη Λότζια, την κρήνη Rimondi, το βενετσιάνικο λιμανάκι, πολλές εκκλησίες και τζαμιά όπως η εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου και της Κυρίας των Αγγέλων και τα τζαμιά Νερατζές, Καρά Μουσά Πασά και Μεγάλης Πόρτας.

Στο Ρέθυμνο μπορεί να επισκεφτεί κανείς πολλά μουσεία με δείγματα κρητικής και ελληνικής ιστορίας και τέχνης. Το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, το Εκκλησιαστικό Μουσείο, τη συλλογή Φραντζεσκάκη και άλλες γκαλερί.

Το Ρέθυμνο διοργανώνει και πολλές εκδηλώσεις όπως το Αναγεννησιακό Φεστιβάλ, τη Γιορτή Κρητικού Κρασιού και το Καρναβάλι του Ρεθύμνου.

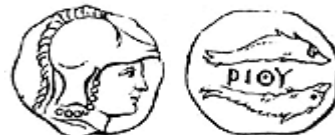

1.2. Το ΡΕΘΥΜΝΟ τότε...

Στη θέση του σημερινού Ρεθύμνου ήταν η αρχαία πόλη **Ρίθυμνα** από τον 4^ο π. Χ. αιώνα, της οποίας το όνομα διατηρεί παραλλαγμένο η σημερινή πόλη. Λέγεται και γράφεται με διάφορους τύπους: το Ρέθυμνο, το Ρέθεμνος, η Ρεθύμνη, η Ρίθυμνα. Η λέξη είναι σύνθετη από το “**ρείθρον** = κοίτη ποταμού” και “**-ύμνα**” που προέρχεται από το ύδνα = νερό.

α) Ακμή Ρίθυμνας : Η κατοίκηση της Ρίθυμνας άρχισε την Υστερομινωική περίοδο και έφτασε στην ακμή της τον 4^ο και 3^ο π. Χ. αιώνα, όπως δείχνουν τα ασημένια και χρυσά νομίσματά της που είχαν την **κεφαλή του Απόλλωνα** ή της **Αθηνάς** στη μια όψη και στην άλλη θαλασσινά σύμβολα, όπως δύο **δελφίνια** ή μία τρίαίνα και το όνομα της πόλης ν’ αναγράφεται: **ΡΙΘΥ**.

Αυτά φανερώνουν ότι ο Απόλλωνας και η Αθηνά ήταν προστάτες της Ρίθυμνας και ήταν αυτόνομη ναυτική πόλη.

β) Θέση : Στο λόφο Παλαιόκαστρο (σημερινή Φορτέτζα) ήταν η ακρόπολή της και εκεί υπήρχε ο ναός της Ροκκαίας Αρτέμιδας, του Απόλλωνα και της Αθηνάς. Ο σημερινός Μασταμπάς ήταν μάλλον το νεκροταφείο της, όπως φαίνεται από κτερίσματα τάφου που ανασκάφηκε εκεί.

γ) Παρακμή Ρίθυμνας : Το 69 π. Χ. την κατέστρεψε ο Μέτελλος και από τον 3^ο π. Χ. αιώνα άρχισε να παρακμάζει, ώστε στα τέλη των ρωμαϊκών χρόνων το Ρέθυμνο να γίνει ένα άσημο χωριό. Την **Α' Βυζαντινή περίοδο** εξακολουθούσε να είναι άσημαντο χωριό και μόλις τον 4^ο αιώνα ασπάστηκε το Χριστιανισμό. Τη **Β' Βυζαντινή περίοδο** υπήρξε ένας οικισμός στην περιοχή του λιμανιού. Το 1206 οι Γενουάτες κατέλαβαν το Ρέθυμνο, αλλά το 1210 οι Βενετοί κατόρθωσαν να το ανακαταλάβουν.

δ) Ακμή επί Βενετοκρατίας : Την περίοδο της Βενετοκρατίας (1210 – 1669) το Ρέθυμνο αρχίζει να γίνεται πόλη, αφού οι Βενετοί διασκεύασαν το Μαντράκι, στο ανατολικό μέρος της Φορτέτζας και εγκατέστησαν εκεί το διοικητικό κέντρο τους. Έτσι το 1229 άρχισε να γίνεται η πρώτη αναφορά για το Ρέθυμνο, ως φρουριακός οικισμός

Το 1307 ήρθαν και κατοίκησαν εδώ αρκετοί Κρητικοί και έτσι μεγάλωσε η πόλη και έγινε έδρα ρετούρη και πρωτεύουσα μιας από τις 4 επαρχίες της Κρήτης. Το 1538 ο ναύαρχος και πειρατής **Μπαρμπαρόσα** κατέστρεψε τα βόρεια παράλια της Κρήτης χωρίς όμως να πειράζει το Ρέθυμνο. Αυτό προβλημάτισε τους Βενετούς και το 1540 άρχισαν την οχύρωση του Ρεθύμνου, που άρχισε πλέον να γίνεται πόλη τα χρόνια αυτά και κράτησε 30 ολόκληρα χρόνια (1540 – 1570).

Το 1571 έφτασε στο Ρέθυμνο ο Τουρκικός στόλος με τον Ουλούτζ – Αλή που κατέλαβε την πόλη, την οποία παρέδωσε στις φλόγες. Οι κάτοικοι μετά την καταστροφή αυτή ζήτησαν από τους Βενετούς την κατασκευή ενός φρουρίου για την προφύλαξή τους. Έτσι το 1573 άρχισε η κατασκευή της Φορτέτζας πάνω στο λόφο του Παλαιόκαστρου και τελείωσε το 1580.

Το 1590 το Ρέθυμνο παθαίνει μεγάλες καταστροφές από πλημμύρα, ενώ το 1595 ένας μεγάλος σεισμός της προξένησε μεγάλες ζημιές.

ε) Καταστροφή επί Τουρκοκρατίας: Το 1646 ο Χουσεΐν Πασάς μετά από πολιορκία 22 ημερών καταλαμβάνει την πόλη, ενώ όλος ο πληθυσμός και τα βενετσιάνικα στρατεύματα οχυρώθηκαν στη Φορτέτζα. Ο Ενετικός στόλος δεν μπόρεσε να βοηθήσει λόγω θαλασσοταραχής και έτσι το Ρέθυμνο στις 13 Νοεμβρίου περνά στα χέρια των Τούρκων.

Το 1717 σεισμός και επιδημία πανούκλας φέρνουν νέα καταστροφή στην πόλη.

Το 1821 σφάχτηκαν 100 Χριστιανοί και το 1824 αποκεφάλισαν τους Τέσσερις Μάρτυρες στη Μεγάλη Πύρτα. Το 1881 κυκλοφορεί η πρώτη Ρεθεμνιώτικη εφημερίδα ο «**Νέος Ραδάμανθους**».

στ) Αυτονομία – Κρητική Πολιτεία (1898-1913): Ο Τουρκικός στρατός διώχθηκε το 1898 από το Ρέθυμνο και οι Μεγάλες Δυνάμεις επέβαλλαν διεθνή κατοχή. Το Ρέθυμνο κατέλαβαν οι Ρώσοι στρατιώτες που παρέμειναν μέχρι το 1909. Η παρουσία του Ρώσου διοικητή Θ. Ντε Χιόστακ στην πόλη βελτίωσε την ποιότητα ζωής, χτίστηκε το Τσάρειο Νοσοκομείο, διάφορα ιδρύματα, δρόμοι κ.ά. Κυκλοφόρησαν 4 εφημερίδες, λειτούργησαν θέατρα, κινηματογράφοι κ.λ.π.

ζ) Μετά την Ένωση: Από τη δεκαετία του 1920 είχαμε την ανταλλαγή του πληθυσμού (1924) όπου οι Τουρκοκρητικοί αναχώρησαν για τη Μικρά Ασία και ήρθαν στη θέση τους πρόσφυγες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της οικονομίας, όσο και του πολιτισμού της πόλης. Χτίστηκαν εργοστάσια έξω από το κέντρο της πόλης, στον Κουμπέ, Αγία Φωτεινή, Καλλιθέα. Δημιουργήθηκε ο Δημοτικός Κήπος, χτίστηκαν τα Γυμνάσια Αρρένων και Θηλέων.

η) Μάχη της Κρήτης – Γερμανική Κατοχή: Κατά τη μάχη της Κρήτης, οι Γερμανοί στις 20 Μαΐου 1941 αφού βομβάρδισαν την πόλη, έπεσαν αλεξιπτωτιστές έξω από το Ρέθυμνο και άρχισαν οι πολύνεκρες μάχες.

Την πόλη τότε την υπερασπίστηκε ο άμαχος πληθυσμός που έπαιρνε όπλα από τους αλεξιπτωτιστές. Μετά από σκληρό αγώνα οι Γερμανοί κατέλαβαν την πόλη στις 30 Μαΐου και εγκατέστησαν στρατιωτική διοίκηση.

θ) Πολεοδομική εξέλιξη: Μετά το 1950 αρχίζει η προέκταση της πόλης ανατολικά και ενώθηκε με Περιβόλια, Μισίρια και Τσεσμέ, όπως και προς το Μασταμπά και Κουμπέ. Σ' όλη την παραλιακή διαδρομή από ανατολικά μέχρι τη Σκαλέτα 10 χλμ. υπάρχουν όμορφες και καθαρές παραλίες με πολλά ξενοδοχεία και τουριστικά καταστήματα που προσελκύουν χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο.

1.3. Η Παλιά Πόλη του Ρεθύμνου.

α) Η περίπτωση της παλιάς πόλης του Ρεθύμνου.

Το Ρέθυμνο αποτελεί τυπικό παράδειγμα ιστορικής πόλης που δέχθηκε την πίεση της αστικοποίησης, από τη μία μεριά και της έντονης τουριστικής ανάπτυξης από την άλλη. Το αποτέλεσμα ήταν η δυναμική ανάπτυξη της «εκτός των τειχών» νεώτερης πόλης και η ταυτόχρονη, εξίσου δυναμική διεύδυση των λειτουργιών της τουριστικής αναψυχής του εμπορίου τουριστικών ειδών σε σημαντικό τμήμα της παλαιάς πόλης. Στο τμήμα αυτό είναι καταφανής η ένταση των εγκατεστημένων λειτουργιών τουριστικής αναψυχής και εμπορίου και η υποχώρηση της λειτουργίας της κατοικίας ενώ άλλο τόσο καταφανής είναι η πρόθεση επέκτασης και διεύδυσης των λειτουργιών αυτών στο υπόλοιπο τμήμα της παλιάς πόλης.

Η ανάπτυξη αυτή δημιουργεί ήδη νέους εμπορικούς άξονες, μέσα στο σώμα της παλιάς πόλης, πράγμα που προαναγγέλλει την ολοένα εντονότερη παρουσία των νέων λειτουργιών και, συνεπώς, μια νέα υποχώρηση της κατοικίας από το τμήμα εκείνο στο οποίο, ακόμη σήμερα, η κατοικία αποτελεί την κυρίαρχη λειτουργία.

Η διαδικασία αυτή εφ' όσον αφεθεί να εξελιχθεί χωρίς κανένα έλεγχο, είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει στην σταδιακή απονέκρωση της παλιάς πόλης και την εγκατάλειψή της από τους κατοίκους της.

Η προστασία αντίθετα και η διατήρησή της ως ζωντανού, ενεργού και παραγωγικού τμήματος της πόλης του Ρεθύμνου και μάλιστα του τμήματος εκείνου που λειτουργεί ως πόλος έλξης των επισκεπτών προϋποθέτει τη στήριξη και την ενίσχυση της κατοικίας, συνοδευόμενης από τις συμπληρωματικές, εμπορικές και άλλες λειτουργίες που χρειάζεται, ακόμη και από τις λειτουργίες εμπορίου και ψυχαγωγίας υπερτοπικού χαρακτήρα.

1.4. Η Φυσιογνωμία της Παλιάς Πόλης του Ρεθύμνου.

α) Η γενική εικόνα

Η Παλαιά Πόλη του Ρεθύμνου συμπυκνώνει και αποκρυσταλλώνει, στην πολεοδομική και αρχιτεκτονική της μορφή, όλη την ιστορία της πόλης, ιδίως από τους μέσους χρόνους μέχρι σήμερα.

Η μέχρι σήμερα επιβίωση του πολεοδομικού ιστού της πόλης και της μορφής του παλιού λιμανιού αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός. Ο πολεοδομικός αυτός ιστός παρ' όσα κυκλοφοριακά κυρίως προβλήματα δημιουργεί σήμερα, αποτελεί κατ' εξοχήν «διατηρητέο μνημείο» και ορθώς έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προστασίας του. Εδώ πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η οποιαδήποτε παραμόρφωση αυτού του ιστού ισοδυναμεί με καταστροφή ιστορικών μαρτυριών και επίσης καταστροφή της κλίμακας και του ύφους της Παλιάς Πόλης, δηλ. στοιχείων που αποτελούν βασικά συστατικά της όλης μορφής της.

Η γενική εικόνα της πόλης, προκύπτει ως μια σύνθεση των επί μέρους στοιχείων από τα οποία συγκροτείται. Χαρακτηριστικές φρουριακές μορφές ή μορφές αστικής αρχιτεκτονικής της Βενετοκρατίας, σημαντικά δημόσια κτίρια όπως η Loggia, η Κρήνη Rimondi, χριστιανικοί ναοί όπως ο ναός του Αγίου Φραγκίσκου ή η Κυρία των Αγγέλων ή μουσουλμανικά τεμένη με τους σωζόμενους χαρακτηριστικούς για την πόλη μιναρέδες, αλλά και νεώτερα κτίσματα, όπως το κτίριο της Νομαρχίας και άλλα διώροφα ή τριώροφα κτίρια, πυκνά δομημένα πάνω στο πυκνό οδικό δίκτυο ολοκληρώνουν την ιστορική εικόνα και λειτουργούν ως τοπόσημα.

Μεσαιωνικά κτίσματα, κτισμένα πριν από την καταστροφή της πόλης του 1571, Βενετσιάνικα ή Αναγεννησιακά, κτισμένα από το 1573 και μετά, με τα χαρακτηριστικά για την πόλη θυρώματα και περιθώρια ανοιγμάτων, τις λαξευτές λίθινες παραστάσεις και τις καμινάδες, Τούρκικα αστικά (1646-1898), με ξύλινους προεξέχοντες κλειστούς εξώστες, Νεοκλασικά και Εκλεκτικιστικά έως και Μεσοπολεμικά, είτε ακέραια είτε παραμορφωμένα είτε ακόμη και αποσπασματικά διασωζόμενα, αποτελούν πολύτιμες μαρτυρίες αλλά και εικονογραφούν συνάμα με τον πιο εποπτικό και διδακτικό τρόπο την ιστορία της και την εξέλιξή της μέχρι σήμερα.

β) Μνημεία και σημαντικά κτίρια.

Υπάρχουν 7 εκκλησίες και 6 κτίρια μνημεία Ενετοκρατίας και Τουρκοκρατίας, καθώς και πολλά άλλα σημαντικά κτίρια ενετικής κυρίως εποχής που στην πλειοψηφία τους υπολειπόμενα:

- Η ενετική Loggia (Λέσχη των Ευγενών), Κρήνη Rimondi
- Ο Άγιος Φραγκίσκος
- Το τζαμί Νερατζέ (ή εκκλησία Santa Maria)
- Η Κυρία των Αγγέλων
- Η Μεγάλη Παναγία (Μητροπολιτικός ναός του Ρεθύμνου)
- Το τζαμί της Μεγάλης Πόρτας
- Το τζαμί Καρά Μουσά Πασά
- Το Τούρκικο Σχολείο
- Το Χαμάμ (στην οδό Ροδαμάνθους)

- Το Διοικητήριο (κτίριο της Νομαρχίας)
- Σπίτια της Τουρκοκρατίας, του Νεοκλασικισμού κ.λ.π

γ) Λειτουργική σχέση με τη νεώτερη πόλη.

Ένα σημαντικό τμήμα της έκτασης της παλιάς πόλης, το οριζόμενο μεταξύ των οδών Αρκαδίου και Εθνικής Αντιστάσεως, μαζί με τμήμα της νεώτερης πόλης που βρίσκεται μεταξύ των οδών Δημοκρατίας, Μοάτσου και πάρκου, αποτελούν το «κέντρο» της πόλης, συγκεντρώνοντας το σύνολο σχεδόν του λιανικού εμπορίου, των γραφείων και των υπηρεσιών της, με εξαίρεση τις υπηρεσίες της Νομαρχίας που βρίσκονται στις δυτικές παρυφές της παλαιάς πόλης.

Σε αυτήν ακριβώς την περιοχή του κέντρου παρατηρείται μια διαρκής και αυξανόμενη τάση απομάκρυνσης του λιανικού εμπορίου και των γραφείων από την παλαιά προς την νεώτερη πόλη και αντικατάστασής του με τουριστικό εμπόριο, γεγονός που αποτελεί σύνθηρες φαινόμενο σε παρόμοιες περιπτώσεις ιστορικών πόλεων που υπεραναπτύσσονται τουριστικά.

Μέσα στην παλαιά πόλη, που διαθέτει ένα σημαντικό σε αρχιτεκτονική ποιότητα και ιστορική αξία κτιριακό πλούτο κατάλληλο για στέγαση πολιτιστικών λειτουργιών, συγκεντρώνεται εξάλλου και η πλειοψηφία των πολιτιστικών δρώμενων της πόλης.

δ) Οι ελεύθεροι χώροι στην πόλη.

Μέσα στην παλαιά πόλη δεν υπάρχουν μεγάλοι κοινόχρηστοι ελεύθεροι χώροι με συγκεκριμένη διαμόρφωση και χρήση. Οι περισσότεροι αποτελούν μικρές διαπλατύνσεις οδών (Καραόλη, Πετυχάκη) ή μικρής κλίμακας ελεύθερους χώρους γύρω από τις εκκλησίες και τα μνημεία της πόλης (Κυρία των Αγγέλων, Εισόδια της Θεοτόκου, Εθνική Τράπεζα κ.λ.π.). Ορισμένοι εξ' αυτών έχουν κηρυχθεί «διατηρητέου». Σημαντικότερο από άποψη ιστορικής σημασίας αλλά και για τη λειτουργία της πόλης δημόσιοι χώροι, παρά το μικρό τους μέγεθος είναι, η «πλατεία Πετυχάκη» που αποτελεί το σημαντικότερο πόλο έλξης στο Ανατολικό τμήμα της παλαιάς πόλης και η πλατεία της «Κυρίας των Αγγέλων» που αποτελεί το σημαντικότερο δημόσιο χώρο του δυτικού τμήματος.

Η παραλιακή οδός Ελ. Βενιζέλου, που χαρακτηρίζεται από λειτουργίες τουρισμού και αναψυχής, ο αναξιοποίητος σε μεγάλο βαθμό ελεύθερος χώρος γύρω από το Κάστρο και βέβαια ο χώρος του Κάστρου, αποτελούν τους σημαντικότερους σε έκταση δημόσιους ελεύθερους χώρους της πόλης.

Οι ιδιωτικοί ελεύθεροι χώροι βρίσκονται στην πλειοψηφία τους στα εσωτερικά των οικοδομικών τετραγώνων και είναι αναξιοποίητοι. Σημαντικότερος σε μέγεθος και σημασία είναι βέβαια ο ελεύθερος χώρος που περιβάλλεται από το Τούρκικο σχολείο, την εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου και το Νερατζέ τζαμί. Βρίσκεται στην καρδιά της πόλης, σε άμεση σχέση με τους σημαντικότερους δημόσιους χώρους της πόλης (πλατείες Πετυχάκη και Κυρίας των Αγγέλων) και συγχρόνως στο όριο μεταξύ της περιοχής των κεντρικών λειτουργιών (ανατολικό τμήμα) και της περιοχής της κατοικίας (δυτικό τμήμα).

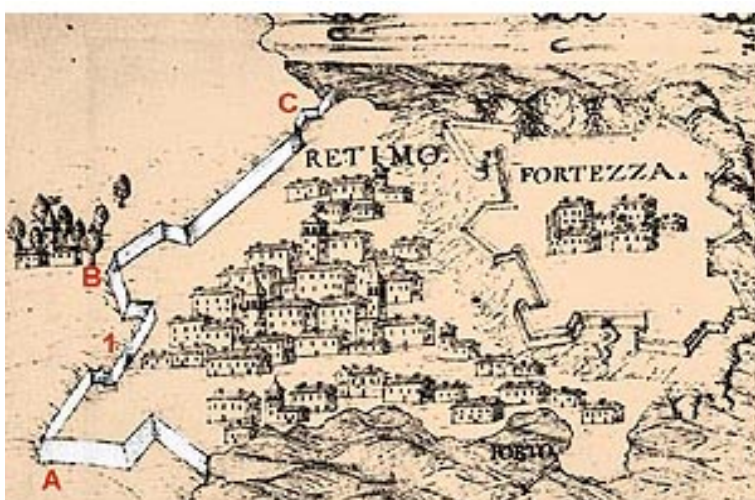
1.5. ΕΝΕΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

α) Η οχύρωση του Ρεθύμνου

Όταν οι Βενετοί ήρθαν στο Ρέθυμνο εγκαταστάθηκαν στο Castel Vecchio, στον πρώτο οικιστικό πυρήνα της πόλης. Το Castel Vecchio καταλάμβανε μια πολύ μικρή περιοχή και περικλείονταν από οχυρωματικό περίβολο. Αργότερα η επέκταση του οικισμού έξω από τα τείχη του castel vecchio, επέβαλε την κατασκευή νέου τείχους που θα περιέκλειε μεγαλύτερη έκταση. Πράγματι ανάμεσα στο 1540 και το 1570 οχυρώθηκε ο νέος οικισμός με τείχη που σχεδίασε ο **M. Sanmicheli**.

Το νέο οχυρωμένο οικιστικό συγκρότημα περιελάμβανε μεγαλοπρεπή πόρτα εισόδου, την Porta Guora, που οδηγούσε στην κεντρική πλατεία στην οποία βρισκόταν τα λαμπρά δημόσια κτήρια, ανάμεσα στα οποία η Loggia, η κρήνη Rimondi και ο πύργος του ρολογιού. Το 1571, με την επιδρομή του Ουλούτζ Αλή ισοπεδώθηκε το τείχος και δημιουργήθηκε η ανάγκη για την οχύρωση του λόφου του Παλαιοκάστρου με σκοπό να μεταφερθεί εκεί και ολόκληρη η πόλη. Πράγματι, μετά από πολλές δυσκολίες ανάμεσα στο 1573 και το 1578 χτίστηκε η Fortezza αλλά η πόλη ποτέ δεν μεταφέρθηκε μέσα στα τείχη της.

Από το ελάχιστο απομεινάρια της αρχικής οχύρωσης του Ρεθύμνου είναι και η Πόρτα Guora, η Μεγάλη Πόρτα των ρεθεμνιωτών. Το όνομά της πήρε από τον Rettore J. Guoro, στα χρόνια του οποίου (1566-1568) οικοδομήθηκε. Βρίσκεται στην αρχή της οδού Αντιστάσεως και διατηρείται το πλάτους 2,60μ. άνοιγμα και το ημικυκλικό της τόξο. Στην αρχική της μορφή περιελάμβανε αετωματική επίστεψη με ανάγλυφο το λιοντάρι του Αγίου Μάρκου στο τύμπανό της.

Η Πόρτα Guora, Μεγάλη Πόρτα για τους Ρεθυμνιώτες σε φωτογραφία του Gerola.

Αριστερά: Το Ρέθυμνο σε σχέδιο του Angelo Oddi. 1584.

β) Οχύρωση-Τείχη και Πύλες : Το 1206 οι Γενοβέζοι με τη βοήθεια του αρχιπειρατή Πεσκατόρε κατακτούν την Κρήτη και το 1210 μετά από πόλεμο, κυρίαρχοι γίνονται οι Βενετοί.

Το Ρέθυμνο τότε ήταν ένα άσημο παραθαλάσσιο χωριό, γύρω από το ενετικό λιμανάκι. Σύντομα όμως μεγάλωσε και έγινε μια μικρή πόλη που το 1520 ανάγκασε τους Βενετούς να την οχυρώσουν. Η οχύρωση κράτησε από το 1540-1570 και τα τείχη ξεκινούσαν από την αμμουδιά, το μοναδικό προμαχώνα της Αγίας Βαρβάρας με στρατώνες για την φρουρά και την Πύλη της Άμμου, σημερινό Άγνωστο Στρατιώτη.

Τα τείχη συνεχιζόταν δυτικά στην Πύλη Guoga (Μεγάλη Πόρτα) που χτίστηκε το 1566-1568 επί του ρετούρη Γκουόρο και ήταν η κεντρική πύλη της πόλης (σήμερα βρίσκεται στην αρχή της Εθνικής Αντιστάσεως), άνοιγε το πρωί και έκλεινε το βράδυ από στρατιωτικούς φρουρούς. Από την Πύλη Guoga τα τείχη εκτεινόταν προς τους προμαχώνες Σάντα Βενεράντα και Καλλέργη, τελείωνε δίπλα στη Νομαρχία όπου υπήρχε η Πύλη Στρατώνα .

Η πόλη ήταν ανοιχτή προς τη θάλασσα και μόλις τελείωσαν τα τείχη δέχτηκαν την επιδρομή του Οθωμανικού στόλου Ουλούτς Αλή το 1571 και η καταστροφή ήταν πολύ μεγάλη ώστε αποφασίστηκε η κατασκευή της Φορτέζας πάνω στο λόφο του Παλαιόκαστρου.

Από τα τείχη αυτά σώζονται σήμερα μόνο η Πύλη Guoga και τα καταλύματα των στρατιωτών στην οδό Εθν. Μακαρίου (Άγνωστο). Το 1902 κατεδαφίστηκαν η Πύλη Guoga, ο Προμαχώνας της Σάντα Βενεράντα κ.ά. για την επέκταση της πόλης.

γ) Λιμάνι : Από το 1300 οι Βενετοί άρχιζαν να διασκευάζουν κατάλληλα το Μαντράκι της πόλης, σ' ένα μικρό λιμάνι για να καταφεύγουν εκεί οι γαλέρες τους. Το 1852 διάνοιξαν ένα κανάλι για να διοχετεύει έξω την άμμο, που όμως δεν είχε αποτέλεσμα, γι' αυτό γινόταν συχνά εκβαθύνσεις και το 1618 επιδιόρθωσαν το βόρειο μόλο. Το 1626 πρόσθεσαν στα νότια ένα κρηπίδωμα.

Παρά τις προσθήκες και τις αλλαγές στο «Μαντράκι» διατηρεί και σήμερα την ωραία γραφική βενετσιάνικη μορφή του. Γύρω από το λιμάνι υπάρχουν θολωτοί χώροι που ήταν βενετσιάνικα στέγαστρα πλοίων, αποθήκες κ.ά. Σήμερα ο χώρος του Ενετικού λιμανιού είναι γεμάτος από ταβέρνες, ενώ βόρεια είναι το Λιμεναρχείο και το Τελωνείο (1931).

1.6. Τα δημόσια οικοδομήματα

Τα δημόσια οικοδομήματα του Ρεθύμνου, όπως και ολόκληρης της Κρήτης, που έγιναν μετά την εδραίωση της βενετικής κυριαρχίας στον, ήταν κατά κανόνα και στο βαθμό που διασώθηκαν, μεγαλόπρεπα έργα που από τη μια εξασφάλιζαν την καλή άμυνα της περιοχής και από την άλλη με τη λαμπρότητά τους απέπνεαν τον αέρα της δυτικής αρχιτεκτονικής εμφυσώντας έτσι και το μήνυμα της αδιαφιλονίκητης ισχύος της Βενετίας. παράλληλα λοιπόν με τις οχυρώσεις οι Βενετοί φρόντισαν να οικοδομήσουν και λαμπρά δημόσια κτήρια παρόμοια μ' αυτά που κοσμούσαν την

μητρόπολη όπως loggie, κρήνες, τελωνεία, λιμάνια, αποθήκες κ.ά. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα αρχιτεκτονικά σχέδια αλλά και την επίβλεψη των δημόσιων κτηρίων είχαν μηχανικοί και αρχιτέκτονες που ταξίδευαν από τη μητρόπολη γι' αυτόν ακριβώς το λόγο. Αυτό φυσικά γινόταν κατά τα πρώτα χρόνια της Βενετοκρατίας διότι αργότερα κάποιοι κρητικοί που είχαν λάβει μέρος σε μεγάλα έργα, έμαθαν τη δουλειά και μπορούσαν να την φέρουν σε πέρας μόνοι τους. Ήταν οι λεγόμενοι πρωτομάστορες ή μουράροι που τα έργα τους δεν διέφεραν από των ίδιων των βενετών.

α) Ο Άγιος Φραγκίσκος : Ο Άγιος Φραγκίσκος, γνωστός και ως ο

«Φτωχούλης του Θεού», αγιοποιήθηκε από τους καθολικούς το 1228. Είναι ο προστάτης των φτωχών, των ταπεινών και των δυστυχισμένων γι' αυτό τον τιμά η δυτική εκκλησία. Δίπλα στο ναό υπήρχε το μοναστήρι των Φραγκισκανών Μοναχών, δύο παρεκκλήσια με υπέροχα τόξα. Ο ναός είναι μια μονόκλιτη ξυλόστεγη βασιλική. Τα χαμηλότερα ανοίγματά του και ο πυλώνας του φαίνονται μεταγενέστερα του κυρίως ναού. Διαθέτει κιονόκρανα σύνθετου ρυθμού (ο ένας από τους πέντε ρυθμούς της Αναγέννησης), ενώ το θύρωμα ανήκει στον κορινθιακό ρυθμό. Ο Άγιος Φραγκίσκος χτίστηκε το 13^ο – 14^ο αιώνα και ήταν ο καθολικός μητροπολιτικός ναός του Ρεθύμνου επί Βενετοκρατίας. Εκεί εκκλησιάζονταν εκτός από τους καθολικούς και ορθόδοξοι. Σ' όλη την Κρήτη επί Βενετοκρατίας είχαν ανεγερθεί αρκετοί Φραγκισκανοί ναοί.

β) Η Κυρία των Αγγέλων : Η σημερινή εκκλησία «Κυρία των Αγγέλων» ή «Μικρή Παναγία», όπως λέγεται σε διάκριση από το Μητροπολιτικό ναό «Μεγάλη Παναγία», βρίσκεται στο μακρύ στενό και είναι αφιερωμένη στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Χτίστηκε το 1609 από τους Βενετούς, αφιερωμένη στην Αγία Μαρία Μαγδαληνή του τάγματος των Δομινικανών μοναχών.

Στην αρχή της Τουρκοκρατίας δόθηκε για λατρεία στους Χριστιανούς, όμως ο Χουσεΐν Πασάς, που κατοικούσε στη Φορτέτζα είδε μεγάλο πλήθος πιστών στο ναό, οργίστηκε, τους έδιωξε και τον μετέτρεψε σε τζαμί το 1677. Φοβήθηκε όμως την οργή των Χριστιανών και τους παραχώρησε το μικρό τότε ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου. Το 1680 ο διάδοχός του Αχμέτ Πασάς με φερμάνι το έκανε “Τέμενος Αγκεμπούπ”, ενώ το 1687 χάλασαν το νότιο κλίτος και έχτισαν μιναρέ. Σύμφωνα με την παράδοση, οι Τούρκοι δεν μπόρεσαν να αποπερατώσουν το μιναρέ, γιατί το στύλωμά του δεν το επέτρεπε η Παναγία. Έτσι ό,τι χτιζόταν τη μία μέρα, την άλλη μέρα έπεφτε. Ο μιναρές έμεινε μισοτελειωμένος, γι' αυτό τον ονομάζουν ο “κομμένος μιναρές” ή “κουτσοτρούλης”.

Η εικόνα της Παναγίας έφυγε από το τέμπλο και πήγε σε άγνωστο μέρος γιατί οι Τούρκοι την έκαναν τζαμί.

Αργότερα χρησιμοποιήθηκε για στρατωνισμό των στρατιωτών που θα έφευγαν στη Σμύρνη στον πόλεμο της Μ. Ασίας. Δύο στρατιώτες είδαν την ίδια βραδιά στον ύπνο τους την Παναγία, που τους είπε να ψάξουν στο πάτωμα να βρουν την εικόνα της. Μαζεύτηκε τότε κόσμος, χάλασαν το πάτωμα και βρήκαν την εικόνα της.

Ο λαός αξίωσε να ξαναγίνει εκκλησία. Έτσι τον Απρίλιο του 1917 επανήλθε μετά από 270 χρόνια στη λατρεία των Χριστιανών. Η εκκλησία λοιπόν της Κυρίας των Αγγέλων από το 1917 είναι ο αγαπητός ναός των Ρεθεμνιωτών.

γ) Άγιοι Τέσσερις Μάρτυρες : Στη μνήμη των Τεσσάρων Μαρτύρων που αποκεφάλισαν οι Τούρκοι στις 28 Οκτωβρίου 1824 στον Πλάτανο, χτίστηκε το 1909 ένας μικρός ναός που όμως δεν ολοκληρώθηκε και το 1949 κατεδαφίστηκε.

Χτίστηκε νέος ναός που εγκαινιάστηκε στις 28/10/1955, θεωρήθηκε όμως μικρός αφού οι πιστοί ήταν όλο και περισσότεροι. Κατεδαφίστηκε εκ νέου, και έτσι χτίστηκε ο σημερινός ναός από το 1972-1975 με το κεντρικό κλίτος αφιερωμένο στους Τέσσερις Μάρτυρες.

δ) Loggia : Η Loggia, ο χώρος δηλαδή όπου γινόταν οι συσκέψεις των ευγενών για να συζητήσουν θέματα οικονομικά και πολιτικά, ήταν ένα λαμπρό κτήριο στο κέντρο της πόλης. Ήταν όμως και χώρος αναψυχής και τυχερών παιγνιδιών, ενώ από την είσοδο της Loggia διάβαζαν οι κήρυκες τα διατάγματα του Ρέκτορα. Οικοδομήθηκε τον 16^ο αιώνα με σχέδια του διάσημου βενετού αρχιτέκτονα Michel Snamicheli. Το κτήριο που διατηρείται σε πάρα πολύ καλή κατάσταση, είναι τετραγωνικής κάτοψης και έχει αψιδωτές τις τρεις πλευρές του (εκτός της δυτικής). Είναι χτισμένο κατά το ισοδομικό σύστημα και εντυπωσιάζουν τα φουρούσια του γείσου.

Στην αρχική του μορφή το κτήριο παρέμενε ανοικτό και είχε τετράριχτη στέγη, πράγμα που δε συμβαίνει σήμερα.

H Loggia

ε) Ρολόι : Χτίστηκε το 1601 και ήταν αφιερωμένο στο Μπέμπο Ιωάννη, επίτροπο Αγίου Μάρκου στο Ρέθυμνο. Βρισκόταν απέναντι από τη Λότζια και ήταν ηλιακό ρολόι, με θύρωμα από δύο δωρικές κολόνες με ανάγλυφους αριθμούς και σύμβολα ζωδίων στην περιφέρεια του ρολογιού και στην πόρτα δέσποζε το φτερωτό λιοντάρι της Βενετίας. Ήταν το ψηλότερο κτίριο της πόλης επί Ενετοκρατίας, ύψους 20 μ. , με μεγάλη υπαίθρια καμπίνα. Κατεδαφίστηκε το 1946 για την επέκταση της οδού Αρκαδίου.

στ) Η κρήνη Rimondi: η περίφημη κρήνη Rimondi, που βρίσκεται στη σημερινή πλατεία του Πλατάνου και στο αλλοτινό κέντρο της βενετσιάνικης πόλης, οικοδομήθηκε το 1626 από τον ρέκτορα της πόλης A. Rimondi. Αποτελείται από τρεις γούρνες στις οποίες τρέχει νερό από τρεις κρουνοί σε σχήμα λεοντοκεφαλής. Πάνω στις γούρνες «πατούν» τρεις ραβδωτοί κιονίσκοι που επιστέφονται από κορινθιακά κιονόκρανα. Πάνω απ' αυτά αναπτύσσεται θριγκός στη μεσαία ζώνη του οποίου, ακριβώς πάνω από τους κιονίσκους, αναπτύσσονται τέσσερα φουρούσια σε σχήμα φύλλων άκανθας. Στην ίδια ζώνη διαβάζονται οι λέξεις : **LIBERALITATIS** και **FONTES**.

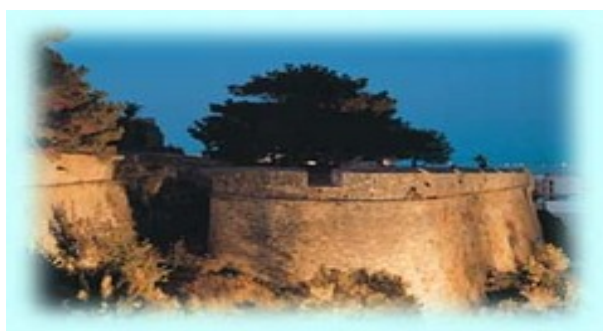

Κρήνη Rimondi

ζ) **Θύρωμα Κλόντιο** : Ενετικό κτίριο με εντυπωσιακό θύρωμα με λατινική επιγραφή: «Με την αρετή το σπίτι 1609». Στο κτίριο αυτό σήμερα παρασκευάζεται παραδοσιακό φύλλο.

η) **Καθολικό Επισκοπείο** : Στο σημερινό κτίριο του Μουσείου Ενάλιας Ζωής (οδός Αραμπατζόγλου), στεγαζόταν το Καθολικό Επισκοπείο της πόλης, ενώ δίπλα στην οδό Επιμενίδα ήταν καθολικό μοναστήρι.

1.6. ΦΟΡΤΕΤΖΑ

Το φρούριο Φορτέτζα είναι κτισμένο πάνω στο βραχώδη λόφο, το Παλαιόκαστρο. Ο λόφος πιθανόν να ήταν κάποτε νησάκι και υπήρξε τόπος λατρείας στην αρχαία εποχή με το ναό της Ροκκαίας Αρτέμιδας πάνω στο μέρος αυτό, που ήταν η ακρόπολη της αρχαίας Ρίθυμνας.

Μετά την καταστροφή του Ρεθύμνου το 1571 από τον Ουλούτς Αλή, Ρεθεμνιώτες και Βενετοί αποφάσισαν την κατασκευή του φρουρίου πάνω στο λόφο Παλαιόκαστρο. Το μεγάλο έργο άρχισε το 1573 επί του ρέκτορα του Ρεθύμνου Λάντο και ολοκληρώθηκε το 1580.

Η κύρια είσοδος της Φορτέτζας βρίσκεται ανατολικά ανάμεσα στους προμαχώνες Αγίου Νικολάου και Αγίου Παύλου. Μέσα σε ημικύκλιο υπάρχει το έμβλημα της Ενετικής Δημοκρατίας με το φτερωτό λιοντάρι του Αγίου Μάρκου που κρατά στο ένα του πόδι ένα σπαθί και στο άλλο ένα βιβλίο που γράφει: «ΕΙΡΗΝΗ Σ' ΕΣΕΝΑ , ΜΑΡΚΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗ ΜΟΥ». Για να μπούμε στο κάστρο περνάμε τη στοά των 27 μ. και συναντάμε δεξιά μας τα καταλύματα των στρατιωτών και τους χώρους φύλαξης των κανονιών.

Η οχύρωση έχει 4 προμαχώνες: Αγίου Λουκά, Αγίου Ηλία , Αγίου Παύλου (νότια) και Αγίου Νικολάου (ανατολικά), έχει ακόμη 3 αιχμές που είναι βόρεια του Αγίου Πνεύματος, Αγίας Ιουστίνης και Αγίου Σώζοντος.

Το κτίριο που βρίσκεται ανατολικά από την κεντρική πύλη της Φορτέτζας στεγαζόταν μέχρι το 1960 οι φυλακές και από το 1991 το Αρχαιολογικό Μουσείο. Χτίστηκε επί Τουρκοκρατίας για προστασία της πύλης του φρουρίου.

α) Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα του Φρουρίου είναι:

❖ **Αποθήκη Πυροβολικού** : Αποτελείται από ισόγειο και όροφο, καλυμμένο με δύο καμάρες. Η είσοδος του ισογείου έφερε τοξωτό υπέρθυρο. Το ξύλινο πάτωμα του ορόφου στηριζόταν σε τρεις πεσσούς. Κατασκευάστηκε για τη φύλαξη κανονικών και διαφόρων εξαρτημάτων του πυροβολικού. Το πρώτο διάροφο που συναντάμε μετά την είσοδο, σήμερα φιλοξενεί εκθέσεις ζωγραφικής.

❖ **Φρεάτιο** : Στον Προμαχώνα Αγίου Ηλία (από το 1992 είναι το θέατρο Ερωφίλη), είναι υπόγειο πηγάδι, αμυντικό σύστημα του φρουρίου. Ξεκινά από κεκλιμένο διάδρομο και οδηγεί βαθιά, ενώ ο φωτισμός του γινόταν από δύο φωταγωγούς.

❖ **Επιπρομαχώνας Αγίου Λουκά** : Έγινε για να προστατεύσει τον προμαχώνα από τις εχθρικές βολές από το λόφο Τιμίου Σταυρού και αποτελείται από δύο κτίρια με θόλους.

❖ **Καθεδρικός ναός** : Θεμελιώθηκε το 1583 και ήταν αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας ερειπώθηκε και μετατράπηκε σε τέμενος του Sultan Ibrahim. Είναι μεγάλος τετράγωνος χώρος, στεγασμένος με τρούλο. Σώζεται η βάση του μιναρέ και το μιχράμπ.

❖ **Πιθανό Επισκοπικό Μέγαρο** : Αποτελείται από δύο κτίσματα, από τα οποία το μεγαλύτερο διαθέτει έναν ενιαίο χώρο, που καλύπτεται με καμάρες, ενώ το μικρότερο προστέθηκε μεταγενέστερα. Θεωρείται ως επισκοπικό μέγαρο, λόγω της γειτνίασής του με τον καθεδρικό ναό. Στο χώρο δεν έχουν πραγματοποιηθεί συστηματικές ανασκαφικές έρευνες. Κατά καιρούς έχουν γίνει δοκιμαστικές τομές, στα πλαίσια ευρύτερων σωστικών επεμβάσεων στα υφιστάμενα μνημεία.

❖ **Δυτική Πύλη** : Χρησίμευε ως δευτερεύουσα πύλη σε περιόδους ειρήνης.

❖ **Πυριτιδαποθήκες** : Μέσα στο φρούριο σώζονται δύο πυριτιδαποθήκες. Δύο ορθογωνικά κτίσματα κοντά στο βόρειο τείχος με πυραμοειδή στέγη μεγάλου πάχους για προστασία. Οι τοίχοι τους είναι χοντροί με μικρές πόρτες και διαθέτουν δεύτερους χώρους για την καλύτερη ασφάλεια της πυριτίδας.

❖ **Κατοικία Ρέκτορα** : Στο κέντρο του φρουρίου ήταν η κατοικία του Ενετού ρέκτορα, ένα επιβλητικό διάροφο κτίριο με 49 πόρτες και 81 παράθυρα.

❖ **Κατοικία των Συμβούλων** : Αποτελείται από ισόγειο και όροφο, με μεγάλα δωμάτια. Επρόκειτο για μεγάλο επιβλητικό κτίριο, που χρησιμοποιήθηκε και στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, πιθανόν ως κατοικία αξιωματούχου. Το πρότυπό του πρέπει να αναζητηθεί στα Ιταλικά Αναγεννησιακά παλάτια.

β) Ναοί Φορτέτζας

❖ **Αγίου Νικολάου – Τζαμί Ιμπραήμ Χαν** : Το 1583 από τους Βενετούς χτίστηκε ο Καθεδρικός ναός της πόλης αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο. Ήταν ένα μεγάλο κτίσμα και είχε 7 παρεκκλήσια.

Το 1646 οι Τούρκοι στα ερείπια του ναού του Αγίου Νικολάου έχτισαν το τέμενος (τζαμί) αφιερωμένο στον Ιμπραήμ Χαν, που τότε ήταν σουλτάνος. Από τότε σώζεται η αλυσίδα του πολυελαίου και σήμερα αναστηλώνεται για να φιλοξενεί διάφορες εκθέσεις.

❖ **Ι. Ν. Αγίου Θεοδώρου Τριχινά** : Χτίστηκε το 16^ο και ανακαινίστηκε εκ βάθρων το 1899 από το Ρώσο διοικητή Θεόδωρο Ντε Χιοστάκ.

❖ **Ι. Ν. Αγίας Αικατερίνης** : Χτίστηκε σε αντικατάσταση του ναού που ήταν στις παλιές φυλακές της Φορτέτζας και είχε κατεδαφιστεί. Αναστηλώθηκε το 1980.

❖ **Ι. Ν. Αγίου Σπυρίδωνα** : Σηλαιώδης ναός, δυτικά του φρουρίου της Φορτέτζας, αρκετά παλαιός από το 16^ο αιώνα.

1.7. ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

α) Το Τζαμί Νερατζές : Το τζαμί Νερατζές που σήμερα χρησιμοποιείται ως Ωδείο, ήταν στα χρόνια της Ενετοκρατίας (1212-1669) η εκκλησία της Παναγίας των Αυγουστινιανών. Ήταν ένα ορθογώνιο κτίριο με εντυπωσιακό θύρωμα και κεραμοσκεπή. Το 1657 οι Τούρκοι μετέτρεψαν την εκκλησία σε τζαμί (μουσουλμανικό ναό), αφού αντικατέστησαν τη στέγη οι Οθωμανοί με τρεις τρούλους, δίνοντας το όνομα του πορθητή του Ρεθύμνου **Γαζή Χουσεϊν** και το παρεκκλήσι της Παναγίας στα δυτικά που ήταν αφιερωμένο στο Σώμα του Χριστού μετατράπηκε και αυτό σε ιεροσπουδαστήριο. Όμως οι Χριστιανοί το ονόμαζαν Τζαμί Νερατζέ από μια μεγάλη νεραντζιά που υπήρχε στον κήπο του. Ήταν το μεγαλύτερο τζαμί της πόλης και φυσικά δεν ήταν δυνατό να μην έχει και ανάλογο μιναρέ. Πριν υπήρχε μεγάλος μιναρές που καταστράφηκε από το σεισμό του 1687 και του 1856. Το 1890 όμως χτίστηκε νέος μεγάλος μιναρές με δύο εξώστες κατασκευασμένος με τις περίφημες πέτρες από το χωριό Αλφά. **Σήμερα χρησιμοποιείται από το Δήμο ως αίθουσα εκδηλώσεων και ως Ωδείο.**

Η εξωτερική όψη του Τζαμί Νερατζέ

β) Τζαμί Κιουτσούκ Ιμπραϊμ (Λότζια) : Την Ενετική Λέσχη (Λότζια) μετέτρεψαν οι Τούρκοι σε τζαμί και αργότερα έχτισαν δίπλα έναν μιναρέ, που κατεδαφίστηκε το 1930 γιατί ήταν ετοιμόρροπος. Η επιγραφή που βρέθηκε στο τζαμί φυλάγεται στη Βιβλιοθήκη Ρεθύμνου.

γ) **Τζαμί Καρά Μουσά Πασά (Άμμος Πόρτα)** : Το τζαμί **Καρά Μουσά Πασά** αποτελούσε στα χρόνια της Βενετοκρατίας μοναστήρι αφιερωμένο στην Αγία Βαρβάρα και στα χρόνια της τουρκοκρατίας μετατράπηκε σε τζαμί με μιναρέ που σήμερα σώζεται τμηματικά. Στον περίβολο του τεμένους ο επισκέπτης μπορεί να δει πλήθος από ανάγλυφες διακοσμημένες πλάκες, τα μεζάρια, δηλαδή στήλες που τοποθετούσαν στους τούρκικους τάφους. Σήμερα στο Καρά Μουσά Πασά στεγάζεται το εργαστήριο συντήρησης της Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

Τζαμί «Καρά Μουσά Πασά»

δ) **Τζαμί Γιαχγιά Ιμπραϊμ (Σοχώρα)** : Το ναό της Αγίας Σοφίας μετέτρεψαν οι Τούρκοι το 1670 σε τζαμί με δύο θόλους από το γενίτσαρο Γιαχγιά. Αργότερα προστέθηκε και μιναρές ύψους 8 μ., αλλά γκρεμίστηκε το 1941 από τους βομβαρδισμούς. Στο χώρο αυτό στεγάζεται σήμερα ξυλουργείο.

ε) **Τζαμί Χαν Ιμπραϊμ (Φορτέτζα)** : Τον καθεδρικό ναό του Αγίου Νικολάου στη Φορτέτζα που χτίστηκε το 1585, οι Τούρκοι τον μετέτρεψαν το 1648 σε τζαμί του Ιμπραϊμ Χαν (Σουλτάνος οθωμανικής αυτοκρατορίας). Στο κτίριο προστέθηκε τεράστιος θόλος διαμέτρου 11 μ. και στηριζόταν πάνω σε 8 τόξα.

στ) **Τζαμί Βελή Πασά (Μασταμπάς)** : Το τζαμί αυτό χτίστηκε στα ερείπια του λατινικού ναού Αγίου Ονούφριου και περιβάλλονταν από τουρκικό μοναστήρι (τεκέ) με 13 συνεχόμενα κελιά, που σώζονται μέχρι σήμερα. Αποτελείται από πρόναο με τρεις θόλους και το τέμενος στεγάζεται με 6 μικρούς τρούλους. Ο μιναρές του χτίστηκε το 1789 με δύο προεξοχές και κυκλικό εξώστη. Είναι ο παλαιότερος της πόλης.

ζ) **Τζαμί Βαλιδέ Σουλτάνας (Μεγάλη Πόρτα)** : Το τζαμί αυτό αφιερώθηκε στη Βαλιδέ Σουλτάνα, μητέρα του Σουλτάνου Ιμπραϊμ Χαν, στα χρόνια του οποίου κυριεύτηκε το Ρέθυμνο. Το τζαμί χτίστηκε το 1670. Ο μιναρές του έχει έναν εξώστη που χτίστηκε το 1878 από τον Αγά Μεχμέτ Μπουναμάκη.

η) **Τζαμί Αγκεμπούτ Αχμέτ (Κυρία των Αγγέλων)** : Το 1680 ο Αγκεμπούπ μετέτρεψε το ναό της Κυρίας των Αγγέλων σε τζαμί.

1.8. Δημοτικός Κήπος Ρεθύμνου.

Στη θέση του Δημοτικού Κήπου ήταν το τούρκικο νεκροταφείο μέχρι και το Γυμνάσιο Θηλέων και το 1925 ο τότε δήμαρχος έκανε τις πρώτες ενέργειες για την παραχώρηση του χώρου και ξεκίνησε την ίδρυση του Δημοτικού Κήπου.

Το 1926 ο νέος δήμαρχος Τίτος Πετυχάκης ολοκλήρωσε την εκταφή των νεκρών και με τη βοήθεια μαθητών, εκπαιδευτικών και της φιλοδασικής ένωσης έγινε η δεινδροφύτευση του Κήπου και αργότερα των λόφων Ευλιγιά, Προφήτη Ηλία και Φορτέτζας.

Οι εργασίες στον Κήπο συνεχίστηκαν και το 1930 τον Κήπο επισκέφτηκαν ο βασιλιάς Γεώργιος και ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Το 1935 ήταν σωστός παράδεισος

ώστε τιμήθηκε με χρηματικό βραβείο της Εκθέσεως Θεσσαλονίκης. Με τα χρήματα αυτά έγινε η περιστοίχιση του Κήπου.

Μετά το 1945 οργανώθηκε πλούσιο φυτώριο και το 1968 έγινε και μικρός ζωολογικός κήπος με αγριοκάτσικα, ελάφια κ.ά. ζώα. Από το 1976 έχει παιδική χαρά, αναψυκτήριο και κάθε καλοκαίρι γίνεται στο χώρο αυτό η Γιορτή του Κρασιού.

Στα 25 στρέμματα του Κήπου υπάρχουν 800 δένδρα και θάμνοι (πεύκα, κουκουναριές, ακακίες, πικροδάφνες, μπαμπού, φοίνικες, κυπαρίσσια κ.ά.)

Στο χώρο αναψυχής, ξεκούρασης και παιχνιδιού υπάρχουν διάφορες προτομές (Τ. Πετυχάκης, Π. Βαρδινογιάννης, κ.ά.)

1.9. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Σε ολόκληρη την έκταση του Νομού Ρεθύμνης έχουν εντοπισθεί αρχαιολογικά κατάλοιπα που χρονολογούνται από την εποχή του λίθου έως και τα ρωμαϊκά και παλαιοχριστιανικά χρόνια. Τα δείγματα αυτά υποδηλώνουν μια γεωγραφική περιοχή που όχι μόνο υπήρχε αλλά και άνθιζε χωρίς διακοπή στο πέρασμα του χρόνου αφήνοντας ισχυρές ενδείξεις οικονομικής και πνευματικής ακμής. Μινωικές, γεωμετρικές και αρχαϊκές θέσεις και νεκροταφεία, ρωμαϊκές πόλεις και ελληνιστικά κατάλοιπα έχουν αποκαλυφθεί σε όλη την έκταση του νομού. Ο αριθμός των εντοπισμένων αρχαιολογικών θέσεων φθάνει τους 350 από τους οποίους φυσικά δεν είναι πολλοί επισκέψιμοι.

α) Ελεύθερνα

Στην περιοχή της Ελεύθερνας σώζεται ο οχυρωματικός πύργος που βρίσκεται στο λόφο και ο οποίος θα πρέπει να χρησιμοποιήθηκε από τα ελληνιστικά έως και τα βυζαντινά χρόνια.

Περιοχή του σημερινού χωριού «Αρχαία Ελεύθερνα» ο αρχαιολόγος καθηγητής κ. Π. Θέμελης έχει ανασκάψει μέρος του οικισμού σε όλες τις χρονολογικές του φάσεις από τα προϊστορικά έως και τα παλαιοχριστιανικά χρόνια.

Στα βόρεια της αρχαίας πόλης ακολουθώντας το ρέμα που περνά δυτικά του λόφου Πυργί βρίσκεται γέφυρα ελληνιστικών χρόνων. Η γέφυρα που είναι χτισμένη με το εκφορικό σύστημα σχηματίζει οξυκόρυφο τόξο.

β) Υστερομινωικό Νεκροταφείο Αρμένων

Σε απόσταση 10 χιλιομέτρων νότια της πόλης του Ρεθύμνου, δίπλα στο ομώνυμο χωριό και μέσα σε ένα θαυμάσιο δάσος από βελανιδιές, έχει αποκαλυφθεί το περίφημο νεκροταφείο των Αρμένων που χρονολογείται στην Υστερομινωική περίοδο (13ος / 12ος αι. π.Χ.). Η συστηματική ανασκαφική έρευνα που ξεκίνησε το 1969 έχει αποκαλύψει άνω των 220 τάφων και συνεχίζεται με στόχο την αποκάλυψη και της σχετικής πόλης. Οι τάφοι είναι θαλαμωτοί, λαξευμένοι στο μαλακό φυσικό βράχο, έχουν προσανατολισμό από ανατολή προς δύση και περιλαμβάνουν μακρόστενο λαξευτό επίσης διάδρομο που οδηγεί στο εσωτερικό τους. Μόνο ένας από τους τάφους που αποκαλύφθηκαν είναι κτιστός θολωτός. Περιείχε εκτός από κεραμική και όπλα, χάνδρες καθώς και ένα περίαπτο με επιγραφή σε γραμμική Α γραφή.

Οι περισσότεροι από τους θαλαμωτούς τάφους βρέθηκαν ασύλητοι και περιείχαν πλούσια ευρήματα όπως αγγεία, ειδώλια όπλα, κοσμήματα, εργαλεία κ.α. Πρόκειται για οικογενειακούς τάφους με αρκετούς νεκρούς τοποθετημένους απευθείας επάνω στο δάπεδο ή μέσα σε πήλινες λάρνακες.

Οι πήλινες λάρνακες εντυπωσιάζουν με τον πλούσιο διάκοσμό τους που περιλαμβάνει θέματα εμπνευσμένα από τη φύση καθώς και τη θρησκευτική εικονογραφία. Τα ευρήματα του νεκροταφείου των Αρμένων μπορεί να θαυμάσει κανείς στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου. Ο αρχαιολογικός χώρος είναι επισκέψιμος.

γ) Μοναστηράκι

Στο χωριό Μοναστηράκι που βρίσκεται στην κοιλάδα του Αμαρίου και σε απόσταση 38 χιλιομέτρων από το Ρέθυμνο, έχει αποκαλυφθεί κτιριακό συγκρότημα που θα πρέπει να οικοδομήθηκε γύρω στο 2000 π.Χ. και να καταστράφηκε από βίαια καταστροφή, σεισμό ή πυρκαϊά γύρω στο 1700 π.Χ. Το κτιριακό αυτό συγκρότημα που περιλαμβάνει αποθήκες, χώρους λατρείας και δύο χώρους αρχείου με πληθώρα πήλινων σφραγισμάτων, πιστεύεται ότι έχει ανακτορικό χαρακτήρα. Την ανασκαφική έρευνα ξεκίνησε το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και συνεχίζει από το 1980 το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

δ) Σταυρωμένος

Στην ευρύτερη περιοχή Χαμαλευρίου - Παγκαλοχωρίου - Σταυρωμένου και Σφακακίου εκτείνεται ένας πολύ σημαντικός αρχαιολογικός χώρος. Ήδη από το 1745 ο άγγλος περιηγητής R. Pococke θεώρησε ότι η θέση ταυτίζεται με το Παντομάτριον. Το 1918 ο επιμελητής του Μουσείου Ρεθύμνου Ε. Πετρουλάκης κάνει μια πρώτη δοκιμαστική έρευνα στο Παλαιόκαστρο. Το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου ο αρχαιολόγος Εμμ. Καούνης ανακαλύπτει εξαιρετική μαρμαρίνη επιτύμβια στήλη του 5ου αι. π.Χ. με ανάγλυφη παράσταση νεαρού κυνηγού. Στα επόμενα χρόνια αρκετά συχνά ήταν τα τυχαία ευρήματα στην περιοχή. Από το 1990 έως σήμερα διενεργούνται συστηματικές και σωστικές ανασκαφές από την ΚΕ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, οι οποίες φέρνουν στο φως εκτεταμένα οικοδομικά συγκροτήματα με οικιστικό και εργαστηριακό χαρακτήρα. Η μεγαλύτερη πυκνότητα των κτιρίων εντοπίζεται στους δύο λόφους Τσικουριανά και Κακαβέλλα.

1.10. Θάλασσα και Ακτές

Το Ρεθύμνο, ιδανικός προορισμός για θερινές διακοπές, λούζεται με τα πιο διαυγή και κρυστάλλινα νερά. Πολυάριθμες, πολύ όμορφες και πεντακάθαρες παραλίες, γραφικοί και απόμακροι κολπίσκοι, αμμουδεροί ή βραχώδεις, σχηματίζονται σ' όλο το μήκος της βόρειας και της νότιας ακτής. Τα πεντακάθαρα νερά, στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν χαρίσει στις πλαζ «γαλάζιες σημαίες», επιβράβευση και πιστοποίηση μαζί της καθαρότητάς τους. Στη βόρεια ακτή οι περισσότερες παραλίες είναι μεγάλου μήκους, αμμουδερές, οργανωμένες και με υποδομές διαμονής: Επισκοπή, Ρεθύμνο, Αδελιανός Κάμπος, Πάνορμο, Μπαλί. Εδώ, το μάνινο μπορεί να συνδυαστεί με διασκέδαση, διαμονή σε κάποιες από τις πιο σύγχρονες τουριστικές μονάδες και θαλάσσια σπορ: σκι, ιστιοσανίδα, αλεξιπτώτο θαλάσσης, μαθήματα καταδύσεων σε diving centers, εξασφαλίζουν μοναδική επαφή με το υγρό στοιχείο. Νότια πάλι, αν και αρκετά λιμανάκια, όπως η Αγία Γαλήνη και ο Πλακιάς, είναι οργανωμένα και με μεγάλη τουριστική ανάπτυξη. Δεκάδες ακόμα απομονωμένοι κολπίσκοι υπόσχονται αποζημίωση ακόμα και στον πιο απαιτητικό επισκέπτη. Ενδεικτικά ορισμένες από τις πιο χαρακτηριστικές:

Παραλία Ρεθύμνου: Οργανωμένη αμμουδερή παραλία μήκους άνω των 20 χιλιομέτρων, εκτείνεται από την πόλη του Ρεθύμνου και προς τα ανατολικά στις περιοχές Περιβόλια, Πλατανές, Αδελιανός Κάμπος, Σκαλέτα.

Παραλία Επισκοπής: Μεγάλου μήκους αμμουδερή παραλία στα δυτικά της πόλης του Ρεθύμνου, οργανωμένη τμηματικά.

Πάνορμο: Στην παραλία του παραθαλάσσιου χωριού Πάνορμο, σε απόσταση 20χιλ. ανατολικά της πόλης του Ρεθύμνου, μπορεί να απολαύσει κανείς το μάνινο του σε οργανωμένη παραλία κοντά στην οποία υπάρχουν και αρκετές ταβέρνες, ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Μπαλί: Στον όρμο Μπαλί, όπου και ο ομώνυμος παραθαλάσσιος οικισμός, σε απόσταση 34 χιλ. ανατολικά του Ρεθύμνου, έχει τη δυνατότητα ο επισκέπτης να επιλέξει κάποιο από τα μικρά λιμανάκια και να κολυμπήσει απολαμβάνοντας τις ευκολίες της οργανωμένης παραλίας. Στην περιοχή υπάρχουν πολλές ταβέρνες, ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Δαμνόνι: Οργανωμένη αμμουδερή παραλία ακριβώς δυτικά του Πλακιά στα νότια του Ρεθύμνου. Διαθέτει ενοικιαζόμενα δωμάτια και λίγες ταβέρνες.

Πλακιάς: Ο οικισμός του Πλακιά, σε απόσταση 40 χιλ. νότια του Ρεθύμνου, είναι ένα θέρετρο με θαυμάσια αμμουδερή παραλία και πλούσιες υποδομές σε ξενοδοχεία ενοικιαζόμενα δωμάτια, ταβέρνες και εστιατόρια. Στην οργανωμένη παραλία του μπορεί κανείς εκτός από μάνινο να κάνει και ποικίλα θαλάσσια σπορ.

Σούδα Πλακιά: Οργανωμένη, αμμουδερή παραλία ακριβώς δυτικά του χωριού Πλακιάς. Κοντά στην παραλία μπορεί να βρει κανείς ενοικιαζόμενα δωμάτια και λίγες ταβέρνες.

Αμμούδι: Μικρή αμμουδερή παραλία κοντά στο Δαμνόσι, μη οργανωμένη και σχεδόν ερημική.

Λίμνη Πρέβελη: Σε απόσταση 38 χιλ. νότια του Ρεθύμνου, λίγο πριν την ιστορική Μονή Πρέβελη, ακολουθώντας χωματόδρομο που φθάνει ως ένα σημείο και προχωρώντας στη συνέχεια με τα πόδια για 15 περίπου λεπτά, φθάνει κανείς σε μια μαγευτική αμμουδερή παραλία με φοίνικες, ακριβώς στις εκβολές του ποταμού Κουρταλιώτη.

Τριόπετρα: Η παραλία της Τριόπετρας που πήρε το όνομά της από τις τρεις πέτρες που τη χαρακτηρίζουν, βρίσκεται σε απόσταση περίπου 50 χιλ. νότια της πόλης του Ρεθύμνου. Μπορεί να την επισκεφθεί κανείς αν ακολουθήσει το δρόμο προς Αγία Γαλήνη και στο 40ο χιλ. στρίψει προς το χωριό Ακούμια και προχωρήσει. Πρόκειται για μια τεράστια αμμουδερή παραλία, μη οργανωμένη και σχεδόν ερημική.

Άγιος Παύλος: Σε απόσταση 58 χιλ. νότια του Ρεθύμνου βρίσκεται η εκπληκτική αμμουδερή παραλία του Αγίου Παύλου. Για να φθάσει κανείς εκεί αρκεί να ακολουθήσει το δρόμο προς Αγία Γαλήνη και στο 46ο χιλ., στο ύψος του χωριού Κρύα Βρύση, να στρίψει δεξιά και να συνεχίσει προς τη θάλασσα. Το μπάνιο σε έναν από τους ερημικούς μυχούς που σχηματίζουν τα βράχια και οι αμμόλοφοι είναι μια μοναδική εμπειρία. Στο ομώνυμο χωριό υπάρχει ενοικιαζόμενα δωμάτια και ταβέρνες.

Αγία Γαλήνη: Το θέρετρο της Αγίας Γαλήνης βρίσκεται σε απόσταση 58 χιλ. νότια του Ρεθύμνου. Εκτός από την πληθώρα των τουριστικών υποδομών διαθέτει και θαυμάσιες, πεντακάθαρές παραλίες που σχηματίζονται μέσα στο επιμέρους γραφικά λιμανάκια της περιοχής.

Κόρακας: Βρίσκεται στα νότια του Ρεθύμνου, ακριβώς νότια του χωριού Ροδάκινο που απέχει 42 χιλ. από το Ρέθυμνο. Η παραλία του Κόρακα είναι αμμουδερή και οργανωμένη, ενώ η περιοχή διαθέτει ξενοδοχεία, πολλά ενοικιαζόμενα δωμάτια και ταβέρνες.

ΚΛΙΜΑ: Το «εύκρατο μεσογειακό» κλίμα με τα ζεστά καλοκαίρια και τις πλούσιες βροχοπτώσεις, εξασφαλίζει ιδανικές θερμοκρασίες από 14° βαθμούς C το Χειμώνα έως 29° το Καλοκαίρι. Σποραδικά το ήπιο κλίμα αναστατώνουν άγριοι και ζεστοί βοριάδες και ζεστοί, νωχελικοί νοτιάδες κυρίως κατά τη μετάβαση από τη μία εποχή στην άλλη.

1.11. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

α) Ιερά Μονή Αρκαδίου

Από τις σημαντικότερες και πιο φημισμένες Μονές της Κρήτης, αλλά και της Ελλάδας, είναι η ιστορική Μονή Αρκαδίου. Σύμβολο της ελευθερίας και της αυταπάρνησης. Βρίσκεται στο Ρέθυμνο και απέχει από την πόλη 22 χλμ.

Είναι χτισμένη πάνω σε ένα μικρό οροπέδιο με φρουριακή μορφή εκτάσεως 5.200 τ.μ. Η κατασκευή του θυμίζει μοναστήρι Καθολικών, με πολλά κτίρια (αποθήκες, ξενώνες, μαγειρείο – τραπεζαρία, φούρνο, πυριτιδαποθήκη, κελάρια κ.ά.). Πιστεύεται ότι ιδρύθηκε τη Β' βυζαντινή περίοδο (961 – 1204) ή τα πρώτα χρόνια της Βενετοκρατίας από το μοναχό Αρκάδιο. Το 1572 έγινε κοινόβιο μοναστήρι. Το 1645 το κατέστρεψαν οι Τούρκοι, αργότερα όμως οι μοναχοί ξαναγύρισαν και το έχτισαν πάλι.

Όπως όλα τα μοναστήρια έτσι και το Αρκάδι υπήρξε κέντρο γραμμάτων με πλούσια βιβλιοθήκη, την οποία κατέστρεψαν οι Τούρκοι το 1646. Το Αρκάδι ήταν κέντρο αντιγραφής χειρογράφων και αργότερα εργαστήριο χρυσοκεντικής αμφίων.

Τα τελευταία χρόνια της Βενετοκρατίας ήταν από τα πλουσιότερα μοναστήρια της Κρήτης. Το 1700 είχε 200 εργάτες και βοσκούς και 300 μοναχούς. Το 1821 έγινε καταφύγιο των Χριστιανών. Ο Αγάς Γετιμαλής κλείδωσε τους καλόγερους στο μοναστήρι, αλλά ένας κατόρθωσε να φύγει και να ειδοποιήσει τους επαναστάτες που ήρθαν και σκότωσαν όλους τους Τούρκους. Τότε οι καλόγεροι εγκατέλειψαν το Αρκάδι και οι Τούρκοι το κατέστρεψαν. Το 1830 δόθηκε άδεια επισκευής και ανακαίνισης.

Το Ολοκαύτωμα : Το 1866 η μονή έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην ιστορία της Κρήτης, γράφοντας λαμπρές σελίδες. Την 1^η Μαΐου 1866 συγκεντρώθηκαν 1.500 Κρητικοί επαναστάτες με αρχηγό το Χατζή-Μιχάλη Γιάνναρη, για να διαμαρτυρηθούν για την επιβολή νέων φόρων. Το φθινόπωρο του 1866 συνεδριάζει η επαναστατική επιτροπή με αρχηγό τον Πάνο Κορωναίο, ο οποίος πρότεινε να εγκαταλείψουν τη μονή. Ο ηγούμενος Γαβριήλ όμως αρνήθηκε και ο Κορωναίος έφυγε.

Ο Μουσταφάς Πασάς με 15.000 στρατό και 30 κανόνια, ξεκίνησε στις 7 Νοεμβρίου 1866 από το Ρέθυμνο προς το Αρκάδι. Το πρωί της 8^{ης} Νοεμβρίου άρχισε η σκληρή μάχη, που τους βρήκε όλους στην εκκλησία. Μέσα στο Αρκάδι βρισκόταν 964 άτομα, από τα οποία τα 639 ήταν γυναικόπαιδα. Απέναντι στο στρατό των Τούρκων αντιστάθηκαν 325 άντρες. Πριν τελειώσει η Θεία Λειτουργία, οι Τούρκοι είχαν περικυκλώσει το Αρκάδι. Ο Γαβριήλ και οι πολεμιστές πήραν τις θέσεις τους. Σκληρή μάχη, οι γυναίκες κουβαλούν στους πολεμιστές πολεμοφόδια και νερό.

Τη βροχερή νύχτα της 8^{ης} Νοεμβρίου το Πολεμικό Συμβούλιο αποφασίζει να ζητήσει βοήθεια από τον Κορωναίο. Ξημερώνει η 9^η Νοεμβρίου και το Αρκάδι είναι στενά πολιορκημένο. Οι Τούρκοι έφεραν δυο βαριά κανόνια από το Ρέθυμνο και άρχισαν να χτυπούν την πύλη που υποχωρεί. Οι Τούρκοι μπήκαν μέσα και άρχισε η

γγιγαντομαχία. Μάχη σώμα με σώμα...Τα περισσότερα γυναικόπαιδα μπήκαν στην πυριτιδαποθήκη και την κατάλληλη στιγμή όταν είχαν πλησιάσει πολλοί Τούρκοι, ο Κωστής Γιαμπουδάκης με το πιστόλι του έβαλε φωτιά προτιμώντας το θάνατο παρά τη σκλαβιά Έτσι ανατινάχτηκαν όλοι στον αέρα, μαζί με πολλούς Τούρκους.

Ένα κοριτσάκι πετάχτηκε στα κλαδιά ενός κυπαρισσιού και σώθηκε. Στην τραπεζαρία είχαν καταφύγει 37 παλικάρια που είχαν εξαντληθεί τα πυρομαχικά τους, οι Τούρκοι τους βρήκαν και τους έσφαξαν όλους.

Ο επίλογος ήταν τραγικός...864 σκοτώθηκαν και 114 αιχμαλωτίστηκαν, ενώ 3-4 μόνο σώθηκαν. Οι απώλειες των Τούρκων ανέρχονται σε 1.50°.

Έτσι το Αρκάδι πατήθηκε μα δεν έπεσε. Τα Αρκάδια δεν πέφτουν, δεν προσκυνούν. Στο Μουσείο της μονής φυλάγονται πολύτιμα κειμήλιά της.

β) Ιερά Μονή Πρέβελη

Ιστορική μονή 35 χλμ. νότια του Ρεθύμνου, κτισμένη σε άγονο και ερημικό τοπίο δίπλα στο Λιβυκό Πέλαγος. Αποτελείται από δύο κτιριακά συγκροτήματα: το **Κάτω Μοναστήρι** που είναι αφιερωμένο στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο και το **Πίσω Μοναστήρι** αφιερωμένο στον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο και στον Ευαγγελισμό.

Σύμφωνα με την παράδοση παλιά λεγόταν “Μονή Θεολόγου” ή του “Μεγάλου Ποταμού” όπως αναφέρεται σε μια σφραγίδα και δεν είναι γνωστό το πότε ακριβώς ιδρύθηκε, αφού κήκε το αρχείο της. Πιστεύεται όμως ότι ιδρύθηκε το 10° – 12° αιώνα από ασκητές που ζούσαν στις γύρω περιοχές. Πρώτη γνωστή χρονολογία είναι το 1594 στην καμπάνα του ναού του **Προδρόμου** (Κάτω Μοναστήρι) και το 1629 στο ναό του **Θεολόγου** (Πίσω Μοναστήρι).

Το 1646, όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν την Κρήτη κατέστρεψαν και ερήμωσαν τη Μονή. Το 1670 ένας φεουδάρχης με το επώνυμο Πρέβελης ανακαίνισε τη μονή, που βρισκόταν μέσα στο φέουδό του και το αφιέρωσε κι αυτό στη μονή, από τον οποίο πήρε και το όνομά της.

Άλλοι πιστεύουν ότι πήρε το όνομα από τον ανακαινιστή της Ακάκιο Πρέβελη που εγκαταστάθηκε στη μονή και έκτισε κελί που σώζεται και σήμερα ως «Σπίτι του Πρέβελη»

Το Μοναστήρι σήμερα : Το Κάτω Μοναστήρι του Προδρόμου είναι σήμερα ερειπωμένο, ενώ το Πίσω του Θεολόγου ανακαινίστηκε το 1835 και το 1911, αλλά δυστυχώς χάλασαν την παλιά εκκλησία χτίζοντας τη νέα.

Στο Πίσω Μοναστήρι υπάρχουν το Μουσείο, αρχείο, ξενώνας, κελιά και πολλά κειμήλια.

2.1. ΚΕΝΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΠΑΙΔΕΙΑΣ

α) Ωδείο : Ιδρύθηκε το 1931 από το «Σύνδεσμο Καλών Τεχνών Ρεθύμνου» και στεγάζεται στο Τζαμί Νεραντζέ που παραχωρήθηκε το 1957. Μεγάλοι ευεργέτες του: ο Δ. Αλιμπράντης, Γ. Τρουλλινός, Γ. Κουρμούλης, Παντελής Πρεβελάκης και το κληροδότημα Κουταβά που συνέβαλαν στη στέγασή του. Η αίθουσα καλύπτει τις ανάγκες των πολιτιστικών εκδηλώσεων της πόλης, αφού δεν υπάρχει άλλη.

Τα μαθήματα του Ωδείου καλύπτουν τη μουσική παιδεία των μαθητών σε πιάνο, κιθάρα, λύρα, ακορντεόν κ.ά. οργάνων, ενώ στο Ωδείο ανήκει και η «Καλλιτεχνική Σκηνή».

Εσωτερικό του Ωδείου.

β) Δημοτικό Θέατρο Ρεθύμνου (ΔΗ. ΘΕ. ΡΕ.)

Το Δημοτικό Θέατρο Ρεθύμνου έκλεισε δέκα τρία ολόκληρα χρόνια δημιουργίας και προσφοράς στον τόπο μας. Συνεχίζει και μας εκπλήσσει με παραστάσεις που μιλάνε κατευθείαν στην ψυχή μας.

Το μυστικό δεν είναι άλλο από το πάθος και το μεράκι των συντελεστών του που συνεχίζουν ακούραστα την προσπάθεια - και επιτυγχάνουν κάθε χρόνο σ' αυτήν - να μας προσφέρουν ένα θέαμα υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών, ψυχαγωγικό και ταυτόχρονα διδακτικό, ένα θέαμα ικανό να μας αγγίξει σε όλα τα επίπεδα, με χαρακτήρες άξιους να ταυτιστούμε μαζί τους και δράματα που θα διεγείρουν τα συναισθήματα και τη συνείδησή μας. Αυτός είναι άλλωστε και ο σκοπός του θεάτρου εν γένει : να μας φέρει σε επαφή με τις πιο μύχιες πτυχές της ψυχής μας και να μας "καθάρει" μέσα από αυτήν τη διαδικασία αυτό-ανακάλυψης.

Δεν είναι επομένως να απορεί κανείς που το Δημοτικό Θέατρο Ρεθύμνου έχει καταξιωθεί στη συνείδηση των Ρεθυμνιωτών ως μια δυναμική και πρωτοποριακή καλλιτεχνική παρουσία, που αποτελεί στολίδι για την πόλη και πόλο έλξης επισκεπτών στο εξαιρετικό κάστρο της. Πολύ περισσότερο όταν τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται φιλότιμες προσπάθειες (με περιόδους που πραγματοποιούνται σε ολόκληρη την Κρήτη) να ξεπεραστούν τα στενά όρια της πόλης, ώστε να γίνουν άλλες περιοχές του τόπου μας κοινωνοί αυτού του φιλόδοξου και εμπνευσμένου εγχειρήματος που εδώ και χρόνια εμείς οι Ρεθυμνιώτες απολαμβάνουμε.

Η Δημοτική Αρχή δε θα μπορούσε να απουσιάζει από μια τέτοια αξιόλογη και ελπιδοφόρα προσπάθεια. Γι' αυτό και συνεχίζει να προσφέρει την αμέριστη συμπαράστασή της, θεωρώντας ότι συμβάλλει έτσι με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης. Στην κατεύθυνση αυτή κινούνται και οι ενέργειες που έχει δεσμευτεί η παρούσα Δημοτική Αρχή να αναλάβει για τη σύσταση Πειραματικής και Παιδικής Σκηνής και την εξεύρεση μόνιμης στέγης για το Δημοτικό Θέατρο Ρεθύμνου, αιτήματα που έχουν αποδείξει τη σπουδαιότητά τους στα δέκα τρία χρόνια που πέρασαν.

γ) Κέντρο Νέων : Είναι πόλος έλξης για τη νεολαία, όπου διδάσκονται χορός, μουσική, θέατρο, αγιογραφία, ξυλογλυπτική κ.ά.

δ) Κέντρο Εργαζόμενης Νεότητας : Λειτουργεί από το 1966 στο Εργατικό Κέντρο, όπου παραδίδονται μαθήματα κεντήματος, ζαχαροπλαστικής, οικοκυρικών ...

ε) Κέντρο Λαϊκής Τέχνης : Στο κέντρο λειτουργούν τμήματα υφαντικής, κεραμικής, ξυλογλυπτικής κ.ά.

στ) Παιδική Άνοιξη : Το σωματείο «Πολιτιστική Αναγέννηση», που ιδρύθηκε το 1991 διοργανώνει κάθε χρόνο το φεστιβάλ «Παιδική Άνοιξη» με διάφορες εκδηλώσεις και προγράμματα στην πόλη και την επαρχία.

ζ) ΝΕΛΕ : Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης απαρτίζεται από εκπροσώπους μαζικών και κρατικών φορέων με πρόεδρο το Νομάρχη. Στη ΝΕΛΕ λειτουργεί γραμματεία και 6 κέντρα επιμόρφωσης.

η) Κέντρο Βυζαντινής Τέχνης : Στεγάζεται σε ανακαινισμένο αρχοντικό, όπου στο εσωτερικό του υπάρχουν τοιχογραφίες του Γ. Γαληνού από το 1895-1925.

θ) Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης : Με τη συμμετοχή εκατό και πλέον Ρεθεμνιωτών, με επικεφαλής την Όλγα Κεφαλογιάννη, νομική σύμβουλο του πρωθυπουργού.

ι) Θεατρικός Περίπλους

ια) Πολιτιστικός Οργανισμός : Φορέας που λειτουργεί από το 1995 και μέλη του είναι οι Αντιδήμαρχοι 5 Δήμων, η Πολιτιστική Αναγέννηση, που είχε την πρωτοβουλία και το Εργατικό Κέντρο. Οργανώνει φεστιβάλ σε όλο το νομό.

ιβ) Παιδικό Πολιτιστικό Κέντρο

ιγ) Κέντρο Νεότητας

ιδ) Εικαστικά Εργαστήρια

ιε) Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας

2.2. Βιβλιοθήκη

Για τη δημιουργία της βιβλιοθήκης, έγινε σοβαρή προσπάθεια από το Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Ρεθύμνης που ιδρύθηκε το 1887 και η βιβλιοθήκη του συλλόγου αριθμούσε τους 3.000 τόμους, από τους οποίους περίπου 1.000 ήταν δωρεά του ευπατριδη Βιβιλάκη Εμμανουήλ. Μετά τη διάλυση του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου το 1910 τα βιβλία περιήλθαν στη βιβλιοθήκη του Δήμου, που όμως δεν υπήρχε.

Το 1946 ιδρύθηκε η «Πνευματική Εστία Ρεθύμνης», με σκοπό τη δημιουργία βιβλιοθήκης. Πρόεδρός της ο Τσάκωνας Πολύβιος. Τα βιβλία αυτά αποτέλεσαν τον

πρώτο πυρήνα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης που στεγάστηκε το 1946 σε δωμάτιο του ερειπωμένου κτιρίου του παλαιού Παρθεναγωγείου (1850 – 1930).

Το 1953 έγινε Δημόσια Βιβλιοθήκη με ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας και το 1972 έγινε Κεντρική Βιβλιοθήκη.

Σήμερα οι συλλογές τις φτάνουν τους 130.000 τόμους και 10.000 τόμους περιοδικών και εφημερίδων με αρχείο από το 1881.

2.3. Περιηγητική Λέσχη Ρεθύμνου

Ιδρύθηκε το 1958 από μια παρέα φιλοπρόοδων Ρεθεμνιωτών, με σκοπό την προβολή και την τουριστική ανάπτυξη του τόπου.

Από τα πρώτα χρόνια συνέδεσε το όνομά της με δύο μεγάλες εκδηλώσεις:

- Τη **Γιορτή του Κρασιού**. Από το 1958-2006 έχουν γίνει 47 εκδηλώσεις στο Δημοτικό Κήπο.
- Το **Καρναβάλι**, που ήταν φορέας και οργανώτρια η Λέσχη μέχρι το 1982.

Οι δραστηριότητες όμως επεκτάθηκαν και σε πολλούς άλλους τομείς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, εκδρομικούς κ.ά. Το 1986 η Περιηγητική Λέσχη απέκτησε μία ιδιόκτητη αίθουσα 300 τ.μ. (ονομάζεται Παύλος Βαρδινογιάννης). Διαθέτει μπαρ και γραφεία με όλες τις λειτουργικές ανάγκες, που εκτός από τις δικές τις εκδηλώσεις, καλύπτει ανιδιοτελώς και τις ανάγκες πολλών φορέων της πόλης μας.

Όλα αυτά τα χρόνια για την προσφορά της αυτή, της έχουν απονεμηθεί βραβεία κατά διαστήματα: **Τρία βραβεία** από τον **Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού**, για την προσφορά της στον τουρισμό, **το βραβείο Ήθους-Κοινωνικής Δράσης και Αυτοθυσίας** των «Ρεθεμνιώτικων Νέων» και **βραβείο** από τον **Ροταριανό Όμιλο Ρεθύμνης**, για το κοινωνικό και πολιτιστικό έργο της.

2.4. ΜΟΥΣΕΙΑ

α) Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο

Το **Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνης** ιδρύθηκε το 1973 με στόχο τη συγκέντρωση και την έρευνα του λαογραφικού υλικού του Ρεθύμνου. Από το 1995 στεγάζεται σε βενετσιάνικη, διατηρητέα αστική κατοικία του 17ου αιώνα στην οδό Βερνάρδου 28-30. Το διώροφο κτήριο με την εσωτερική αυλή εντυπωσιάζει κυρίως με τις αρχιτεκτονικές λεπτομέρειές του. Οι συλλογές του Μουσείου προέρχονται από δωρεές και αγορές και περιλαμβάνουν υφαντά και εργαλεία υφαντικής τέχνης, κεντήματα, δαντέλες, κεραμικά, καλάθια, είδη μεταλλοτεχνίας, νομίσματα, ενδυμασίες, ιστορικά κειμήλια κ.ά. Υπάρχει αίθουσα αφιερωμένη στις παραδοσιακές καλλιέργειες και την προετοιμασία παραγωγής Ρεθυμνιώτικου παραδοσιακού ψωμιού καθώς και αίθουσα με τα παραδοσιακά επαγγέλματα. Η έκθεση των αντικειμένων έχει γίνει κατά ενότητες, με επεξηγηματικά κείμενα (ελληνικά και αγγλικά) φωτογραφίες, σχέδια, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης μουσειολογίας.

Λεπτομέρεια από μπατανία

β) Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνης

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνης που ιδρύθηκε το 1887 από το φιλεκαιδευτικό σύλλογο Ρεθύμνης, στεγάζεται σήμερα στο πενταγωνικό οχυρό μπροστά ακριβώς από την κεντρική/ ανατολική πύλη της Φορτέζας. Το κτήριο είναι ένα από τα αμυντικά έργα των Τούρκων που το τοποθέτησαν εκεί με σκοπό την αμυντική κάλυψη της κεντρικής εισόδου του φρουρίου. Στην έκθεση του μουσείου όπου τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι τοποθετημένα κατά αρχαιολογική σειρά, περιλαμβάνονται οι παρακάτω συλλογές:

1. Υστερονεολιθικά και πρωτομινωικά ευρήματα, κυρίως αγγεία, εργαλεία και ειδώλια από τα σπήλαια Γερανίου και Μελιδονίου ,
2. Αντικείμενα μεσομινωικής εποχής από τους αρχαιολογικούς χώρους Μοναστηρακίου, Αποδούλου και Βρύσινα. Εντυπωσιακά στο σύνολο αυτό είναι το σύνολο των σφραγισμάτων από το Μοναστηράκι καθώς και το ομοίωμα οικίσκου από τον ίδιο χώρο,
3. Ευρήματα υστερομινωικής εποχής κυρίως από το νεκροταφείο των Αρμένων αλλά και από άλλες περιοχές όπως Μασταμπά, Σταυρωμένο, Παγκαλοχώρι, Σύβριτος. Στα αντικείμενα περιλαμβάνονται χάλκινα εργαλεία και όπλα, ένα εντυπωσιακό οδοντόφρακτο κράνος, πλούσια κεραμική, κοσμήματα και σφραγιδόλιθοι. Επίσης πήλινα ειδώλια ανάμεσα στα οποία η περίφημη θεά με υψωμένα χέρια από το Παγκαλοχώρι. Εντυπωσιακές είναι και οι πήλινες λάρνακες με το φυτικό και γεωμετρικό διάκοσμο που προέρχονται κυρίως από το νεκροταφείο των Αρμένων.
4. Ευρήματα γεωμετρικών - αρχαϊκών χρόνων κυρίως από τους αρχαιολογικούς χώρους Αξού και Ελεύθερνας.
5. Αντικείμενα κλασικής, ελληνοιστικής και ρωμαϊκής εποχής κυρίως από τις περιοχές Σταυρωμένου και Αργυρούπολης. Στο σύνολο αυτό ξεχωρίζουν οι ρωμαϊκοί λύχνοι με παραστάσεις, τα χρυσά κοσμήματα από την περιοχή Σταυρωμένου και τα υάλινα αγγεία ελληνοιστικής και ρωμαϊκής εποχής.
6. Συλλογή νομισμάτων.
7. Ειδώλια από το Μελιδόνι και την Αξό και άγνωστης προέλευσης αγγεία κλασικής και ελληνοιστικής εποχής.
8. Επιγραφές από την περιοχή της Ελεύθερνας και
9. Συλλογή γλυπτών από τις περιοχές Σταυρωμένου, Ελεύθερνας, Αργυρούπολης.

Άγαλμα Αφροδίτης από την Αργυρούπολη Ρωμαϊκών Χρόνων.

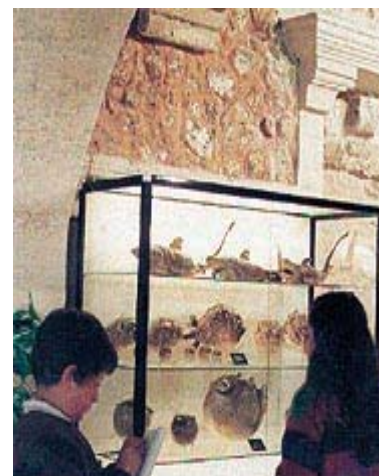
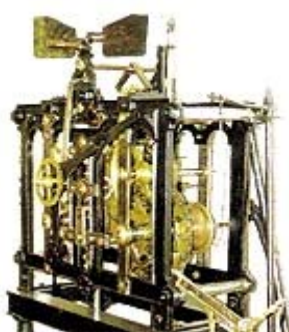
γ) Άλλα Μουσεία στο Ρέθυμνο

Συλλογή Φραντζεσκάκη: Στη συλλογή Ελένης Φραντζεσκάκη που στεγάζεται σε κτήριο της οδού Χειμάρας, ακριβώς απέναντι από την Πινακοθήκη «Λ. Κανακάκις», περιλαμβάνονται έργα παραδοσιακής χειροτεχνίας όπως υφαντά, κεντήματα, δαντέλες, εργόχειρα, κεραμικά κ.ά..

Μουσείο Ενάλιας Ζωής: Βρίσκεται στην παλιά πόλη και στεγάζεται στο παλιό κτήριο του αβαείου που αναπαλαιώθηκε πρόσφατα και φιλοξενεί μια από τις σημαντικότερες συλλογές του Παναγιώτη Μοσχάκη που δωρίθηκε στην πόλη από τη σύζυγό του. Περιλαμβάνονται μαλάκια, σπόγγοι, ιχθύες και ορισμένα απολιθώματα.

Εκκλησιαστικό Μουσείο:

Ιδρύθηκε το 1994 και βρίσκεται στην πλατεία Μητροπόλεως. Περιλαμβάνει εκκλησιαστικά κειμήλια από το 1816 έως σήμερα, ανάμεσα στα οποία εκκλησιαστικά σκεύη, εικόνες, καμπάνες καθώς και το ρολόι του κωδωνοστασίου που βρίσκονταν σε λειτουργία από το 1894 έως και το 1986.

Συλλογή Μ. Κουμπέ : Στην έκθεση περιλαμβάνονται άμφια, εγκόλπια, λειτουργικά σκεύη κ.ά. που συνδέονται με το μητροπολίτη Τίτο Συλλιγαρδάκη από το 1970-1987.

Γεωλογικό – Παλαιοντολογικό Μουσείο : Στο μουσείο παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της γεωλογικής ιστορίας της Κρήτης και ολόκληρης της Μεσογείου. Είναι παράρτημα του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας και στεγάζεται στο τέμενος Μασταμπά.

Ίδρυμα Κοινωνικών – Ιστορικών Ερευνών «Σταύρος Καλλέργης» :

Δημιουργήθηκε το 1985 από τους κληρονόμους του σοσιαλιστή και ηγέτη της Εργατικής Πρωτομαγιάς Σταύρου Καλλέργη. Το υλικό του αρχείου μεταφέρθηκε στην Κρήτη το 1984 και στεγάζεται στο παλιό Δημαρχείο της οδού Μελιδόνη. Το αρχείο περιλαμβάνει χειρόγραφο υλικό περασμένου αιώνα που διασώθηκε από γαλλικές εφημερίδες.

Εργαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας : Στεγάζεται σε ανακαινισμένο κτήριο της οδού Πατελάρου και ανήκει στη Φιλοσοφική Σχολή Ρεθύμνου, γίνεται συντήρηση και μελέτη ευρημάτων από ανασκαφές που κάνει το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Γενικά Αρχεία του Κράτους : Ιδρύθηκαν το 1992 και στεγάζονται τα τοπικά αρχεία του Νομού.

2.5. ΘΕΑΤΡΑ – ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

α) Θέατρα:

❖ **ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ** : Οι θεατρικές παραστάσεις από το 1900 – 1930 αλλά και οι διάφορες άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις δινόταν στην αίθουσα «**Ιδαίων Άντρο**». Ήταν το πρώτο θέατρο της Κρήτης, απέναντι από την Καθολική Εκκλησία (στο τετράγωνο Μεσολογγίου- Μελισσινού- Χειμάρρας) με ζωγραφιές στους τοίχους από το ζωγράφο Γαληνό. Δυστυχώς καταστράφηκε από Γερμανικές βόμβες.

❖ **ΕΡΩΦΙΛΗ** : Υπαίθριο θέατρο από το 1991 στη Φορτέτζα. Εκεί δίδονται κάθε καλοκαίρι οι παραστάσεις του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ καθώς επίσης και πολλές συναυλίες.

β) Κινηματογράφοι:

- ❖ **ΑΠΟΛΛΩΝ** : Βρίσκεται στη Μεσολογγίου – Παλιά Πόλη.
- ❖ **ΑΥΡΑ** : Βρίσκεται στην Αρκαδίου
- ❖ **ΠΑΝΤΕΛΗΣ** : Αποτελείται από 2 αίθουσες και βρίσκεται στην Πορτάλιου.
- ❖ **ΑΣΤΕΡΙΑ** : Είναι θερινός κινηματογράφος και βρίσκεται ακριβώς κάτω από την Φορτέτζα.

2.6. Δημοτική Πινακοθήκη "ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΚΑΝΑΚΑΚΙΣ"

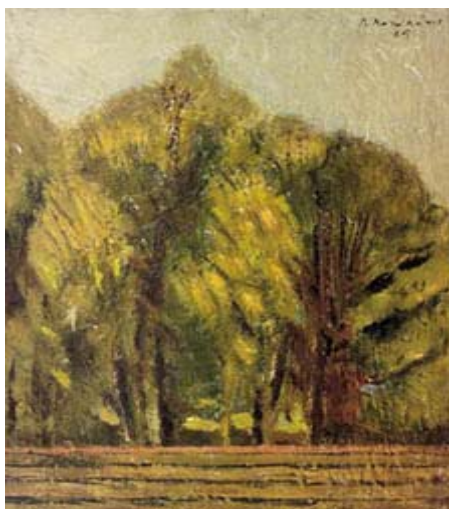
Η Δημοτική Πινακοθήκη "**Λευτέρης Κανακάκις**", ιδρύθηκε το 1992. Από την αρχή στεγάστηκε σε ένα ενετικό κτίριο, στην καρδιά της παλιάς ιστορικής πόλης του Ρεθύμνου, κάτω από τη Φορτέτζα και το Αρχαιολογικό Μουσείο. Στη Μόνιμη Συλλογή της διαθέτει έργα του Λευτέρη Κανακάκι (λάδια, σχέδια, ακουαρέλες) καλύπτοντας αντιπροσωπευτικά όλη τη διαδρομή της δουλειάς του και έργα σύγχρονων Ελλήνων καλλιτεχνών καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα της σύγχρονης ελληνικής εικαστικής πραγματικότητας από το 1950 ως σήμερα.

Το **Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας Ρεθύμνης** έχει αναπτύξει έντονη δράση στον τομέα των περιοδικών εκθέσεων τοπικού, εθνικού αλλά και διεθνούς ενδιαφέροντος σε συνεργασία με πολλούς φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η εκθεσιακή δραστηριότητα του Κ.Σ.Ε.Δ.-Δημοτική Πινακοθήκη "**Λ. Κανακάκις**" ολοκληρώνεται με την έκδοση καταλόγων και άλλων εντύπων εκπαιδευτικού ή ενημερωτικού χαρακτήρα.

2.7. Συλλογές

Η μόνιμη συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης Ρεθύμνης "**Λ. Κανακάκις**", προήλθε από δωρεές συλλεκτών και καλλιτεχνών. Η πρώτη δωρεά, που αποτέλεσε και το βασικό κορμό, έγινε το 1992 με την ίδρυση της Πινακοθήκης. Τα έργα του **Λευτέρη Κανακάκι** παραχωρήθηκαν στο Δήμο Ρεθύμνης μετά το θάνατο του ζωγράφου, το 1985, από το οικογενειακό και φιλικό του περιβάλλον.

α) Η Συλλογή «Κανακάκι»

β) Η Μόνιμη Συλλογή

Η συλλογή της πόλης μας άρχισε να δημιουργείται τον Οκτώβρη του 1992, τότε που εγκαινιάστηκε από το Δήμο Ρεθύμνης η **Δημοτική Πινακοθήκη “Α. Κανακάκις”** με περίπου 150 έργα και σαφή στόχο για ό,τι ήθελε να σημαίνει αυτός ο χώρος στον τόπο και το χρόνο.

Στηρίχτηκε στο όνομα του Ρεθύμιου ζωγράφου που τόσο καλά το έργο του μπορεί να συνδέσει τον τόπο με τον ευρύτερο κόσμο και, όπως συμβαίνει με τις περισσότερες συλλογές, μεγάλες ή μικρές, στην ιδιωτική πρωτοβουλία της δωρεάς.

Από το 1992 ως σήμερα η Δημοτική Πινακοθήκη σχεδόν διπλασίασε τον αριθμό των έργων που διαθέτει στη μόνιμη συλλογή της με συνεχιζόμενες δωρεές, κυρίως από τους ίδιους τους καλλιτέχνες. Έτσι ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθεί διαρκώς τα δείγματα της Τέχνης του δεύτερου μισού του αιώνα μας, από την αφαίρεση και τη γεωμετρικότητα μέχρι το νεοεξπρεσιονισμό, τη νέα παραστατικότητα, το μινιμαλισμό, το αντικείμενο στο χώρο, τη γλυπτική και τη γλυπτοζωγραφική, τις συναρμογές (assamblages), τις εγκαταστάσεις στο χώρο και τα περιβάλλοντα, την εννοιακή τέχνη, τη φωτογραφία, τη δημιουργία έργων επεξεργασμένων στον υπολογιστή.

Για την έκδοση του καταλόγου συνέβαλλε η ετήσια επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού στο πρόγραμμα του Δήμου Ρεθύμνης για τη δημιουργία του **Κέντρου Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας** που λειτουργεί από το 1995, στο πλαίσιο του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων. Ένα σοφό, όσο και φιλόδοξο πρόγραμμα της πολιτείας για την πολιτιστική πολιτική της περιφέρειας, που ορίζει το Ρέθυμνο ως πόλη αιχμής για τη σύγχρονη τέχνη. Φυσικά, όπως όλοι γνωρίζουμε, το κράτος, όποιο και αν είναι αυτό, δύναται να θεσμοθετεί αλλά όχι και να εγγυάται την όποια επιτυχία της συνέχειας.

Στην περίπτωση του Ρεθύμνου η πρωτοβουλία του Δήμου να προχωρήσει στη δημιουργία της Δημοτικής Πινακοθήκης “Α. Κανακάκις”, το 1992, και να ενεργοποιήσει δυναμικά το θεσμό της επικοινωνίας μέσα από τους δρόμους της τέχνης, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Κ.Σ.Ε.Δ. Ρεθύμνης, που συνδέουν τον ελληνικό χώρο με τη διεθνή κοινότητα της τέχνης, οφείλει σαφώς στη θέληση της τοπικής κοινωνίας να εντάξει τη σύγχρονη τέχνη στη ζωή της, ως συνέχεια μιας πολιτιστικής κληρονομιάς που αριθμεί αρκετούς αιώνες.

2.8. ΓΙΟΡΤΕΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΑΓΩΝΕΣ

α) ΡΕΘΕΜΝΙΩΤΙΚΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ...

Πλησιάζει να κλείσει "**ένας αιώνας Καρναβάλι**" στο Ρέθυμνο. Το 1914 χρονολογούνται τα πρώτα στοιχεία χιουμοριστικών εκδηλώσεων. Απόκριες μιας άλλης εποχής με χορούς ρομαντικούς και τους Ρεθεμνιώτες να υποδέχονται με τις δέουσες τιμές την "**Αυτού Εξοχότητα Βασιλέα Καρνάβαλο, μέσα στην αταξία του ακράτητου γέλιου!**"

Αν και είναι πολύ νωρίς για κάτι μόνιμο, σύμφωνα με τις κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες της εποχής, το 1926 και το 1933 διοργανώνονται καρναβάλια με άρματα εντυπωσιακά για την εποχή τους, που ξεσηκώνουν τους Ρεθεμνιώτες σε γιορτή. Το 1959 η Περιηγητική Λέσχη αναβιώνει το θαυμάσιο αυτό έθιμο και το Καρναβάλι γίνεται πια θεσμός για το Ρέθυμνο. Η απήχηση του Παγκρήτια και όχι μόνο. Ένα άλλο έθιμο της αποκριάς, το κυνήγι του κρυμμένου θησαυρού, στις αρχές της δεκαετίας του '90, γίνεται αφορμή να δημιουργηθούν οι "ομάδες" που αργότερα, το 1993, προσκαλούνται από το **Δήμο Ρεθύμνης** να πάρουν το καρναβάλι στα χέρια τους.

Το **Ρεθεμνιώτικο Καρναβάλι**, είναι ένας θεσμός διαχρονικός. Έχει αποδείξει την κυριαρχία του στην άνιση μάχη με το χρόνο αφού πηγάζει από την εκούσια διάθεση για προσφορά που διακατέχει έντονα όλους όσοι συμμετέχουν και το υποστηρίζουν με αγάπη και θέρμη προσφέροντας εθελοντικά το περίσσειμα του χρόνου τους και της ψυχής τους. Στην εποχή που διανύουμε, το Ρεθεμνιώτικο Καρναβάλι είναι το ισχυρό αντίδοτο στην επικράτηση της μοναξιάς και της μοναχικότητας που συναντάμε γύρω μας.

ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ ...

Σήμερα το Καρναβάλι του Ρεθύμνου είναι το μεγαλύτερο στην Κρήτη και από τα μεγαλύτερα στην Ελλάδα. Να σημειωθεί ότι εκτός της μεγάλης παρέλασης πολλές ακόμα εκδηλώσεις πλαισιώνουν την αποκριά στο Ρέθυμνο.

Κυριακή Τελώνου & Φαρισαίου

Το στολισμένο Δημαρχείο φωταγωγείται, δεκάδες πυροτεχνήματα φωτίζουν την πόλη, χαρτοπόλεμος, μπαλόνια, μουσική. Στο "Σπίτι του Καρνάβαλου" αρχίζει το "μεγάλο πάρτι με τη μεγάλη κλήρωση της Μεγάλης Παρέλασης".

Κυριακή του Ασώτου

Το Κυνήγι του θησαυρού στο Ρέθυμνο είναι διαφορετικό. Ιδιαίτερα πνευματικό συγκεντρώνει το ενδιαφέρον ολόκληρης της πόλης. Η προετοιμασία 70 περίπου ομάδων και 5.000 κυνηγών διαρκεί ολόκληρο το χρόνο. Όσο πλησιάζει η μεγάλη μέρα οι βιβλιοθήκες γεμίζουν φανατικούς κυνηγούς, λάτρεις της τοπικής ιστορίας και παράδοσης, που γνωρίζουν καλύτερα την πόλη, που ζουν διασκεδάζοντας και ακονίζοντας το μυαλό τους μέσα από γρίφους και εμπόδια που η οργανώτρια ομάδα έχει προετοιμάσει κατάλληλα για την ευχάριστη ταλαιπωρία τους. Διοργανώνεται από τις ίδιες τις ομάδες και η νικήτρια αναλαμβάνει τη διοργάνωση του επόμενου. Έντεκα ομάδες μέχρι τώρα οι νικήτριες και για την ιστορία. "Delikans", "Αργόσχολοι", "Γαλάτες", "Ρεμπεσκέδες", "Άλλοι", "Μπουμπούνες", "Νάτα Κεφάτα", "Ανιχνευτές", "Εκατσ' η κουτσή κατσίκα", "Alter Ego", "Αρκαλοι". Η αφίσα σχεδιάζεται από γνωστούς σκιτσογράφους, λάτρεις του Ρεθεμνιώτικου Κυνηγιού του Θησαυρού. **Αρκάς, Δημήτρης (Χατζόπουλος), Στάθης, Καλαϊτζής, Ορνεράκης** ορισμένοι από αυτούς.

Τσικνοπέμπτη

Το γλέντι της Τσικνοπέμπτης στον Πλάτανο και στην Μικρή Παναγία, με ζωντανή μουσική για όλα τα γούστα, μεξέδες και κρασί, είναι κάτι που το περιμένουν όλοι αφού είναι συνυφασμένο τα τελευταία χρόνια με το μεγαλύτερο υπαίθριο πάρτι που έχει ζήσει η πόλη. Κάθε βράδυ οι ομάδες προσκαλούν στους χορούς τους και την Τσικνοπέμπτη χιλιάδες μασκαράδες προσκαλούνται σε ένα ατελείωτο γλέντι στην Παλιά Πόλη.

Κυριακή της Απόκριω

Τα **θεατρικά σκετς των ομάδων** προετοιμάζουν τον κόσμο για το θέμα που θα παρουσιάσουν την τελευταία Κυριακή. Φαντασμαγορικό σόου, ευρηματικότητα, γέλιο. Παραμονή της Μεγάλης Παρέλασης η κεντρική λεωφόρος της πόλης θα μεταβληθεί σε μία ατελείωτη πίστα χορού. Είναι η βραδιά της Νυχτερινής Παρέλασης που θα τελειώσει λίγες ώρες πριν ξεκινήσει η Μεγάλη Παρέλαση με συμμετοχή 24 περίπου ομάδων.

Κυριακή της Τύρινης

Η Μεγάλη Παρέλαση ξεκινάει... Χιλιάδες επισκέπτες γεμίζουν το Ρέθυμνο για να παρακολουθήσουν από κοντά το "Καρναβάλι της Κρήτης" που κατατάσσεται πλέον σε ένα από τα σημαντικότερα της χώρας μας.

Πάνω από 4.000 μασκαράδες που εργάζονται πυρετωδώς τους τελευταίους μήνες παρουσιάζουν στην μεγάλη Καρναβαλική παρέλαση τις στολές και τα άρματα τους...

Ο Δήμος Ρεθύμνης χρηματοδοτεί και η Δημοτική Αναπτυξιακή Επιχείρηση αναλαμβάνει το συντονισμό της μεγάλης γιορτής.

Το Ρεθεμνιώτικο Καρναβάλι, δεν είναι απλώς μια εκδήλωση μεταμφιεσμένων. Είναι μια ολόκληρη τελετουργία στην οποία οι Ομάδες παρουσιάζουν θεατρικά σκέτς, τα οποία σκηνοθετούν τα μέλη τους.

Και φυσικά, ο χορός τα φαγητό και το γλέντι κρατούν μέχρι πρωίας.

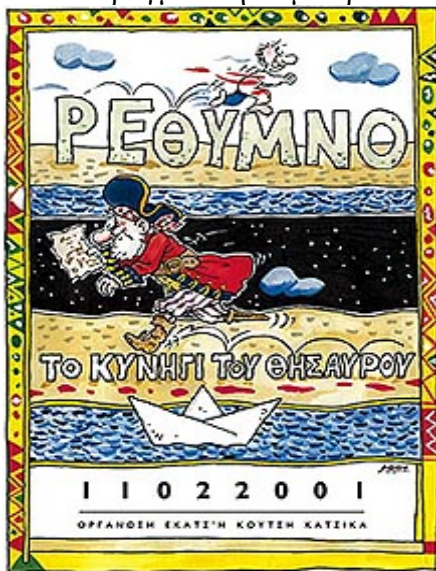
Καθαρά Δευτέρα

Η αναβίωση μοναδικών εθίμων σε γραφικά Ρεθεμνιώτικα χωριά προκαλεί και προσκαλεί όλους να ζήσουν μια αξέχαστη Καθαρά Δευτέρα. Ο Μέρωνας στους πρόποδες του Ψηλορείτη και το Μελιδόνη υποδέχονται εκατοντάδες λάτρεις της παράδοσης που μέχρι σήμερα θέλει **αποκριάτικα παιχνίδια, δρώμενα και σάτιρα** να ξυπνούν μνήμες άλλων εποχών. Έθιμα όπως το κλέψιμο της νύφης, ο "Καντής", το μουτζούρωμα σε συνδυασμό με το καλό κρασί και τους ήχους της λύρας αποτελούν την πιο επιτυχημένη συνταγή για μια μοναδική εμπειρία.

β) Το κυνήγι του θησαυρού

Η μαζικότερη εκδήλωση από πλευράς συμμετοχής στο Ρέθυμνο είναι "το κυνήγι του θησαυρού". Το αγαπημένο παιχνίδι ρεθεμνιωτών κάθε ηλικίας διεξάγεται δύο εβδομάδες πριν το καρναβάλι και στην πραγματικότητα αποτελεί ένα μαραθώνιο όπου δοκιμάζονται το μυαλό το σώμα και τα νεύρα. Αν και λόγω του βαθμού δυσκολίας, που έχει φτάσει σε απίστευτα επίπεδα, είναι σχεδόν αδύνατο σε κάποιο μη μνημένο ή ντόπιο να πάρει ουσιαστικά μέρος, εν τούτοις είναι πραγματική εμπειρία να παρακολουθήσει μια ομάδα σε δράση.

Το Κυνήγι του Θησαυρού στο Ρέθυμνο βοήθησε τους νέους της πόλης μας να μάθουν σε βάθος την ιστορία της, να ακουμπήσουν τα μνημεία της να ανιχνεύσουν κάθε λεπτομέρεια στο χρόνο. Μια παράμετρος του παιχνιδιού ωστόσο που αξίζει να σημειωθεί είναι η διαχείρισή του από τους ίδιους τους παίκτες. Σημαντικό είναι επίσης το "παιδικό κυνήγι του θησαυρού" που διεξάγεται μια εβδομάδα πριν το μεγάλο. Τέλος κάθε καλοκαίρι την "Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού" ο Σύλλογος Ξενοδόχων Ρεθύμνης σε συνεργασία με τον Δήμο Ρεθύμνης οργανώνουν κυνήγι θησαυρού για τους επισκέπτες μας με έπαθλα πακέτα διακοπών στην πόλη μας.

γ) Αναγεννησιακό Φεστιβάλ

Από το 1987 και κάθε καλοκαίρι, τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο, διοργανώνεται από τον Δήμο Ρεθύμνης το φημισμένο Αναγεννησιακό φεστιβάλ. Το μεγάλο αναγεννησιακό υπόβαθρο του Ρεθύμνου στην αρχιτεκτονική μα και στα γράμματα το κατέστησε σαν τον φυσικό φορέα μιας σειράς εκδηλώσεων με στόχο την ανάδειξη της Κρητικής μα και της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης γενικότερα. Ξεκίνησε με όπλα του την Κρητική Αναγέννηση των αριστουργημάτων του Χορτάτση, Τρωίλου, Μπουνιαλή κ.ά. στην «**πόλη των γραμμάτων**». Στα χρόνια της πορείας του Φεστιβάλ εκτός από τα έργα του κρητικού θεάτρου παρουσιάστηκαν και μια πλειάδα έργων του Σαίξπηρ του Μολιέρου του Γκολντόνι κ.ά. Δεκάδες μουσικά σχήματα απ' όλο τον κόσμο έπαιξαν μουσική από την Αναγέννηση ως τις μέρες μας και σκηνές της **comedia del arte** παραστήθηκαν στα σοκάκια του βενετσιάνικου Ρεθύμνου. Κι ακόμη χορός, εκθέσεις ζωγραφικής, διαλέξεις και κινηματογράφος συμπληρώνουν το πλαίσιο της δράσης του φεστιβάλ.

i Το φεστιβάλ πραγματοποιείται από τον Ιούλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Αφορμή της σκέψης για πολιτιστικές εκδηλώσεις στο **ΡΕΘΥΜΝΟ** με θέμα την **ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ**, η άνθιση της πόλης στις τέχνες και τα γράμματα στα χρόνια της Ενετοκρατίας, η διατήρηση και αναπαλαίωση στις μέρες μας της Παλιάς Βενετσιάνικης Πόλης και φυσικά η **Fortezza**, από τα πλέον καλοδιατηρημένα κάστρα στην Ελλάδα και αποτελεί τον κύριο χώρο των εκδηλώσεων.

Από το 1991 φορέας είναι ο Δήμος Ρεθύμνης, οι πανελλήνιες πρεμιέρες που πραγματοποιούνται στο Ρέθυμνο από θεατρικά σχήματα με αναγεννησιακό ρεπερτόριο αυξάνονται και αρχίζει η κατασκευή θεάτρου 900 θέσεων που εγκαινιάζεται το 1993 και βαπτίζεται με το όνομα του αριστουργήματος του ποιητή Γ. Χορτάτση: **"Ερωφίλη"**.

Το 1994 ολοκληρώνεται ο κύκλος των έργων της Κρητικής Αναγέννησης, ξεκινάει μια προσπάθεια συμπαραγωγών και χρόνο με το χρόνο το φεστιβάλ γίνεται όλο και πιο γνωστό όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο Εξωτερικό χάρις και στις μετακλήσεις μουσικών σχημάτων από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Μοναδικές οι εκθέσεις με κοστούμια και αφίσες από θεατρικές παραστάσεις της αναγέννησης με τη συμμετοχή θεάτρων από όλη την Ελλάδα όπως και οι ειδικές εκδόσεις που γίνονται με χάρτες και γκραβούρες της εποχής.

(Το Αναγεννησιακό Φεστιβάλ χρηματοδοτείται από το Δήμο Ρεθύμνης)

Σχεδόν το σύνολο των εκδηλώσεων πραγματοποιούνται στο θέατρο **"Ερωφίλη"** πάνω στο φρούριο και είναι μια απόλαυση ν' ανηφορίζει κανείς τα καλοκαιρινά βράδια το καλντερίμι της Φορτέτσας για να ζήσει μαγικές στιγμές θεάτρου, χορού και μουσικής.

δ) Γιορτή Κρητικού Κρασιού

Μέσα στη δροσερή καρδιά του Ρεθύμνου και κάθε καλοκαίρι το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου, διοργανώνεται από την **Περιηγητική Λέσχη Ρεθύμνου** η Γιορτή Κρητικού Κρασιού. Με πλούσιο ψυχαγωγικό πρόγραμμα, από κρητικά και λαϊκά συγκροτήματα κάθε βράδυ, προσφέρεται στους χιλιάδες επισκέπτες της γιορτής μια εικόνα φολκλόρ ελληνικής διασκέδασης.

Η κατανάλωση κρασιού φτάνει σε υψηλά επίπεδα πράγμα απολύτως φυσικό αφού το κρασί προσφέρεται δωρεάν. Ο επισκέπτης θα βρει κρασιά όλων των μεγάλων παραγωγών της Κρήτης και είναι μια ευκαιρία να δοκιμάσει κανείς σχεδόν όλες τις γεύσεις και αποχρώσεις των φημισμένων κρητικών κρασιών.

ε) Ο Κρητικός Γάμος

Ο κρητικός γάμος είναι μια ξεχωριστή εκδήλωση με πολύ γλέντι που μπορεί να διαρκέσει ακόμα και μέρες. Το τελετουργικό ξεκινάει με την «συνεπαρσά» όπου ο γαμπρός, οι συγγενείς και οι φίλοι του πηγαίνουν όλοι μαζί παίζοντας λύρα και τραγουδώντας μαντινάδες, να πάρουν τη νύφη από το σπίτι της. Εκεί είναι συγκεντρωμένοι οι συγγενείς και οι φίλοι της νύφης που αφού ανταλλάξουν μαντινάδες με την ομάδα του γαμπρού, παραδίδουν τη νύφη ρίχνοντας πυροβολισμούς στον αέρα. Το γλέντι που ακολουθεί την τελετή είναι τρικούβερτο και περιλαμβάνει κρητικούς χορούς και τραγούδια καθώς και άφθονο κρασί και κρέας.

στ) Γιορτή του Αγ. Ιωάννη του Κλείδωνα.

Χορός στο Λύκειο Ελληνίδων δίπλα στο Ενετικό λιμάνι, στις 24 Ιουνίου. Παράλληλα ανάβουν φωτιές και πηδάνε από πάνω. Οι ερωτευμένοι λένε διαφορούμενες μαντινάδες και εκφράζουν έτσι τον έρωτά τους ή την λύπη τους στο αγαπημένο πρόσωπο.

ζ) Έκθεση Χειροτεχνίας ΕΟΜΜΕΧ.

Η έκθεση αυτή, στην οποία εκτίθενται έργα υφαντικής, χειροτεχνίας, κεραμικής κ.ά., πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Ιούλιο.

Γ. ΜΕΡΟΣ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

3.1. Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Ρεθύμνου (Δ.Α.Ο.Ρ.)

Ο Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Ρεθύμνου (Δ.Α.Ο.Ρ.) συστήθηκε το Δεκέμβριο του 1995 και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) του Δήμου Ρεθύμνου. Εδώ και αρκετά χρόνια ο Δήμος προσπαθεί με όλες του τις δυνάμεις να συμβάλει στην ανάπτυξη του **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ** σε όλες του τις μορφές στην πόλη. Κρίνοντας από τη μαζική συμμετοχή αθλητών του Ρεθύμνου σε όλα τα προγράμματα που διοργανώνει ο Δ.Α.Ο.Ρ., μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσπάθεια αυτή αποδίδει ικανοποιητικούς καρπούς.

Μία συνοπτική αναφορά στις παρεμβάσεις του Δ.Α.Ο.Ρ. στις εν γένει αθλητικές δραστηριότητες της πόλης :

- Ενίσχυση όλων των αθλητικών σωματείων της πόλης.
- Ενίσχυση όλων των Σχολείων του Δήμου με αθλητικό υλικό, επίβλεψη και συντήρηση των αύλειων χώρων καθώς και εκτέλεση σχολικών αγώνων.
- Εκτέλεση Προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού.
- Πραγματοποίηση αθλητικών εκδηλώσεων εργασιακού και αναπτυξιακού χαρακτήρα.
- Πραγματοποίηση και συμμετοχή σεμιναρίων - διαλέξεων για οργανωμένη και επιστημονική αναβάθμιση της γνώσης για τον αθλητισμό και τα διάφορα αγωνίσματα.
- Στήριξη αθλητικών εκδηλώσεων Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες.

3.2. Χώροι Άθλησης

Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Γάλλου

Το σύγχρονο στάδιο Γάλλου «**Θ. Βαρδινογιάννης**» απέχει 4 χλμ. από την πόλη. Εγκαινιάστηκε το 1993 και διαθέτει γήπεδο ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα και στίβο 400 μ., από θαυμάσιο ταρτάν. Οι συνολικές διαστάσεις του σταδίου είναι 188 χ 110 μ., με κερκίδες 1.700 θέσεων. Στο στάδιο διεξάγεται το διεθνές meeting «**Βαρδινογιάννεια**» από το 1993 με παγκόσμια ρεκόρ.

Σύγχρονο κλειστό ή αλλιώς «**Το στολίδι της πόλης**» που λειτουργεί από το 1992. Εγκαινιάστηκε επίσημα τον Μάιο του 1993 από τον τότε υφυπουργό κ. Β. Μείμαράκη.

**Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο
"Μελίνα Μερκούρη"**

Οι πρώτοι αγώνες στο Ρέθυμνο γινόταν δίπλα στο Τσάρειο Νοσοκομείο (Σχολή Χωροφυλακής) στο χώρο που εγκαινιάστηκε στις 23/04/1900 και τα Α' Ρεθύμνια έγιναν εκεί το 1908. Αργότερα στην πλατεία Αβέρωφ (πλατεία Νομαρχίας) το 1925 - 1935. Στη συνέχεια οι ποδοσφαιρικές συναντήσεις διεξάγονταν από το 1946 στο σημερινό γήπεδο της **Σοχώρας** όπου ήταν ο χώρος του στρατοπέδου. Το 1951 ο χώρος παραχωρήθηκε επίσημα από το Δήμο Ρεθύμνου στην Εφορία Εθνικού Γυμναστηρίου με συμβόλαιο που έγινε το 1952.

Από τότε μέχρι το 1992, ήταν το Εθνικό Στάδιο Ρεθύμνου, όπου διεξάγονταν όλοι οι επίσημοι αγώνες.

Δημοτικό Στάδιο Ρεθύμνου (Σοχώρα)

Δημοτικό Γήπεδο Μυσιριών

2ο Γυμνάσιο-Λύκειο

3.3. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

α) Βαρδινογιάννεια

Ξεκίνησαν το 1985 ως πανελλήνιοι αγώνες στίβου στη Σοχώρα και από το 1993 στα 9α Βαρδινογιάννεια στο ΔΑΚ Γάλλου. Από το 1997 έγιναν διεθνές meeting με παγκόσμιες επιδόσεις. Διεξάγονται στη μνήμη του Παύλου Βαρδινογιάννη κάθε χρόνο αρχές του Μαΐου. Από το 2001 έως το 2006 είναι στην πρώτη θέση των ευρωπαϊκών meeting.

β) Αρκάδια

Τοπική γιορτή στις 8 Νοεμβρίου, επέτειος του ολοκαυτώματος του Αρκαδίου το 1866. Την ημέρα αυτή γίνεται παρέλαση στο Ρέθυμνο και επιμνημόσυνη δέηση στη Μονή Αρκαδίου. Οι εορταστικές εκδηλώσεις συνοδεύονται με πανελλήνιους αθλητικούς αγώνες. Τα Α' Αρκάδια έγιναν το 1933 και εξακολουθούν να γίνονται μέχρι σήμερα.

3.4. Αθλητικός Γυμναστικός Όμιλος Ρεθύμνου (Α.Γ.Ο.Ρ.)

Ιστορία Συλλόγου : Ο Αθλητικός Γυμναστικός Όμιλος Ρεθύμνου (Α.Γ.Ο.Ρ.) ιδρύθηκε το **1965** από τους αείμνηστους, Καθηγητή φυσικής Αγωγής, **Χαλκιαδάκη Γιάννη** και τον πρώτο Πρόεδρο του Α.Γ.Ο.Ρ., **Βιστάκη Αντώνη**.

Το **τμήμα καλαθοσφαίρισης** ιδρύθηκε το **1986** από τον Καθηγητή Φυσικής Αγωγής και Προπονητή Μπάσκετ **Τριαντάφυλλο Τάσο** με τη συνεργασία του τότε Προέδρου **Νικολάου Νίνου** Πολιτικού Μηχανικού και Αντιδημάρχου και του φυσικοθεραπευτή **Λαγουδάκη Σταύρου**.

Το **1997-1998** με προπονητή το Β. Θεοδωρουλάκη ανέβηκε στην Α' Ε.ΚΑ.Σ.Κ. Το **1999-2000** από την ένωση ΑΓΟΡ – Αρκάδι με προπονητή το Σειραγάκη Ν. ανέβηκε στη Γ' Εθνική κατηγορία επί προεδρίας **Σαραντινού Νικόλαου**.

Την περίοδο **2000-2001** πήρε την 6η θέση στο πρωτάθλημα Γ' Εθνικής, το **2001-2002** την 3^η θέση, το **2002-2003** την 4^η θέση. Τότε το Δ.Σ., με βάση την εμπειρία που απέκτησε αυτά τα τρία χρόνια η ομάδα στη Γ' Εθνική, έβαλε σαν στόχο την άνοδό της στη Β' Εθνική Κατηγορία. Έτσι οι προσπάθειες και η οργάνωση άρχισαν αμέσως με την εύρεση ικανού προπονητή που θα οδηγήσει την ομάδα στην νέα περίοδο.

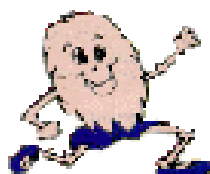
Το **2003-2004** προπονητής ορκίστηκε ο **Στέργιος Κουφός** και με βοήθο τον Τριαντάφυλλο αναδείχτηκε πρωταθλητής Γ' Εθνικής και ανέβηκε στην Β' Εθνική. Το **2004-2005** ο ΑΓΟΡ πρωταθλητής Β' Εθνικής με τεχνικό δίδυμο πάλι τους Στέργιο Κουφό και Τάσο Τριαντάφυλλο. Το **2005-2006** αγωνίζεται στην Α2 με το ίδιο τεχνικό δίδυμο και καταλαμβάνει την 3^η θέση, χάνοντας άδικα την άνοδο στην Α1, αφού ισοβάθησε στην 2^η θέση με το Αιγάλεω.

2006-2007 ο ΑΓΟΡ έγραψε ιστορία. Οι Ρεθυμνιώτες βρήκαν στο δρόμο τους δύο από τις πιο ιστορικές ομάδες μπάσκετ στην Ελλάδα, τον **Πανιώνιο** και τον **ΠΑΟΚ**, και τις απέκλεισαν και τις δύο. Στις 27 Σεπτεμβρίου νίκησαν με 80-79 τον Πανιώνιο και την 1^η Οκτωβρίου με 93-82 το δικέφαλο του Βορρά, φτάνοντας στην ημιτελική φάση.

Στην **A2** **τόρα**, πάντα με τον Στέργιο Κουφό τιμονιέρη, νέοι δρόμοι ανοίγονται, καινούργιοι στόχοι μπαίνουν. Για μια ομάδα μαζική, καμάρι της πόλης και της ευρύτερης περιοχής, ολόκληρης της Δυτικής Κρήτης. **Μια ομάδα σύγχρονη, επαγγελματική με πρότυπο τρόπο οργάνωσης και διοίκηση που θα προσφέρει υψηλό θέαμα και ψυχαγωγία σε γήπεδο γεμάτο κόσμο σε αγώνες γιορτή και διαφήμιση του μπάσκετ.**

Ρόστερ Επαγγελματικής Ομάδας A2

4.1. ΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο **αστικός τουρισμός** πρόκειται για μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού, που έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό ότι τα άτομα που μετέχουν σε αυτόν ταξιδεύουν σε μία πόλη και την περιηγούνται για μερικές ημέρες, συνήθως τρεις ως τέσσερις. Οι περιηγήσεις αυτές συνδέονται άμεσα με το μορφωτικό τουρισμό και ιδιαίτερα με διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα, ενώ τα επαγγελματικά ταξίδια παίζουν και αυτά με τη σειρά τους σημαντικό ρόλο.

Ο αστικός τουρισμός πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από άτομα ανώτερης μορφωτικής και εισοδηματικής στάθμης που κατοικούν κατά το πλείστο σε μεγάλα αστικά κέντρα και που ταξιδεύουν τις περισσότερες φορές χωρίς να συνοδεύονται από τις οικογένειές τους. Τα ταξίδια αυτά οργανώνονται σε μεγάλα ποσοστά από tour operators, ταξιδιωτικά και τουριστικά γραφεία και αεροπορικές εταιρείες.

Ένας ακόμα πόλος έλξης για πολλά άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό, είναι η ψυχαγωγία, η ευχάριστη παραμονή, η νυχτερινή ζωή, η διασκέδαση, τα ψώνια, τα αξιοθέατα, οι ενδιαφέρουσες εκδρομές και τέλος το ωραίο περιβάλλον.

Είναι τουρισμός ξεκούρασης και αναψυχής. Μπορεί να συνδυαστεί με άλλες διαδομένες μορφές τουρισμού, όπως τον **μορφωτικό τουρισμό**. Παράλληλα με τις παραπάνω δραστηριότητες, τα άτομα μπορούν να συμμετέχουν σε πολιτιστικές / καλλιτεχνικές ή και μορφωτικές εκδηλώσεις, να επισκεφτούν ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, πινακοθήκες, καθώς επίσης να παρακολουθήσουν συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις.

4.2. Το Τουριστικό Σύστημα

Το προϊόν είναι αυτό που προσελκύει τον τουρίστα σε ένα μέρος. Για τις πόλεις, ως προϊόντα ορίστηκαν τα ιστορικά κτίρια, αστικά τοπία, μουσεία, γκαλερί έργων τέχνης, θέατρα, αθλητικές εκδηλώσεις και διάφορα event που θεωρούνται **πρωταρχικά στοιχεία**. Υπάρχουν επίσης και άλλες λειτουργίες που είναι σημαντικές για την εμπειρία του τουρίστα, αλλά είναι σπάνιο να είναι η αιτία για έναν επισκέπτη να έρθει στην πόλη. Αυτές περιλαμβάνουν ξενοδοχεία, καταστήματα, και άλλες υπηρεσίες και περιγράφονται ως **δευτερεύοντα στοιχεία**.

Τύποι Τουρισμού

Οι τουρίστες μπορούν να χωριστούν σε 2 κύριους τύπους με βάση το σκοπό του ταξιδιού, **εργασίας** και **αναψυχής**. Ο τουρίστας «εργασίας» είναι αυτός που ταξιδεύει ως μέρος της δουλειάς του. Αυτό μπορεί να σημαίνει να πουλά ή να αγοράζει αγαθά ή υπηρεσίες, να αναλαμβάνει καθήκοντα management, να λαμβάνει ή να παρέχει εκπαίδευση και να παρακολουθεί συνέδρια και εκθέσεις. Οι δουλειές συνεδρίων και

εκθέσεων περιγράφονται επίσης ως συνελεύσεις, συμβούλια και συγκεντρώσεις και είναι ένα μέρος κλειδί του αστικού τουρισμού.

Ο όρος «ταξίδι αναψυχής» αναφέρεται καθαρά στο τι κάνουν οι τουρίστες στις διακοπές, ακόμα και αν είναι μόνο διακοπές μία ημέρας. Αυτό το ταξίδι διακοπών αναφέρεται επίσης ως τουρισμός αναψυχής. Αλλά ο όρος ταξίδι αναψυχής μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για επισκέψεις σε φίλους και συγγενείς και επαφές με προσωπικές δουλειές. Ο τουρίστας αναψυχής ελκύεται από πόλεις εξ' αιτίας των ιστορικών τους κτιρίων, των ενδιαφερόντων αστικών τοπίων, των μουσείων και των εκθέσεων τέχνης, των θεάτρων, των αθλητικών γεγονότων και άλλων διασκεδάσεων.

4.3. Η στρατηγική του αστικού τουρισμού.

Μέχρι το 1970 οι αστικές πόλεις είχαν οικονομικές δραστηριότητες και χρειάζονταν καινούριες, οι οποίες θα παράγουν εισόδημα για την περιοχή και θα δημιουργήσουν δουλειές. Αυτή η παρακμή άφησε πίσω της πολλές εγκαταλελειμμένες περιοχές και απαιτούνται καινούριες δραστηριότητες, οι οποίες επίσης θα παρακινήσουν την φυσική αναζωογόνηση. Συμπράττοντας με την οικονομική παρακμή των πόλεων, ο τουρισμός εμφανίστηκε να αναπτύσσεται και γι' αυτό κλήθηκε εξέταση για να εκτιμηθεί τότε παίζει ρόλο στην οικονομική και φυσική αναζωογόνηση των πόλεων. Πάνω στη βάση ότι θα υπάρξει αύξηση του πλούτου, ευκολότερου ταξιδιού και μεγαλύτερου χρόνου αναψυχής, γρήγορα βγήκε ως πέρασμα ότι η τουριστική βιομηχανία ήταν έτοιμη να ακμάσει. Έφερε εισόδημα στην περιοχή, έτσι λειτουργώντας ως μια οικονομική βάση και κατέληξε να είναι ικανή να δώσει στήριγμα στην τοπική οικονομία. Χωρίς πολύ βαθιά ανάλυση οι περισσότεροι πολιτικοί ηγέτες αποφάσισαν ότι ο τουρισμός έχει να παίξει σπουδαίο ρόλο και έτσι άρχισε να εισάγει πολιτικές.

Παρ' όλα αυτά, θα ήταν μεγάλο λάθος αν βλέπαμε την τουριστική προώθηση απλά ως ένα συστατικό της τοπικής οικονομικής αναπτυξιακής πολιτικής, παρόμοια είτε με την βιομηχανική ανάπτυξη είτε με την ανάπτυξη των υπηρεσιών. Οι επενδύσεις για τουρισμό περιλαμβάνουν την ανάπτυξη των λειτουργιών, των δραστηριοτήτων, του φυσικού περιβάλλοντος και της υποδομής, τα οποία θα ωφελήσουν την τοπική κοινωνία. Επίσης περιλαμβάνουν την εμπορευματοποίηση της πόλης και την πώληση μιας εικόνας, η οποία θα βοηθήσει στην προσέλκυση βιομηχανικών και διαφημιστικών δραστηριοτήτων. Για να προσελκύσει μεταβλητές, επενδύσεις και δραστηριότητες, οι αστικές πόλεις θα πρέπει πρώτα να τραβήξουν την προσοχή μιας αυξανόμενα ανταγωνιστικής κατάστασης. Διαφημίζοντας την πόλη και εμπλέκοντας σε δραστηριότητες, θα αυξήσει το προφίλ και την προβολή της πόλης.

Πολλές από τις δραστηριότητες επεκτάθηκαν, όπως ο πολιτισμός και η άθληση, και τουλάχιστον με ένα βλέμμα στην τουριστική αγορά, θα πείσει πιθανούς κατοίκους όπως επαγγελματίες και επισήμους, ότι η πόλη είναι ένα καλό μέρος στο οποίο μπορείς να ζεις. Τα χρήματα τα οποία ξοδεύουν οι τουρίστες στις αστικές περιοχές, όπως συναυλίες και θέατρα, ίσως κάνει αυτές τις δραστηριότητες περισσότερο οικονομικά βιώσιμες, το οποίο θα είναι υπέρ της τοπικής κοινωνίας. Τέλος η ανάπτυξη αυτών των παροχών, η φυσική αναζωογόνηση των περιοχών και η άφιξη επισκεπτών ίσως να αυξήσει την αστική υπερηφάνεια, που συνήθως θεωρούνται καλό πράγμα.

Οι μεγάλες πόλεις είναι ήδη τουριστικά κέντρα, αλλά αν η βιομηχανία πρόκειται να παίξει μεγαλύτερο ρόλο στην οικονομία, τότε θα πρέπει να επιτευχθεί ουσιώδης αύξηση του μεγέθους. Αυτό θα σημαίνει προσέλκυση εκατοντάδων χιλιάδων επιπλέον τουριστών που θα εισάγουν το επιπλέον εισόδημα, το οποίο θα

δημιουργήσει δουλειές. Για να εισαχθούν περισσότεροι τουρίστες, οι τουριστικές πηγές πρέπει να επεκταθούν.

Τα **πρωταρχικά στοιχεία** είναι αυτά που προσελκύουν ανθρώπους και αποτελούνται από ιστορικά κτίρια και αστικά τοπία, μουσεία και εκθέσεις τέχνης, συναυλίες, αθλήματα, συνέδρια, εκθέσεις, ψυχαγωγία και ειδικά γεγονότα. Δεν είναι πάντα εύκολο να ειπωθεί ποιος είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο ένα άτομο επισκέφθηκε μία πόλη. Ένα άτομο μπορεί να προσελκύσθηκε από ένα στοιχείο και να χρησιμοποιήσει μόνο αυτό το στοιχείο. Εναλλακτικά οι τουρίστες έρχονται εξ' αιτίας του μείγματος των θέλητρων.

Τα **δευτερεύοντα στοιχεία** υπερτιμούν αυτά τα θέλητρα ή συμβάλλουν στη διαδικασία της προσέλκυσης των τουριστών και περιλαμβάνουν ψώνια, σίτιση, διαμονή και μεταφορά. Κάθε επέκταση του τουρισμού θα εμπεριέχει την ανάπτυξη όλων αυτών των συστατικών. Επί προσθέτως με αυτά τα στοιχεία, οι πόλεις μπορούν να λειτουργήσουν ως «πύλες» για άλλες περιοχές.

Οι κύριες αγορές των επισκεπτών για αστικό τουρισμό θεωρούνται:

- Ταξιδιώτες για επαγγελματικούς σκοπούς
- Αντιπρόσωποι συνεδρίων και εκθέσεων
- Επισκέπτες ολιγοήμερων διακοπών
- Ημερήσιοι ταξιδιώτες
- Επισκέπτες φίλων και συγγενών
- Επισκέπτες πολυήμερων διακοπών χρησιμοποιώντας την πόλη ως μια πύλη για τις γύρω περιοχές
- Επισκέπτες πολυήμερων διακοπών σε ένα ταξίδι, που έκαναν στάση για μια σύντομη επίσκεψη.

Με εξαίρεση των δύο τελευταίων κατηγοριών και των επισκέψεων σε πρωτεύουσες, λίγοι επισκέπτες πολυήμερων διακοπών μένουν σε πόλεις. Η σημασία των δύο τελευταίων είναι τουλάχιστον εν μέρει εξαρτώμενη σε παράγοντες και συνθήκες εκτός της ίδιας της πόλης. Αν μία πόλη πρόκειται να είναι επιτυχημένη ως τουριστικό κέντρο, τότε θα πρέπει να κάνει συνένωση με αυτές τις αγορές.

α) Η υιοθέτηση των στρατηγικών του αστικού τουρισμού.

Ενώ η στρατηγική του αστικού τουρισμού έχει ευρέως υιοθετηθεί, η πορεία του δεν ήταν πάντα ειλικρινή. Κάποιο κριτικοί, που κάποιες φορές αποτελούνται και από εκλεγμένους αντιπροσώπους, δεν πιστεύουν ότι ο τουρισμός είναι μια καθεαυτή βιομηχανία. Δίνοντας την σχεδόν παγκόσμια μεταβολή στο εργασιακό οικοδόμημα μακριά από κατασκευαστικού είδους υπηρεσίες, αυτή η προσέγγιση παρουσιάζεται αυξανόμενα ανεφάρμοστη. Ο τουρισμός είναι ένα μέρος του τομέα των υπηρεσιών που αναπτύσσεται ραγδαία. Άλλη μια κριτική της στρατηγικής εμφανίζεται επειδή ο τουρισμός είναι συχνά αντιληπτό ότι παρέχει χαμηλόμισθες, χαμηλών ικανοτήτων και εποχιακές δουλειές.

Για τον αστικό τουρισμό όμως το τελευταίο δεν είναι αλήθεια. Πολλές από τις δραστηριότητες της βιομηχανίας, όπως τα συνέδρια, δεν γνωρίζουν μεγάλες εποχιακές διαφορές. Επίσης η ξενοδοχειακή βιομηχανία στις πόλεις έχει ένα πολύ διαφορετικό εποχιακό προφίλ από αυτό των καταλυμάτων.

4.4. Αστικά θέλγητρα.

- **Μουσεία:** Ως μουσείο έχει οριστεί μία μόνιμη εγκατάσταση παρεχόμενη στο δημόσιο συμφέρον με προοπτική να διατηρήσει, να μελετήσει, να εκμεταλλευτεί με διάφορους τρόπους και βασικά να εκθέσει για την ικανοποίηση και την επιμόρφωση τα δημόσια αντικείμενα πολιτιστικής αξίας.
- **Μουσεία και αστικός τουρισμός:** Η τοποθεσία της ύπαρξης και των νέων θέλγητρων μέσα στην πόλη είναι σημαντικά. Η σειρά των θέλγητρων επιτρέπει στον επισκέπτη να μετακινείται εύκολα από το ένα μέρος στο άλλο. Ένα σύμπλεγμα μουσείων επιτρέπει στην πόλη να παρουσιάσει μία καθαρή εικόνα του εαυτού της και να κερδίσει ένα υψηλό προφίλ, ακόμα και αν οι περισσότεροι από τους τουρίστες θα επισκεφθούν μόνο λίγα από τον συνολικό αριθμό των εγκαταστάσεων.

4.5 Πολιτισμός, σπορ και ειδικές εκδηλώσεις.

Οι πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες των πόλεων δεν θεωρούνταν ως μέρος της τουριστικής βιομηχανίας. Τα θέατρα, οι συναυλιακοί χώροι και οι αθλητικές εγκαταστάσεις ήταν όλα χτισμένα για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες του πληθυσμού των κατοίκων και τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα ένα πολύ υψηλό ποσοστό των τακτικών πελατών τους ήταν ντόπιοι.

Ο όρος «ειδικές εκδηλώσεις» καλύπτει πολλές δραστηριότητες. Παρ' όλα αυτά ένα πολύ σημαντικό συστατικό είναι το Φεστιβάλ. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται επίσης για να περιγράψει γεγονότα με συγκεκριμένο θέμα, τα οποία μας απασχολούν τακτικά ή μόνο μία φορά. Τυπικές ειδικές εκδηλώσεις είναι αυτές οι οποίες απασχολούν μόνο σε ετήσια βάση μια συγκεκριμένη τοποθεσία, ή μετακινούνται από το ένα μέρος στο άλλο. Ένας άλλος τύπος ειδικών εκδηλώσεων είναι οι εορτασμοί που λαμβάνουν μέρος μόνο μία φορά.

Οι ειδικές εκδηλώσεις μπορούν να έχουν σχεδόν οποιοδήποτε θέμα και να παίρνουν οποιαδήποτε μορφή. Μια ειδική εκδήλωση μπορεί να είναι τόσο απλή όσο μία ετήσια παρέλαση. Συχνά, οι ειδικές εκδηλώσεις περιλαμβάνουν ένα σημαντικό ποσοστό θεαμάτων, οι οποίες δρουν ως μαγνήτες επισκεπτών. Οι περισσότερες ειδικές εκδηλώσεις είναι μόνο μικρής διάρκειας.

Πολλές οι ειδικές εκδηλώσεις όμως που έχουν μακρά ιστορία, αλλά και οι νεότερες έχουν δημιουργηθεί αποφασιστικά και όλο και εξαπλώνονται. Αυτή η αύξηση των ειδικών εκδηλώσεων δεν είναι ανεξάρτητη με το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως αιτίες προσέλκυσης τουριστών και αυξάνουν το προφίλ και αλλάζουν την εικόνα διάφορων τοποθεσιών.

Η μεγάλη ειδική εκδήλωση, είτε είναι ένα φεστιβάλ, ένας αθλητικός διαγωνισμός ή μία πολιτική συνέλευση, κερδίζει εκπληκτική τηλεοπτική κάλυψη η οποία μπορεί να δώσει περισσότερη δραστική δημοσιότητα από οποιαδήποτε άλλη μέθοδο. Στο παρελθόν οι περισσότερες ειδικές εκδηλώσεις θεωρούνταν ως καθαρά τοπική εορτή, αλλά σήμερα το τουριστικό κίνητρο συχνά προστίθεται και μερικές φορές οι εκδηλώσεις εκ προθέσεως δημιουργούνται για να προσελκύσουν τουρίστες.

Οι ειδικές εκδηλώσεις μπορεί να κατηγοριοποιηθούν σε 6 λόγους:

1. Για την προσέλκυση ανθρώπων σε μία περιοχή
2. Για την προσέλκυση ανθρώπων εκτός της υψηλής τουριστικής περιόδου
3. Για την προσέλκυση των Μ.Μ.Ε. και την βελτίωση της εικόνας της περιοχής
4. Για να προσθέσει κίνηση και ζωή σε ήδη υπάρχοντα θέλγητρα

5. Για την ενθάρρυνση των επαναλαμβανόμενων επισκεπτών

6. Για την βοήθεια της αναζωογόνησης της περιοχής

Τα πλεονεκτήματα των ειδικών εκδηλώσεων είναι ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από πόλεις με ελάχιστα άλλα θέλητρα και ότι αυτό επιδρά στις αγορές μικρής εμβέλειας.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια τάση να βλέπουμε τα **σπορ** ως κάτι περισσότερο από μια τοπική αβρότητα. Οι κύριες αθλητικές δραστηριότητες, είτε τακτικά παρεπόμενα είτε ειδικές εκδηλώσεις, θεωρούνται ότι σχεδιάζουν μία εικόνα υψηλού status της πόλης με την κάλυψή τους μέσω των Μ.Μ.Ε., τα οποία μπορούν να βοηθήσουν στην προσέλκυση οικονομικής ανάπτυξης, να πείσει τους υψηλά ιστάμενους να ζήσουν στην πόλη και να προσελκύσει επισκέπτες. Μπορεί επίσης να αυξήσει την αστική υπερηφάνεια, το ομαδικό πνεύμα και την συλλογική προσωπική εικόνα.

Κλειστές εγκαταστάσεις, είτε στάδιο, είτε θόλοι, έχουν μεγαλύτερη ελαστικότητα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πολλούς διαφορετικούς σκοπούς, από σπορ και διάφορες συναυλίες μέχρι συνελεύσεις.

Όσον αφορά την επίδραση των σπορ στην γενική οικονομική ανάπτυξη, αυτή η σχέση πιθανόν να γίνει πολύ δύσκολο να ξεμπερδευτεί καθώς αυτός είναι μόνο ένας παράγοντας μεταξύ διάφορων άλλων, ο οποίος θα επηρεάσει την επίδοση της ανάπτυξης μιας αστικής περιοχής. Σε ένα καθαρά τοπικό επίπεδο, οι αθλητικές εγκαταστάσεις μπορεί να έχουν και θετική και αρνητική επίδραση. Θετική γιατί η προοπτική μεγάλου αριθμού ατόμων μπορεί να ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε άλλες δραστηριότητες (π.χ. τροφοδοσία) και αρνητική γιατί το πλήθος και η συμφόρηση μπορεί να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις.

4.6. Ξενοδοχεία, καταστήματα και νυχτερινές δραστηριότητες.

Τα στοιχεία μιας αστικής τουριστικής πηγής, τα οποία ενώ αρχικά δε θεωρούνται ότι είναι κύρια θέλητρα επισκεπτών, μπορούν να είναι αποφασιστικά για το αν είναι επιτυχημένο ή όχι ένα τουριστικό κέντρο. Αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνουν ξενοδοχεία, δραστηριότητες αγορών, εστιατόρια, clubs, cafes, pubs, και άλλους τύπους διασκέδασης. Άλλα στοιχεία που ίσως συμπεριλαμβάνονται σε αυτά, είναι η μεταφορές και οι χώροι στάθμευσης.

Σχετικά λίγοι επισκέπτες θα διένυαν μία μεγάλη απόσταση γιατί μία πόλη έχει καλά ξενοδοχεία, ενδιαφέροντα μαγαζιά και μια ποικίλη και μεγάλη γκάμα απογευματινών και νυχτερινών δραστηριοτήτων. Παρ' όλα αυτά μπορεί να αποθαρρυνθούν για να επισκεφθούν μία πόλη αν υπάρχει έλλειψη δωματίων σε κάποιο ξενοδοχείο, καθώς επίσης και αν είναι γνωστό ότι είναι ένα πολύ ακριβό μέρος.

Από την άλλη μεριά, γνωρίζοντας ότι αυτά τα στοιχεία είναι εύκολα διαθέσιμα, καλής ποιότητας και όχι πολύ ακριβά, μπορεί να αποτελέσει έναν επιπλέον λόγο για να επισκεφθεί την πόλη ή να ζυγίσει την ισορροπία μεταξύ μίας πόλης και μίας άλλης όταν μια απόφαση έχει παρθεί. Η παροχή αυτών των στοιχείων είναι καθοριστική αν μια πόλη πρόκειται να γίνει ένα πετυχημένο τουριστικό κέντρο.

α) Ξενοδοχεία: οποιαδήποτε πόλη φιλοδοξεί να γίνει ένα σημαντικό τουριστικό κέντρο θα απαιτηθεί να έχει ένα ουσιαστικό απόθεμα δωματίων ξενοδοχείων. Δεν μένουν όλοι οι τουρίστες σε ξενοδοχεία. Μερικοί θα είναι ημερήσιοι επισκέπτες, άλλοι θα μένουν σε φίλους και συγγενείς και μερικοί μπορεί να διαλέξουν να μείνουν σε ένα μη εξυπηρετούμενο κατάλυμα. Συγκριτικά τα καταλύματα, τα camping και τα

self-catering δεν είναι τόσο πολύ σημαντικά όσο οι τουριστικές ανέσεις στις πόλεις. Είναι πιθανόν ότι όσο περισσότερο σημαντική είναι μια πόλη, τόσο υψηλότερο είναι το μερίδιο που απαιτείται από ένα τύπο ξενοδοχείου. Ο επισκέπτης που μένει σε ένα ξενοδοχείο είναι αυτός που έχει τη μεγαλύτερη οικονομική επίδραση.

Τα ξενοδοχεία των πόλεων βασίζονται πολύ περισσότερο στα επιχειρηματικά ταξίδια και λιγότερο στην αγορά αναψυχής, ενώ για τα καταλύματα μπορεί να συμβαίνει το αντίθετο. Χωρίς το εμπόριο, ξενοδοχεία δεν θα χτίζονταν, αλλά χωρίς τα ξενοδοχεία το εμπόριο δεν θα προσελκύνονταν. Άλλες αγορές συμπεριλαμβάνουν επίσης ανθρώπους, οι οποίοι ταξιδεύουν για προσωπικούς λόγους, όπως για να παρευρεθούν σε ένα γάμο.

Τα ξενοδοχεία μπορούν να κατηγοριοποιηθούν από το μέγεθος, τις χρεώσεις, την ιδιοκτησία και φυσικά την τοποθεσία. Η ποιότητα και η τιμή των υπηρεσιών υποδεικνύεται από το star system. Άλλοι όροι που χρησιμοποιούνται περιλαμβάνουν την πολυτέλεια, πρώτη κατηγορία και τον προϋπολογισμό.

Η τοποθεσία των ξενοδοχείων στις πόλεις είναι επίσης ένα πολύ σημαντικό θέμα. Οι επισκέπτες θα ήθελαν ξενοδοχεία κοντά στα μέρη που επιθυμούν να επισκεφτούν και επίσης άμεση μεταφορά όσο το περισσότερο δυνατόν, ενώ οι ξενοδόχοι ψάχνουν για περιοχές οι οποίες είναι αποδεδειγμένα πηγές τακτικών πελατών. Η παραδοσιακή τοποθεσία για ξενοδοχεία ήταν το κέντρο της πόλης.

β) Αγορές: Ο τουρισμός και το εμπόριο λιανικής δε σχετίζονται, αλλά οποιαδήποτε ανάλυση της συμπεριφοράς των τουριστών θα δείξει ότι ένα ποσοστό του χρόνου και των χρημάτων καταναλώνεται στα ψώνια. Για πολλούς ανθρώπους τα ψώνια είναι μια ευχάριστη εμπειρία και κάτι το οποίο τους αρέσει να κάνουν όταν έχουν χρόνο. Όλο και περισσότερο οι άνθρωποι καταναλώνουν τον χρόνο αναψυχής τους ψωνίζοντας και έτσι δεν είναι παράξενο το ότι επιθυμούν να κάνουν το ίδιο και στις διακοπές τους.

Οι τουρίστες συγκεκριμένα προσελκύνονται από αυτό που τώρα ονομάζεται «ειδικό μικρεμπόριο». Αυτοί είναι τύποι αγαθών οι οποίοι δεν βρίσκονται παντού. Δεν παράγονται μαζικά και σε μερικές περιπτώσεις είναι γνήσια αγαθά φτιαγμένα με επιδεξιότητα. Μπορούν να περιγραφούν ως αγαθά πολυτελείας, με την έννοια ότι δεν είναι αγαθά πρώτης ανάγκης.

γ) Εστιατόρια: Ο επισκέπτης στην πόλη θα χρειαστεί τροφή και ποτό. Αυτό μπορεί να υπάρξει με τη μορφή μίας απαραίτητης ανάγκης ή με τη μορφή μίας εξ' ολοκλήρου απολαυστικής εμπειρίας, μέρος της διασκέδασης του να πηγαίνει κανείς κάπου διαφορετικά. Η δυνατότητα ή η ύπαρξη της τουριστικής πόλης πρέπει παρ' όλα αυτά να εξασφαλίσει ότι παρέχεται το σωστό είδος τροφοδοσίας. Μια επιτυχημένη τουριστική πόλη θα πρέπει να έχει μια ευρεία σειρά εστιατορίων μέσα ή κοντά στο κέντρο της πόλης.

δ) Διασκέδαση: Πολλοί τουρίστες που διανυκτερεύουν σε μία πόλη θέλουν κάποιας μορφής διασκέδαση. Αυτή μπορεί να πάρει τη μορφή μιας επίσκεψης σε ένα θέατρο ή σε ένα συναυλιακό χώρο, για μουσική, όπερα, μπαλέτο ή δράμα ή πιθανόν μια επίσκεψη σε ένα μπαρ για μουσική και χορό.

ε) Μεταφορά: Οι περισσότερες πόλεις έχουν καλά συστήματα μεταφοράς, αλλά οι διαφορές στην ποιότητα και στην τιμή μπορούν να επηρεάσουν τα τουριστικά ρεύματα. Πολλοί επισκέπτες έρχονται με αυτοκίνητο και η ύπαρξη ενός καλού

κυκλοφοριακού συστήματος, η έλλειψη συμφόρησης και η ύπαρξη χώρων στάθμευσης είναι σημαντικοί γι' αυτούς.

Αυτοί μπορεί να μην είναι καθοριστικοί παράγοντες στην απόφαση αν οι τουρίστες επισκεφτούν μια πόλη, αλλά μπορούν να αλλάξουν στην ισορροπία σε μερικές περιπτώσεις. Για παράδειγμα όταν οι διοργανωτές αποφασίζουν που θα κάνουν ένα συνέδριο, μια έκθεση ή μια ειδική εκδήλωση, η άνεση των μεταφορών είναι σίγουρα ένας παράγοντας που λαμβάνεται υπ' όψιν. Οι πόλεις σίγουρα πιστεύουν ότι αυτό είναι μια άποψη και έτσι κάνουν κάθε προσπάθεια για να βελτιώσουν τις μεταφορές τους και να διαφημίσουν την ύπαρξή τους.

4.7. Τουριστική Ανάπτυξη Στην Πόλη Του Ρεθύμνου.

Το Ρέθυμνο είναι ένας τόπος προικισμένος...

Μια πανέμορφη πόλη που διαθέτει εξαιρετικό κλίμα, τοπία σπάνιας φυσικής ομορφιάς, μαγευτικές παραλίες και γραφικούς ορεινούς όγκους. Διακρίνεται για την **φιλοξενία**, την **αρχοντιά** και το **μεράκι** των κατοίκων της.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο τουρισμός εδώ και πάρα πολλά χρόνια αποτελεί μία από τις πιο βασικές δραστηριότητες του νομού. Λειτουργήσε ως αιμοδότης για την ανάπτυξη και την ευημερία του Ρεθύμνου, αλλά και των ίδιων των πολιτών. Τόνωσε την τοπική οικονομία, ανέδειξε μια δυναμική επιχειρηματική κοινότητα. Σήμερα όμως το τουριστικό περιβάλλον έχει αλλάξει.

Ο ανταγωνισμός στον τομέα του τουρισμού δεν έχει την παραμικρή σχέση μ' αυτήν των προηγούμενων δεκαετιών. Διευρύνεται ο χώρος της τουριστικής αγοράς και αναδεικνύονται νέοι τουριστικοί προορισμοί, προκύπτουν νέες ανάγκες και απαιτήσεις. Δημιουργούνται νέες δυνατότητες και ευκαιρίες για διάφορες μορφές τουριστικής δραστηριότητας.

Κάτω από τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί, όπου οι ευκαιρίες είναι περισσότερες από πριν, αλλά και ο ανταγωνισμός σκληρότερος από πριν, είναι αυτονόητο ότι κυριαρχούν οι προτάσεις που πείθουν για την αξιοπιστία τους και κυρίως για την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν. Ο επισκέπτης / τουρίστας γίνεται σταδιακά όλο και πιο προσεκτικός, απαιτητικός και αυστηρός. Προσέχει τα χρήματά του και απαιτεί δικαίως να αποκτήσει με αυτά υψηλότερη ποιότητα υπηρεσιών. Θα επισκεφτεί τον τόπο και τη χώρα που είναι σίγουρος ότι θα του προσφέρουν την καλύτερη **«ποιότητα εμπειρίας»**.

Είναι ξεκάθαρο ότι ο δήμος μας βρίσκεται σε ένα κομβικό σημείο, που τον υποχρεώνει να επανεξετάσει το Αναπτυξιακό Μοντέλο των προηγούμενων δεκαετιών. Αναμφίβολα, το μοντέλο αυτό προσέφερε πολλά. Δεν παύει όμως να αποδεικνύεται πεπερασμένο, σύμφωνα με τις διεθνείς εξελίξεις και νέες τάσεις στο πεδίο του τουρισμού. Ο μαζικός τουρισμός, στον οποίο είχε επικεντρωθεί ο τόπος μας δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες που έχουν ανακύψει.

Το Ρέθυμνο μπορεί και πρέπει να πρωταγωνιστήσει στο νέο κύκλο τουριστικής ανάπτυξης που ανοίγει για τη χώρα μας. Έχοντας στις αποσκευές του πλούσιες εμπειρίες και αξιόλογες δυνατότητες καλείται να χαράξει και να περπατήσει νέους δρόμους. Πρέπει να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα της τουριστικής αγοράς συμπληρώνοντας το τουριστικό του μοντέλο με νέες μορφές τουριστικής δραστηριότητας.

Προς αυτή την κατεύθυνση άλλωστε και σύμφωνα με τον αντίστοιχο στρατηγικό σχεδιασμό, έχουν γίνει κάποια σημαντικά βήματα.

Στρατηγικός Σχεδιασμός:

- Ποιοτική στάθμη υπηρεσιών φιλοξενίας.
- Προγραμματισμός και εκτέλεση έργων τουριστικής υποδομής και ανωδομής.
- Μετά από χρόνια παλινδρομήσεων για την προοπτική του παραδοσιακού τουρισμού και μέσα από γενναία αναπτυξιακά κίνητρα, δρομολογείται η αναβάθμιση και μετατροπή του μαζικού τουρισμού σε τουρισμό ποιότητας.
- Υλοποίηση προγράμματος ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού.
- Εκσυγχρόνιση των διάφορων μοντέλων τουρισμού (καταδυτικός, αθλητικός, θρησκευτικός)

Τα παραπάνω αποτελούν μια πολύ καλή βάση, από την οποία μπορεί να δρομολογηθεί ένα νέο αναπτυξιακό κύμα για τον τουρισμό στην πόλη. Φυσικά απαιτείται μεθοδικότητα και στενή συνεργασία της πολιτείας και όλων των εμπλεκόμενων φορέων (δημόσιων και ιδιωτικών), έτσι ώστε να πρωτοστατήσει το Ρέθυμνο αναδεικνύοντας τον τουρισμό σε μοχλό ανάπτυξης και ευημερίας για όλους τους πολίτες.

Ο τουρισμός μπορεί να οδηγήσει το Ρέθυμνο μπροστά. Χάρη στον τουρισμό μπορούμε να αλλάξουμε ταχύτητα και να κερδίσουμε τα μεγάλα στοιχεία του μέλλοντος.

4.8. Δράσεις Της Δημοτικής Αρχής...

«Γίγαντας με πήλινα πόδια ο τουρισμός αν δεν υπάρχουν υποδομές»

Ο γίγαντας που λέγεται τουρισμός, είναι εύκολο να καταρρεύσει αν τα πόδια του είναι πήλινα. Και είναι πήλινα όταν δεν υπάρχουν οι σωστές υποδομές για να στηρίζεται. Μ' αυτόν τον τρόπο περιέγραψε ο δήμαρχος **Γιώργος Μαρινάκης** στην καθημερινή εφημερίδα «**ΡΕΘΕΜΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ**» τον βασικότερο οικονομικό φορέα του τόπου. Ο κ. Μαρινάκης τόνισε ότι δεν είναι δυνατόν να στηριχθεί η ανάπτυξη του τουρισμού ούτε στην πρωτοβουλία της δημοτικής αρχής, ούτε στην δραστηριότητα ενός ξενοδόχου ή άλλου επιχειρηματία, όταν δεν υπάρχουν στην πόλη πεζοδρόμια, όταν οι οδηγοί σταθμεύουν οπουδήποτε, όταν υπάρχουν δύστροποι ταξιτζήδες, όταν ο δήμος δεν παρέχει σωστές υπηρεσίες, όταν το γραφείο του ΕΟΤ υπολειπεται.

«Τουρισμός είναι ο γίγαντας με τα πήλινα πόδια όταν δεν έχει στήριξη από υποδομές. Δεν δίνουμε τυχαία προτεραιότητα σε αυτό που λέγεται **τουριστικό γίγνεσθαι**. Πρόκειται για την οικονομία του τόπου μας. Το 75% του εισοδήματος του νομού μας είναι ο τουρισμός και το 25% όλοι οι άλλοι τομείς. Κατά συνέπεια ως δήμος θα κάνουμε ότι είναι δυνατόν να τον στηρίξουμε. Τουρισμός στην ουσία είναι ο ευαίσθητος αποδέκτης όλων των θετικών ή αρνητικών συμπεριφορών και δράσεων, όλης της πολιτείας και όλων των πολιτών. Αν αγαπάμε την πόλη μας οφείλουμε να το δείξουμε έμπρακτα.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού δεν φτάνει από μόνος του κανένας δήμος, κανένας επιχειρηματίας και κανένας φορέας αν όλοι μας δεν συνειδητοποιήσουμε τις ευθύνες μας απέναντι στην κοινωνία» είπε ο κ. Μαρινάκης.

4.9. Άμεσες Πρωτοβουλίες Της Δημοτικής Αρχής...

Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει η δημοτική αρχή θα υλοποιηθούν άμεσα, κατά τα λεγόμενα της αρμόδιας αντιδημάρχου για θέματα τουρισμού **Πέπη Μπριλιράκη – Μαμαλάκη**, στην εφημερίδα «**ΡΕΘΕΜΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ**». Οι δράσεις αυτές επεξεργάστηκαν από την επιτροπή τουρισμού στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι όλων των φορέων του δήμου που εμπλέκονται με το τουριστικό προϊόν.

«Η τουριστική ανάπτυξη του τόπου μας αποτελεί όχι μόνο ένα πρωταρχικό στόχο της οικονομίας μας, αλλά και ένα στοίχημα που πρέπει να βάλουμε και να κερδίσουμε όλοι μαζί. Συνιστά ένα εγχείρημα που για την επιτυχία του απαιτείται η αποτελεσματική συνεργασία όλων: του δήμου, των φορέων του τουρισμού, αλλά και όλων των πολιτών. Η συνεργασία βασίζεται στον διάλογο, την γόνιμη ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών και την άμεση ανάληψη κοινών δράσεων», ανέφερε η κ. Μπριλιράκη παρουσιάζοντας τις προγραμματικές δηλώσεις του δήμου για τον τουρισμό που αναμένεται να ψηφιστούν μετά την έγκριση του τεχνικού προγράμματος του δήμου και είναι:

1. Σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ξενοδόχων Κρήτης θα πραγματοποιηθεί συνάντηση με εταιρεία στατιστικής υπηρεσίας με σκοπό τη έρευνα τουριστικής αγοράς. Στόχος είναι η βελτίωση των υπηρεσιών και η ταυτότητα του τουριστικού μας προϊόντος.

2. **Θέμα Δελφίνι:** Σε επαφή του δήμου με την υπουργό τουρισμού και τον εντεταλμένο της αρχιτέκτονα, μελετάται η χρήση του πρώτου ορόφου κτιρίου. Εξετάζονται τα εξής ενδεχόμενα: Γραφείο πληροφοριών, έκθεση και πώληση κρητικών προϊόντων, έκθεση και συμπύκνωση πολιτιστικών χώρων και αξιοθέατων, αλλά και αξιοποίηση χώρου για επιλεγμένες εκδηλώσεις που αφορούν τον τουρισμό. Κατά πάσα πιθανότητα στο κτίριο θα φιλοξενηθεί και η τουριστική αστυνομία.

3. **Διαχείριση Παραλίας:** Προγραμματίζεται πλειοδοτικός διαγωνισμός για την χρήση το αργότερο μέχρι 20 Μαρτίου και επίσης μέχρι την ίδια ημερομηνία μειοδοτικός διαγωνισμός για ναυαγοσωστικές μονάδες.

4. Μελετάται ο τρόπος ασφάλειας των πεζών στην παραλιακή λεωφόρο, που αφορά τις διαβάσεις και την διαχείρισή τους, ξεκινούν παρεμβάσεις ασφάλειας και καλαισθησίας του παραλιακού πεζόδρομου κατά μήκος της Ελ. Βενιζέλου.

5. Δημιουργούνται κιόσκια ενημέρωσης των επισκεπτών, στο ΚΤΕΛ, στο λιμάνι, στην πλατεία Αγνώστου, στην πλατεία Τεσσάρων Μαρτύρων.

6. Εκσυγχρονίζονται με πρόσθετες προδιαγραφές οι δημοτικές τουαλέτες, ώστε να εξυπηρετούνται τα άτομα με αναπηρία.

7. Μελετώνται εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος όπως: διάφορες βραβεύσεις που θα αφορούν τους ξένους επισκέπτες, αλλά και τους επαγγελματίες, αναβάθμιση της γιορτής κρασιού, προβολές μεταγλωττισμένων ελληνικών ταινιών, προβολή της ιστορίας του τόπου μας μέσω της τεχνολογίας.

Εκτός των παραπάνω, σε συνεργασία όλων των αρμόδιων υπηρεσιών του δήμου, θα γίνει λεπτομερής καθαρισμός των ακτών μέχρι τις 31 Μαρτίου, ενώ θα απομακρυνθούν από την παραλιακή όλοι οι κάδοι. Επίσης θα αρχίσει και ο καθαρισμός των τειχών της Φορτέτζας, ο καθαρισμός της Μεγάλης Πόρτας, καθώς και του χώρου από την είσοδο της μαρίνας μέχρι και τον Άγνωστο όπου και θα φυτευτούν εποχιακά φυτά.

Αυτό το πακέτο πρωτοβουλιών έχει σαν στόχο την εμφάνιση μιας θετικής εικόνας της πόλης που θα ενισχύσει το τουριστικό της προφίλ και θα λειτουργήσει ελκυστικά για τους επισκέπτες.

ΘΕΜΑΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ...

Ο αρμόδιος για θέματα κυκλοφορίας αντιδήμαρχος, **Κώστας Ηλιάκης**, αναφέρθηκε στις παρεμβάσεις που θα γίνουν προκειμένου να ανασάνει κυκλοφορικά η πόλη και σε λύσεις δραστικές που αναζητούνται. Κοινόχρηστοι χώροι εκτός του κέντρου της πόλης που θα χρησιμοποιηθούν ως χώροι στάθμευσης, μεταφορά επιβατών με mini λεωφορεία, πλακοστρώσεις στην παλιά πόλη, αισθητικές παρεμβάσεις-αναπλάσεις, καθώς και την ενίσχυση του προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας, περιλαμβάνονται μεταξύ των μέτρων που θα ληφθούν.

Παράλληλα, άμεσα ξεκινά η αναβάθμιση του ηλεκτροφωτισμού, οι διαγραμμίσεις στις διαβάσεις πεζών και θέσεων στάθμευσης οχημάτων, η ανακατάταξη των θέσεων στάθμευσης στις πλατείες καθώς και η κατασκευή στάσης για ταξί στη νησίδα του Αγνώστου Στρατιώτη, ενώ πρόκειται να συζητείται η απομάκρυνση των Ι.Χ. από την παραλιακή ζώνη.

4.10. Τουριστική Βιομηχανία

Το Ρέθυμνο τιμώντας τη φιλοξενία, ανέπτυξε με συνέπεια και φροντίδα τον ξενοδοχειακό της κλάδο. Διαθέτει εξαιρετικά καταλύματα όλων των κατηγοριών, από απλά διαμερίσματα μέχρι πολυτελείς σουίτες. Ένα έντονο δυναμικό 13.000 δωματίων και 25.000 κλινών από τις οποίες οι 7.700 Α' κατηγορίας, διασπείρονται σε όλη την έκταση του νομού με μεγαλύτερη συγκέντρωση στα νότια παράλια.

Εκτός από τις κλασικές ξενοδοχειακές μονάδες, τα δωμάτια και τα διαμερίσματα, ένας σημαντικός και διαρκώς αυξανόμενος αριθμός από αγροτουριστικά καταλύματα κατασκευασμένα με απόλυτη προσήλωση στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική, και πολυτελείς βίλες, κοσμούν τα περίχωρα και την ενδοχώρα του Ρεθύμνου, εμπλουτίζοντας το τουριστικό προϊόν και παρέχοντας εναλλακτικές λύσεις ακόμα και για τους πιο απαιτητικούς επισκέπτες.

Δεκάδες είναι οι διεθνείς διακρίσεις και τα βραβεία που έχουν αποσπάσει τα ρεθιμνιώτικα ξενοδοχεία για την ποιότητα και το υψηλό επίπεδο υπηρεσιών που παρέχουν. Όμορφες και σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις, άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό και φιλόξενοι ιδιοκτήτες υπόσχονται ευχάριστες, άνετες και γεμάτες εκπλήξεις διακοπές στο Ρέθυμνο.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ : με περισσότερες από 250 ξενοδοχειακές μονάδες, πολλές από τις οποίες είναι πολυτελείας και πρώτης κατηγορίας, καθώς και για τις συνεδριακές εγκαταστάσεις, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, τις βίλες και τον περιβαλλοντικό τουρισμό, το Ρέθυμνο αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα γιατί :

- Έχει την κατάλληλη ξενοδοχειακή υποδομή για να προσελκύσει τους τουρίστες.
- Προσφέρει το υψηλότερο μερίδιο των Deluxe ξενοδοχείων και την ευρύτερη ποικιλία του ξενοδοχειακού καταλύματος στην Κρήτη.
- Η τουριστική βιομηχανία είναι ο μεγαλύτερος “εργοδότης” στο Ρέθυμνο, το 40% του πληθυσμού της επαρχίας εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα στον τομέα του τουρισμού.

Ο τομέας του τουρισμού αποτελεί έναν από τους βασικότερους τομείς της Ρεθυμνιώτικης οικονομίας, με άλλα λόγια είναι η σημαντικότερη πηγή εισοδήματος για το Ρέθυμνο. Το Ρέθυμνο αποτελεί έναν παραδοσιακό προορισμό αναψυχής που προσφέρει ήλιο, θάλασσα, παραλίες και πολιτιστικά μνημεία.

Επιπτώσεις

Η προσέλκυση τουριστών μόνο κατά τη θερινή περίοδο καταδικάζει σε αδράνεια το κεφαλαιουχικό και ανθρώπινο δυναμικό από Νοέμβριο μέχρι τις αρχές Απριλίου. Τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες για επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

4.11. Η Εποχικότητα στον Τουρισμό.

ΓΕΝΙΚΑ: Η εποχικότητα αποτελεί το σοβαρότερο πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών. Προκαλείται από παράγοντες οι οποίοι κάθε άλλο παρά εύκολα μπορούν να αντιμετωπιστούν.

Για να μπορέσει όμως να αντιμετωπιστεί με επιτυχία το πρόβλημα της εποχικότητας στον τουρισμό, που συνδέεται άμεσα με τις θερινές διακοπές, θα πρέπει είτε να καθιερωθούν ισχυρά οικονομικά και μη οικονομικά κίνητρα, ώστε να παρακινείται ο κόσμος να κάνει διακοπές στους εκτός θερινής περιόδου μήνες, είτε να αλλάξουν ορισμένοι βασικοί θεσμοί της οικονομικής και κοινωνικής συμβίωσης, ώστε να διευκολυνθεί η τουριστική τους μετακίνηση και εκτός θερινών μηνών.

Χωρίς τη λήψη τέτοιων δραστηκών μέτρων και κυρίως χωρίς την αποδοχή τους εκ μέρους αυτών για τους οποίους λαμβάνονται αυτά, κάθε προσπάθεια προς την κατεύθυνση της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου πρέπει προκαταβολικά να θεωρείται αποτυχημένη.

Τελευταίος νομός πέρσι στην Κρήτη σε επίπεδο διανυκτερεύσεων.

Ο νομός Ρεθύμνου εμφανίζεται τελευταίος σε επίπεδο διανυκτερεύσεων ξένων επισκεπτών την τουριστική περίοδο 2006. Έτσι, είχε αύξηση 2,4% έναντι του Ηρακλείου που είχε 6,5% και των Χανίων που είχαν 15%. Εν τω μεταξύ ο δήμος Ρεθύμνου διαθέτει 139 ξενοδοχειακές μονάδες με περίπου 13.000 κλίνες, 447 καταστήματα καφεστίασης, 150 καταστήματα εμπορίας τουριστικών ειδών, 35 τουριστικά γραφεία και 37 γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων.

4.12 Οικονομία

Η οικονομία της πόλης και γενικά του νομού, βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικά στη γεωργία και στην κτηνοτροφία μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70. Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 παρατηρείται μια αλματώδης ανάπτυξη στον Τουριστικό τομέα. Σήμερα το Ρέθυμνο είναι μία από τις σημαντικότερες τουριστικές περιοχές της Κρήτης και φυσικά της Ελλάδας.

Ε. ΜΕΡΟΣ

ΔΙΑΜΟΝΗ - ΣΙΤΙΣΗ - ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ

5.1. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

α) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ DE LUXE ★★★★★

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	OPEN FROM - TO	ΤΗΛ.	FAX	SITE
CRETA ROYAL	Σκαλέτα	APR – OCT	28310-71903	28310-71968	www.aegeanstar.com
GRECOTEL CRETA PALACE HOTEL	Μυσσίρια	MAR – NOV	28310-55181	28310-54085	www.grecotel.gr
AQUILA RITHYMNA BEACH HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	MAR – NOV	28310-71002	28310-71668	www.rithymnabeach.gr
IBEROSTAR CRETA PANORAMA	Πάνορμο	APR – OCT	28340-51502	28340-51151	www.iberostar.com
IBEROSTAR CRETA MARE	Πάνορμο	APR – OCT	28340-51512	28340-51151	www.iberostar.com
RETHYMNO PALACE HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	APR – OCT	28310-72418	28310-72423	www.rethymnopalace.gr
		Rethymno city			
AQUILA PORTO RETHYMNO	Α. Σικελιανού 52 Α & Σ. Βενιζέλου	APR – OCT	28310-50432	28310-27825	www.portorethymno.com

β) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α ★★★★★

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	OPEN FROM - TO	ΤΗΛ.	FAX	SITE
ADELE MARE HOTEL	Αδελε	APR – NOV	28310-71803	28310-71806	www.adelemare.gr
CRETA STAR	Σκαλέτα	APR – OCT	28310-71812	28310-71791	www.aegeanstar.com
GRECOTEL CLUB MARINE	Πάνορμο	APR – NOV	28340-51610	28340-51603	www.grecotel.gr
GRECOTEL EL GRECO	Πηγιανός Κάμπος	APR – OCT	28310-71102	28310-71215	www.grecotel.gr
IBEROSTAR CRETA MARINE	Πάνορμο	APR – OCT	28340-51290	28340-51136	www.iberostar.com
MINOS MARE HOTEL	Πλατανιάς	APR – OCT	28310-50388	28310-53310	www.minos.gr
ORION HOTEL (All Inclusive)	Αδελιανός Κάμπος	MAR - NOV	28310-71471	28310-71000	www.orionhotelcrete.com
RETHYMNO MARE	Σκαλέτα	APR – OCT	28310-71703	28310-71734	www.rethymnomare.gr
		Rethymno city			
ACHILLION PALACE	Γιαμπουδάκη 27	JAN – DEC	28310-51502	28310-51568	www.achillionpalace.gr
ATLANTIS BEACH HOTEL	Α.Βελουχιώτη 25	APR – OCT	28310-51002	28310-51068	www.atlantisbeach.gr
AVLI LOUNGE VILLAS-SUITES	Ξανθουδίδου 22	JAN - DEC	28310-26213	28310-58250	www.avli.gr
BIO HOTEL Apts-Studios	Α. Σβάιτσερ 13	APR – OCT	28310-58403	28310-58309	www.biohotel.gr
MACARIS HOTEL	Σταμαθιουδάκη 70	MAR – NOV	28310-54280	28310-54284	www.gtp.gr/Macarlis
MINOS HOTEL	Μαχητών Σχολής Χωρ/κής 5	APR – OCT	28310-53929	28310-23544	www.minos.gr
PALAZZINO DI CORINA (Suites)	Δαμβέργη 7-9 & Α. Διάκου	JAN - DEC	28310-21205	28310-21204	www.corina.gr
PALAZZO RIMONDI	Ρέθυμνο	APR – OCT	28310-51289	28310-51013	
PEARL BEACH HOTEL	Αυστραλών Πολεμιστών 28	APR – NOV	28310-51513	28310-54891	www.pearlbeach.gr
THEARTEMIS PALACE	Μ. Πορτάλιου 30	MAR - NOV	28310-53991	28310-23785	www.theartemis.gr
VENETO HOTEL	Επιμενίδου 4	JAN – DEC	28310-56634	28310-56635	www.veneto.gr
MYTHOS SUITES HOTEL	Καραόλη 12	JAN – DEC	28310-53917	28310-51036	www.mythos-crete.gr

γ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β ★★★

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	OPEN FROM – TO	ΤΗΛ.	FAX	SITE
ADELE BEACH HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	MAR – NOV	28310-71069	28310-71737	www.adelebeach.gr
EUROPA	Πάνορμο	JAN – DEC	28340-20200	28340-51100	
EVA BAY	Αδελιανός Κάμπος	APR – OCT	28310-71778	28310-71694	www.evabay.com
GOLDEN SUN	Άδελε	APR – OCT	28310-71284	28310-71868	
MARAVEL LAND HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	APR – OCT	28310-71064	28310-71063	www.maravelland.com
MARAVEL SKY HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	APR – OCT	28310-72663	28310-72550	www.maravelsky.com
		Rethymno city			
ATRIUM	Μ. Πορτάλιου 30	MAR – NOV	28310-57601	28310-57607	www.gtp.gr/Atrium
BRASCOS	Μοάτσου	JAN – DEC	28310-23721	28310-23725	
CRETA RESIDENCE		JAN – DEC	28310-36140	28310-36150	
FILOXENIA	Σταμαθιουδάκη 110	APR – OCT	28310-55345	28310-55348	
FORTEZZA	Μελισσινού 16	APR – OCT	28310-55551	28310-54073	
IDEON	Νικολ. Πλαστήρα 10	APR – OCT	28310-28667	28310-28670	
JASON	Γιαμπουδάκη 48	APR – OCT	28310-22542	28310-55229	www.jasonhotel.gr
JO-AN HOTEL	Δημητρακάκη 8	JAN – DEC	28310-24241	28310-24244	www.joan-hotels.gr
KRITI BEACH HOTEL	Παπαναστασίου 18	APR – NOV	28310-27401	28310-22353	www.ok-rethymno.gr
KYMA BEACH HOTEL	Σοφ. Βενιζέλου 1	JAN – DEC	28310-55503	28310-27746	www.ok-rethymno.gr
LEFKONIKO BAY	Πανεπ. Κρήτης 2	JAN – DEC	28310-57592	28310-27583	
LEFKONIKO BEACH HOTEL	Λ. Καφράτου 3	JAN – DEC	28310-55326	28310-27583	
LIBERTY HOTEL	Μοάτσου	JAN – DEC	28310-55851	28310-55850	
OLYMPIC	Μοάτσου 42	JAN – DEC	28310- 24761	28310-24900	
PANTHEON HOTEL	Βιολί Χαράκι	APR - OCT	28310-54914	28310-54913	www.pantheon-hotel.gr
PETRADI BEACH HOTEL Apts	Σταμαθιουδάκη 79	JAN – DEC	28310-35340	28310-35343	www.petradi-beach.gr
STERIS BEACH HOTEL	Κων/πόλεως 1	JAN – DEC	28310-24781	28310-20559	www.hotel.steris.gr

δ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ C **

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	OPEN FROM - TO	ΤΗΛ.	FAX	SITE
APOLLON	Πλατανές	APR - OCT	28310-50300	28310-53563	
EMILIA	Μυσσίρια	APR - OCT	28310-55029		
GEORGIANNA BEACH HOTEL	Αδελιανός Κάμπος	APR - OCT	28310-71503	28310-72313	
		Rethymno city			
ADAM'S Apts		JAN - DEC	28310-54905		
ASTALI	Κουντουριώτη 17	MAY- OCT	28310-24721	28310-24723	
DAISY HOTEL Apts	Σ. Πετρουλά	APR - OCT	28310-50001	28310-51570	www.gtp.gr/Daisyhotel
FOREST PARK HOTEL	Ευληγιάς	APR - OCT	28310-51778	28310-28043	
GALEANA MARE HOTEL	Μάχης Κρήτης 166	APR - OCT	28310-29553	28310-54245	
MARILYN	Άρη Βελουχιώτη 43	MAR - OCT	28310-55247		
PEGASUS	Σοφ. Βενιζέλου 56	APR - OCT	28310-25530	28310-51703	www.pegasus-hotel-crete.com

ε) VILLAS

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	OPEN FROM - TO	ΤΗΛ.	FAX	SITE
Cretan Exclusive Villas					
ASIMENIA	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
ASTRO	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
PELAGOS	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
OURANOS	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
TOP OF THE HILL	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
TEACHER'S COTTAGE	Αγία Τριάδα	JAN - DEC	28310-57610	28310-27507	www.villaincrete.gr
Traditional Lodgings					
ANASTASIA	Πρινές	JAN - DEC	28310-32268	28310-32268	www.villa-anastasia-crete.com
APHRODITE	Πρινές	JAN - DEC	28310-31028	28310-31028	
ARTEMIS	Πρινές	JAN - DEC	28310-31028	28310-31028	
BIANCA	Σφακάκι	JAN - DEC	28310-22478	28310-29211	www.villabianca.rethymnon.com
DI STELLA	Πρινές	JAN - DEC	28310-31214	28310-26249	
ELOTIA	Ατσιπόπουλο	JAN - DEC	28310-31645	28310-32915	www.forest-villas.gr
ERATO	Πρινές	JAN - DEC	28310-53227	28310-56698	www.villa-olympia.com
KYNTHIA	Πάνορμο	JAN - DEC	28340-51102	28340-51148	www.gtp.gr/KynthiaVilla
MANOLIA	Πρινές	JAN - DEC	28310-31214	28310-26249	
MARY	Πηγή	JAN - DEC	28310-27878		
OLYMPIA	Πρινές	JAN - DEC	28310-53227	28310-56698	www.villa-olympia.com
PALLADIO	Χρωμοναστήρι	JAN - DEC	28310-51471	28310-55397	www.villa-palladio.com
RADAMANTHIS	Ατσιπόπουλο	JAN - DEC	28310-31645	28310-32915	www.forest-villas.gr

5.2. PHOTOS - VILLAS

Villa Asimena

Villa Astro

Villa Ouranos

Villa Pelagos

Teacher's Cottage

Top of the Hill

5.3. PHOTOS - HOTELS

Porto Rethymno

Atlantis Beach Hotel

Theartemis Palace

Jo-An Beach Hotel

Mythos Suites

Palazzino Di Corina

Atrium Hotel

Bio Hotel

Brascos Hotel

Jo-An Hotel

Kriti Beach

Kyma Beach

Liberty Hotel

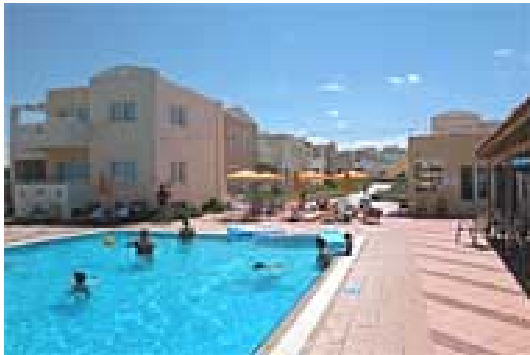
Pearl Beach Hotel

Petradi Beach Hotel

Galeana Hotel

Forest Park

Marilyn Hotel

5.4. ΣΙΤΙΣΗ

α) RESTAURANTS

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
AVLI	Ξανθουδίδου 22 – Παλιά Πόλη	28310-26213
ARIS MARIE	Μαχητών Σχολής Χωρ/κής 25	28310-25867
GURU	Άρη Βελουχιώτη 2	28310-36000
ΖΑΡΦΗΣ	Μ. Πορτάλιου 24	28310-25700
ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ	Ελ. Βενιζέλου 24	28310-55769
KRITI	Σ. Βενιζέλου 44	28310-24993
ΜΑΪΣΤΡΟΣ	Ακρωτηρίου 7 – Κουμπές	28310-25492
MELINA	Χειμάρας & Κατεχάκη	28310-21580
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ	Μοάτσου 40	28310-55403
ΟΘΩΝΑΣ	Πλατεία Πετυχάκη	28310-55500
PRIMA-ΠΛΩΡΑ	Ακρωτηρίου 2	28310-56990
PALATINO	Σταμαθιουδάκη 15	28310-51254
PRIMO PIATTO	Γιαμπουδάκη 70	28310-54505
ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ	Ξανθουδίδου 32	28310-27522
TZIBAERI	Ελ. Βενιζέλου 29	28310-50545
ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΠΑΛΛΑΣ	Αδελιανός Κάμπος	28310-21410
ISTROS	Αδελιανός Κάμπος 38	28310-73044
SIROKOS	Αδελιανός Κάμπος	28310-55529
GIOVANNI'S	Αδελιανός Κάμπος	28310-73100
KIM LONG (Chinese)	Σ. Βενιζέλου 72	28310-35778
CANTON (Chinese)	Σ. Βενιζέλου 2	28310-35284

β) ΟΒΕΛΙΣΤΗΡΙΑ – ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΑ

ΒΡΩΜΙΚΟ	Αρκαδίου 288	28310-36066
1000 ΓΕΥΣΕΙΣ	Κριάρη 11	28310-56800
ΘΡΑΚΑ	Γ. Παπανδρέου 45	28310-24178
Η ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ	Αρκαδίου 242	28310-27166
ΚΟΚΚΙΝΟΣ	Πλατεία Αγνώστου Στρατιώτη	28310-50602
MAM MAM	Εθνικής Αντιστάσεως 8	28310-29990
ΜΑΣΤΑΜΠΑΣ	Κονδυλάκη 30	28310-53267
Ο ΠΑΥΛΟΣ	Μοάτσου 50	28310-54229
ΠΕΙΝΑΛΕΩΝ	Σταμαθιουδάκη 11	28310-55618
ΠΕΤΡΙΝΟ	Σ. Βενιζέλου 24 & Γ. Παπανδρέου	28310-57830
ΠΙΚΑΝΤΙΚΟ 1	Μ. Πορτάλιου 1	28310-54176
ΠΙΚΑΝΤΙΚΟ 2	Χατζηδάκη 1	28310-25060
ΠΙΚΑΝΤΙΚΟ 3	Ελ. Βενιζέλου 1	28310-55655
ΣΑΡΛΩ	Παλαιολόγου 18	28310-27948
SOUTZOUKAKI	Μ. Πορτάλιου	28310-55003
ΣΟΦΙΑ	Εμμ. Παχλά 123	28310-51701
ΤΟ ΑΛΛΙΩΤΙΚΟ	Κολοκοτρώνη 18	28310-57226
ΤΟ ΧΑΝΙ	Π. Αθηναγόρα 19	28310-28888

γ) ΠΙΤΣΑΡΙΕΣ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ARTIN	Ελ. Βενιζέλου 4	28310-54505
1000 ΓΕΥΣΕΙΣ	Κριάρη 11	28310-56800
CASA DELLA PIZZA	Σαλαμίνας 15	28310-54912
ΟΛΑ ΑΠ' ΟΛΑ	Άγγελου Σικελιανού 7	28310-56156
PALATINO	Σταμαθιουδάκη 15	28310-35335
PAGLIACCIO	Σ. Βενιζέλου 64	28310-55255
GIOVANNI'S	Αδελιανός Κάμπος	28310-73100
POMODORO	Δασκαλάκη 12	28310-50006
PIZZA DI NAPOLI	Μάχης Ποταμών	28310-58373
TOSCANA	Ελ. Βενιζέλου 1	28310-55545
ΤΟ ΦΟΥΡΝΑΚΙ	Παπανδρέου 14	28310-50568

δ) ΤΑΒΕΡΝΕΣ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΑΓΡΙΜΙΑ	Τ. Πετυχάκη 23	28310-24735
AKROGIALI	Άρη Βελουχιώτη 15	28310-55359
AKROPOLIS	Αυστραλών Πολεμιστών 17	28310-53390
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ ΑΦΟΙ	Πάρεν Σιγανού 10	28310-24401
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ - ΖΑΜΠΙΑ	Σταμαθιουδάκη 20	28310-24561
BIRAIΣ	Σ. Βενιζέλου 63	28310-55529
ΓΑΣΤΡΑ	Μάχης Κρήτης 30	28310-24200
ΖΗΣΗΣ	Μάχης Κρήτης 63	28310-28814
GORGONA	Παπαναστασίου 9	28310-23355
HELONA	Ενετικό Λιμάνι	28310-25795
ΚΥΡΙΑ ΜΑΡΙΑ	Μοσχοβίτου 20	28310-29078
ΚΟΚΚΙΝΟΣ	Πλ. Άγνωστου Στρατιώτη	28310-50602
ΚΟΡΦΗ	3 Μοναστήρια	28310-51405
ΛΕΜΟΝΟΚΗΠΙΟΣ	Εθνικής Αντιστάσεως 100	28310-57087
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ	Περιβόλια	28310-29358
MANOLIS PLACE	Μάχης Σχολής Χωρ/κής 26	28310-51848
ΝΤΟΓΑ	Α. Αποστολάκη	28310-22163
ΟΘΩΝΑΣ	Πλ. Πετυχάκη	28310-55500
SAMARIA	Ελ. Βενιζέλου 39-40	28310-24681
SAN GEORGIO	Άρη Βελουχιώτη 58	28310-24426
SEVEN BROTHERS	Νεάρχου 39	28310-28956
Τ'ΑΡΑΞΟΒΟΛΙ	Ηρώων Πολυτεχνείου 34	28310-52011
VIGLA	Κωνσταντινουπόλεως 24	6974-962124
VRISINAS	Σ. Βενιζέλου 68	28310-25466

ε) ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΑ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΑΣΙΚΙΚΟ	Χ. Τρικούπη & Βερνάδου	6972-725036
ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΙΑ	Κεφαλογιάννηδων 33	28310-52569
ΚΑΠΗΛΙΟ	Ξανθουδίδου 7	28310-52001
ΜΕΣΟΣΤΡΑΤΙ	Γερακάρη 1	28310-29375
ΜΠΟΥΡΜΠΟΣ	Ελ. Βενιζέλου 75	28310-52214
ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ	Ξανθουδίδου 8	6973-690136
ΟΙΝΩΔΕΙΟ	Μελισσινού 9	28310-56611
ΡΑΚΟΜΕΛΟ	Φωτάκη 24	28310-50031
ΣΤΟΑ ΜΕΛΩΔΙΑΣ	Σουλίου 37	6934-136673
ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟ	Ροδαμάνθους 28	6973-548802
ΤΟ ΑΥΓΟ ΤΟΥ ΚΟΚΟΡΑ	Φωτάκη 8	28310-35790
ΤΟ ΚΟΥΚΙ & ΤΟ ΡΕΒΥΘΙ	Δαμβέργη 38	28310-21051
ΤΟ ΜΕΘΟΚΟΠΙ	Μοσχοβίτου 28	28310-51130
ΤΟ ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΑ	Μοσχοβίτου	28310-50065
ΦΑΝΑΡΙ	Κεφαλογιάννηδων 16	28310-54849

στ) FAST FOOD

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ Μικρογεύματα	Αρκαδίου & Παλαιολόγου γωνία	
DELICIOUS	Γερακάρη 52	28310-54111
DELIGHT	Ηγ. Γαβριήλ 1	28310-57350
GOODY'S	Πλ. Αγνώστου Στρατιώτου 1	28310-56191
JOHN PIE	Καλλέργη 12	28310-55554
ΚΟΥΚΛΙΝΟΣ 1	Κουντουριώτη 32	28310-24510
ΚΟΥΚΛΙΝΟΣ 2	Εθν. Αντιστάσεως	28310-25526
LA CREPERIE	Αραμπατζόγλου 10	28310-50230
MC DONALDS	Ελ. Βενιζέλου 13	28310-20317
MAMMY'S	Λεωφ. Κουντουριώτη 127	28310-28700
ΟΛΑ ΑΠ' ΟΛΑ	Αγγ. Σικελιανού 7	28310-56156
PICCOLO	Λεωφ. Κουντουριώτη 57	28310-23055
POSTO Μικρογεύματα	Αρκαδίου 238	28310-50550
QUICK & FRESH	Λεωφ. Κουντουριώτη 148	28310-24077
SAVODOR 1	Εμμ. Πορτάλιου 5-7	28310-21045
SAVODOR 2	Πετυχάκη & Βενιζέλου	28310-21047
TASTY TIPS	Μεσσολογγίου 22	28310-26266
TIME OUT	Παλαιολόγου 21	28310-28900

5.5. ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

α) ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ACROPOLIS CAFE	Αυστραλών Πολεμιστών 17	28310-53390
ART	Νικολ. Πλαστήρα 6	28310-23881
ΑΡΩΜΑ CAFÉ	Νικολ. Πλαστήρα 12	28310-52534
ΑΥΡΑ	Ελ. Βενιζέλου 11	28310-22248
BENETΣΙΑΝΙΚΟ	Νεάρχου 47	28310-52478
BLAZE	Άρη Βελουχιώτη 5	28310-23045
CAFÉ BELLI	Πλατεία Δημαρχείου	28310-25351
CAFE-CAFE	Αρκαδίου 305	28310-50290
CAFE CENTRO	Πλατεία 4 ^{ov} Μαρτύρων	28310-22204
CAFÉ POLIS	Μοάτσου & Δημοκρατίας 8	28310-55554
CALYPSO	Κολοκοτρώνη 20	28310-51837
CHOCOLAT	Σοφ. Βενιζέλου 3	28310-53853
CORNER CAFE	Π.Σιγανού & Πρεβελάκη	28310-57155
COSMOPOLIS	Πλατανιάς	28310-21470
COZI	Νικολ. Πλαστήρα 1	28310-54251
CUL DE SAC	Τίτου Πετυχάκη 7-9	28310-26914
DA CAPO	Νικολ. Πλαστήρα 4	6974-344144
ENETIKO	Νεάρχου 14	28310-52534
EXO CAFÉ	Ελ. Βενιζέλου 65	28310-50447
FIGARO	Εμμ. Βερνάδου 21-23	28310-29431
GALA CAFE	Ελ.Βενιζέλου	
GALAXY CAFÉ	Μοάτσου 31	28310-51530
GURU CAFE	Άρη Βελουχιώτη 2	28310-36000
HAAGEN-DAZS	Άγγ. Σικελιανού & Σοφ. Βενιζέλου	28310-58383
ΗΝΩΜΕΝΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ	Κεφαλογιάννηδων 20	28310-54758
KARMA	Νικολ. Πλαστήρα 2	28310-57565
KENZO	Νικολ. Πλαστήρα 4	28310-51488
LIVING ROOM	Ελ.Βενιζέλου 5	28310-21386
MY PLACE	Ελ. Βενιζέλου 54	28310-50174
ΝΑΥΠΗΓΕΙΟ	Αρκαδίου 254	28310-50958
PASARELA CAFÉ	Κεφαλογιάννηδων	
POLITIA CAFÉ	Ελ. Βενιζέλου 42 & Αρκαδίου 145	28310-55049
SENSO	Εμμ. Πορτάλιου 25	28310-36099
SEPRE CAFÉ	Νικολ.Πλαστήρα 10	28310-28667
SKY PARK	Πλατανιάς	28310-24905
VASILIKO CAFÉ	Μοσχοβίτου 8	28310-28093
X-TREME	Νεάρχου 27	6977-843150
ΦΛΟΓΑ	Πλ.Αγνώστου Στρατιώτη 11	28310-54010

β) CLUBS

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΑΕΡΙΚΟ	Χειμάρας 3	28310-28137
AMAN	Μελισσινού 3	
ΑΥΛΑΙΑ	Μελισσινού 5	
BOBO'S BASTAR	Άρη Βελουχιώτη 32	28310-54927
CAMPAI	Αρκαδίου 289	28310-23436
ENVY	Αρκαδίου	
FORTEZZA Bedroom	Νεάρχου 14	28310-55493
ICE CLUB	Μελισσινού 19	28310-27787
IGUANA (Summer Club)	Σφακάκι	
ISLAND (Summer Club)	Σφακάκι	
LA CONGA	Μελισσινού 12	
METROPOLIS	Νεάρχου 12	
NEMESIS	Μεσσολογγίου 11	

γ) ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΩΣ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΑΠΟΒΡΑΔΟ	Απ. Αποστολάκη 53	28310-52152
ΑΣΤΡΟ	3 ^ο χλμ. Εθν. Οδού Ρεθύμνου - Χανίων	28310-51348
A-A	Αρμένιοι	28310-41406
BAJA LIVE	Αδελιανός Κάμπος	6972-822111
ΖΥΓΟΣ	3 Μοναστήρια	28310-25043
ΚΥΜΜΑΤΑ LIVE	Αδελιανός Κάμπος	28310-21410
ΜΑΡΑΜΠΟΥ	Πλατανιάς	28310-58661
ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΣ	Πετρές	28310-61010
ΜΕΓΑΡΟ	2 ^ο χλμ. Εθν. Οδού Ρεθύμνου - Χανίων	28310-57800
ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	Πηγιανός Κάμπος	28310-71566
ΟΧΥΓΟΝΟ LIVE		
ΠΕΛΑΓΟΣ	Κόμβος Ατσιποπούλου	28310-57800
ROMEO LIVE	Πλατανιάς	28310-52010
ΦΑΡΟΣ	2 ^ο χλμ. Εθν. Οδού Ρεθύμνου - Χανίων	28310-22892

δ) ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
BLACK JACK	Μάχης Σχολής Χωρ/κής 7	28310-51443
BLAZE	Άρη Βελουχιώτη 4	28310-23045
CALYPSO	Κολοκοτρώνη 20	28310-51837
ΤΟ ΡΟΔΟΝ	Αρκαδίου 287	28310-25584

5.6. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

α) Μετακινήσεις

Υπάρχουν ορισμένοι τουρίστες, οι οποίοι θα ήταν διατεθειμένοι να ταλαιπωρηθούν προκειμένου να προσεγγίσουν έναν τουριστικό προορισμό. Ένας τουριστικός προορισμός θεωρείται προσεγγίσιμος από πλευράς χρόνου και απόστασης, συγκοινωνιακές διασυνδέσεις με άλλες πόλεις στο εσωτερικό της χώρας απ' όπου διοχετεύονται ξένοι και ντόπιοι τουρίστες.

Υπάρχει άμεση σύνδεση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους από το λιμάνι του Ρεθύμνου για Πειραιά. Εκδρομές και ημερήσιες κρουαζιέρες για Σαντορίνη οργανώνονται επίσης κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Το Ρέθυμνο δυστυχώς δεν έχει αεροδρόμιο αλλά η πόλη εξυπηρετείται από τα αεροδρόμια Ηρακλείου και Χανίων.

ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ : Η Ακτοπλοϊκή σύνδεση διεξάγεται κάθε **Τρίτη, Πέμπτη και Κυριακή** στις **20:00** από το λιμάνι του Ρεθύμνου προς τον Πειραιά και κάθε **Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή** πάλι στις **20:00** από Πειραιά προς Ρέθυμνο. Η διάρκεια του ταξιδιού με το πλοίο είναι **10 ώρες**. Η εταιρεία που εκτελεί τα δρομολόγια είναι η **ANEK lines**.

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ : Η αεροπορική συγκοινωνία του νομού Ρεθύμνης με την άλλη Ελλάδα γίνεται καθημερινά μέσω του αεροδρομίου «Νίκος Καζαντζάκης» στο Ηράκλειο και μέσω του αεροδρομίου «Γιάννης Δασκαλογιάννης» στα Χανιά. Η απόσταση από τα αεροδρόμια Ηρακλείου και Χανίων είναι 60 και 50 λεπτά, αντίστοιχα. Η πτήση διαρκεί 50 λεπτά. Οι αεροπορικές εταιρείες που διεκπεραιώνουν τα δρομολόγια αυτά είναι δύο: **Olympic Airways** και **Aegean Airlines**.

ΟΔΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ : Για να μετακινηθεί κανείς εντός πόλεως ή σε πόλεις και χωριά εκτός του νομού Ρεθύμνης, μπορεί να χρησιμοποιήσει τα σύγχρονα και άνετα δημόσια αστικά ή υπεραστικά λεωφορεία αντίστοιχα με καθημερινά δρομολόγια από το **ΚΤΕΛ**. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιήσει **taxi** ή ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα και μοτοσικλέτες.

5.7. Εγκαταστάσεις και Υπηρεσίες του Ρεθύμνου.

Το νομαρχιακό διαμέρισμα του Ρεθύμνου στο κέντρο της Κρήτης είναι διάσημο για την μεγάλη τουριστική ανάπτυξή του τα τελευταία χρόνια, για τη φυσική ομορφιά του και τον παραδοσιακό του χαρακτήρα που παραμένει αναλλοίωτος και το καθιστούν πόλο ελκυστικής βαρύτητας για τον τουρισμό.

Η πόλη του Ρεθύμνου είναι η μοναδική πόλη της Κρήτης, η οποία κρατά αμετάβλητο το χαρακτήρα μέσης ηλικίας της. Το Ρέθυμνο και ιδιαίτερα η Παλιά πόλη είναι ένα μνημειακό μουσείο. Όλα αυτά τα στοιχεία προσελκύουν τον επισκέπτη.

Το Ρέθυμνο έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στους τουρίστες που το επισκέπτονται ή που επιθυμούν να το επισκεφτούν τις βασικές ανέσεις που ζητούν και που επιθυμούν να έχουν κατά την πρόσκαιρη βραχυχρόνια παραμονή τους σε αυτό.

Το σημαντικότερο σημείο αναφοράς ενός ταξιδιού είναι η επιλογή της στέγασης. Οι τουρίστες σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους μπορούν να επιλέξουν μεταξύ ενός μεγάλου αριθμού ξενοδοχείων, βιλών και παραδοσιακών κατοικιών στην ενδοχώρα του Ρεθύμνου. Υπάρχουν καταλύματα όλων των τύπων και κατηγοριών. Επίσης εστιατόρια κάθε είδους και κάθε κατηγορίας, μεταφορικά μέσα, δυνατότητες για άθληση, sport, ενημέρωση, ψώνια κ.ά.

5.8. ΑΓΟΡΕΣ

Οι αγορές επίσης είναι ενδιαφέρουσες στο Ρέθυμνο. Οι πιο εμπορικοί δρόμοι είναι η **Εθνικής Αντιστάσεως**, η **Αρκαδίου** και η **Λεωφόρος Κουντουριώτη**. Υπάρχουν πολλά μικρά μαγαζάκια με ελκυστικά εμπορεύματα από αναμνηστικά, κάρτες κ.λπ. που μένουν ανοικτά όλη την ημέρα μέχρι αργά τη νύχτα, ακόμη και τις Κυριακές. Υπάρχουν πολλές και διαφορετικές τράπεζες που λειτουργούν Δευτέρα – Παρασκευή από τις 8:30 το πρωί περίπου μέχρι τις 2:30 το μεσημέρι.

Τα σούπερ – μάρκετ λειτουργούν από Δευτέρα έως Σάββατο από τις 8:00 – 21:00. Αγορά τροφίμων και παζαριών πραγματοποιείται κάθε Δευτέρα, κάθε Πέμπτη στην μαρίνα και κάθε Σάββατο στην περιοχή των Δικαστηρίων.

ΩΡΑΡΙΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

	ΠΡΩΙ	ΑΠΟΓΕΥΜΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ	09:00 – 14:30	–
ΤΡΙΤΗ	09:00 – 14:00	17:30 – 21:00
ΤΕΤΑΡΤΗ	09:00 – 14:30	–
ΠΕΜΠΤΗ	09:00 – 14:00	17:30 – 21:00
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	09:00 – 14:30	17:30 – 21:00
ΣΑΒΒΑΤΟ	09:00 – 15:00	–
ΚΥΡΙΑΚΗ	–	–

5.9. ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής : 28310-25012, 28310-25571
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ν. Ρεθύμνου : 28310-88701 , 28310-88709, 28310-88713
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ) : 28310-24143
Αστυνομία : 100
Αστυνομικό Τμήμα : 28310-25247 , 28310-22289
Τουριστική Αστυνομία : 28310-28156 , 28310-29148
Λιμενική Αστυνομία : 28310-22276
Τροχαία : 28310-28891 , 28310-22589
Δημαρχείο Ρεθύμνου : 28310-22245
Πυροσβεστική Υπηρεσία: 199
Κέντρο Άμεσης Βοήθειας – ΕΚΑΒ : 166
Νοσοκομείο : 28310-27491 , 28310-87100
Ταχυδρομείο : 28310-22303
Λιμεναρχείο : 28310-22276
Ταξί : 28310-24316 , 28310-25000
Olympic Airways : 28310-22257
ΑΝΕΚ : 28310-29221
Μινωικές Γραμμές : 28310-22941
ΚΤΕΛ : 28310-22212
Κέντρο Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (ΚΤΕΟ) : 28310-41142
Σύλλογος Ξενοδόχων Ν. Ρεθύμνης : 28310-55873
Ορειβατικός Σύλλογος : 28310-57766
Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου : 28310-54668
Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνου : 28310-23398
Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας Ρεθύμνου : 28310-52530 , 28310-52689
Τμήμα Λαϊκής Επιμόρφωσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης : 28310-25441
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) Νομαρχίας : 28310-57625
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) Δήμου : 28310-21270
Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) : 28310-26666
Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης :28310-53948

ΣΤ. ΜΕΡΟΣ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΈΡΕΥΝΑ

Κάνοντας μία έρευνα βάση ερωτηματολογίου με θέμα « Προοπτικές Ανάπτυξης του Αστικού τουρισμού στο Ρέθυμνο» και απευθυνόμενη στους εκπροσώπους των παρακάτω δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της πόλης

Δημόσιοι φορείς:

- Δήμος Ρεθύμνου : **Πέπη Μαμαλάκη – Μπιρλιράκη** (Αντιδήμαρχος Ρεθύμνου – Υπεύθυνη Τουρισμού)
- Νομαρχία Ρεθύμνου : **Μανόλης Μενιουδάκης** (Διευθυντής Τουριστικής Προβολής Ρεθύμνου)
- ΕΟΤ Ρεθύμνου : **Μαρία Μουνδριανάκη** (Υπάλληλος)
- Σύλλογος Παλιάς Πόλης Ρεθύμνου : **Κων/νος Ηλιάκης** (Πρόεδρος Συλλόγου – Αντιδήμαρχος Ρεθύμνου – Υπεύθυνος Κυκλοφοριακού)

Ιδιωτικοί φορείς:

- Σύλλογος Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Ρεθύμνου : **Μανόλης Χλιαουτάκης** (Ιδιοκτήτης ταξιδιωτικού πρακτορείου **Alfa Odeon Holidays**)
- Σύλλογος Καταστηματαρχών Εστίασης και Αναψυχής : **Όθωνας Χριστουλάκης** (Πρόεδρος Συλλόγου)
- Σύλλογος Ξενοδόχων Ρεθύμνου : **Βουρβαχάκης Νικόλαος** (Πρόεδρος)

Τα συμπεράσματα τα οποία προέκυψαν από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων είναι τα εξής:

1. Οι επισκέπτες επιλέγουν τη μορφή του αστικού τουρισμού για τους εξής λόγους :
 - α) Για ξεκούραση και αναψυχή.
 - β) Για τη συμμετοχή τους σε επαγγελματικό ή σε κάποιου άλλου είδους συνέδριο.
 - γ) Για να επισκεφτούν αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικά μνημεία και μουσεία.
 - δ) Για παρακολούθηση συναυλιών ή διάφορων θεατρικών παραστάσεων.
2. Φυσικά η μορφή αυτή τουρισμού μπορεί να συνδυαστεί με τις παρακάτω μορφές:
 - α) Μορφωτικός τουρισμός.
 - β) Επαγγελματικός τουρισμός.
 - γ) Συνεδριακός τουρισμός.
 - δ) Πολιτιστικός τουρισμός και τέλος
 - ε) Γαστρονομικός τουρισμός, μια σχετικά νέα μορφή τουρισμού που σιγά-σιγά αρχίζει να αναπτύσσεται.
3. Ο πόλος έλξης για τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό είναι:
 - α) Πολιτιστικές εκδηλώσεις.
 - β) Ευχάριστη παραμονή.
 - γ) Νυχτερινή ζωή, διασκέδαση, ψυχαγωγία.
 - δ) Αξιοθέατα.
 - ε) Ωραίο περιβάλλον, όμορφα τοπία.

στ) Παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών.

 - ζ) Εύκολη πρόσβαση.

4. Η πόλη προσελκύει (τραβάει) τους τουρίστες με τα παρακάτω μέσα διαφήμισης:
- α) Internet.
 - β) Brochures.
 - γ) Συμμετοχή σε διεθνείς και μη εκθέσεις.
 - δ) Τηλεοπτικά spot.
5. Οι ευχαριστημένοι και άρα επαναλαμβανόμενοι τουρίστες (repeaters) επισκέπτονται την πόλη του Ρεθύμνου σε ετήσια βάση για τους εξής λόγους:
- α) Φιλοξενία.
 - β) Αίσθηση ασφάλειας.
 - γ) Υψηλή ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών.
 - δ) Αψογή εξυπηρέτησης, service.
 - ε) Η ύπαρξη του καλά διατηρημένου Ιστορικού Κέντρου.
- στ) Κλίμα.
- ζ) Μαγευτικές παραλίες, θάλασσα.
6. Σε ερώτηση που αφορούσε το αν η πόλη μας είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες που έχουν ανακύψει για τον μαζικό τουρισμό, οι μισοί από τους φορείς απάντησαν **ΝΑΙ**, δηλαδή ότι η πόλη είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες αυτές γιατί:
- α) Υπάρχουν μονάδες που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες όλων των κατηγοριών των επισκεπτών από lux ξενοδοχεία έως αγροτουριστικά καταλύματα.
 - β) Υπάρχει επαρκής αριθμός κλινών.
 - γ) Υπάρχουν εστιατόρια, cafes, clubs και ότι άλλο χρειάζεται για νυχτερινή ζωή.
 - δ) Το φυσικο-γεωγραφικό περιβάλλον του Ρεθύμνου και της Κρήτης γενικότερα δεν έχει κορεσθεί από τις τουριστικές δράσεις.
- Οι υπόλοιποι από τους φορείς απάντησαν **ΟΧΙ**, είναι δηλαδή της άποψης ότι ο νομός του Ρεθύμνου ευρύτερα μπορεί να καλύψει τις ανάγκες αυτές, ενώ το Ιστορικό Κέντρο δεν είναι σε θέση να τις καλύψει διότι:
- α) Υπάρχει έλλειψη κοινόχρηστων χώρων.
 - β) Δεν υπάρχουν βασικές υποδομές.
 - γ) Υπάρχει έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα καθώς επίσης και έλλειψη parking.
 - δ) Υπάρχει έλλειψη άνεσης σε charter flights.
 - ε) Για να μπορεί η πόλη να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, χρειάζεται μεμονωμένους τουρίστες και όχι μαζικό τουρισμό ή με All Inclusive συμβόλαια.
7. Στην ερώτηση αν ο αστικός τουρισμός θα μπορούσε να βοηθήσει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, φυσικά και όλοι οι φορείς απάντησαν **θετικά** και αιτιολόγησαν ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει με τους παρακάτω τρόπους:
- α) Με πολλές από τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως: συνεδριακό, επαγγελματικό, πολιτιστικό, ιατρικό.
 - β) Με την ύπαρξη ζωής στην πόλη καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.
 - γ) Με το να μένουν πολλά ανοικτά καταστήματα κατά τη διάρκεια του Χειμώνα.
 - δ) Με την ύπαρξη πολλών πολιτιστικών και άλλων παρεμφερών γεγονότων.
 - ε) Με το να αναπτυχθεί περισσότερο ο συνεδριακός τουρισμός καθώς και να διαφημιστεί η ύπαιθρος στην ενδοχώρα όπως επίσης και η παράδοση του νησιού.
8. Εννοείται ότι στο παρελθόν έχουν γίνει προσπάθειες σχεδόν από όλους τους φορείς για επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, αλλά τα αποτελέσματα ήταν **αρνητικά**.

9. Η άποψη των επαγγελματιών και φορέων της πόλης είναι ότι η ανάπτυξη του αστικού τουρισμού στο Ρέθυμνο αντιμετωπίζει τα εξής κατά αξιολόγηση προβλήματα:

- α) Έλλειψη τεχνικών έργων και υποδομών.
- β) Ανεπαρκή τουριστική παιδεία και γνώσεις.
- γ) Έλλειψη τουριστικής νοοτροπίας.
- δ) Ανταγωνισμός από τα διπλανά αστικά κέντρα (Ηράκλειο – Χανιά).
- ε) Κυκλοφοριακά προβλήματα.
- στ) Έλλειψη πολιτιστικών εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια του Χειμώνα.
- ζ) Έλλειψη βοήθειας από την πολιτεία.
- η) Έλλειψη κατάλληλης προβολής.
- θ) Έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας ανάμεσα σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.

10. Για να αναπτυχθεί αυτή η μορφή τουρισμού στην πόλη έχουν γίνει κάποιες ενέργειες και από τους δημόσιους και από τους ιδιωτικούς φορείς.

Οι ενέργειες που έχουν γίνει από τους **δημόσιους φορείς** είναι οι εξής:

- α) Καταχωρήσεις σε διάφορα έντυπα.
- β) Φιλοξενίες δημοσιογράφων.
- γ) Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Οι ενέργειες που έχουν γίνει από τους **ιδιωτικούς φορείς**, είναι οι εξής:

α) Οι περισσότεροι ταξιδιωτικοί πράκτορες, ξενοδόχοι (εντός πόλεως) και καταστηματαρχές εστίασης και αναψυχής αφήνουν τα καταστήματά τους ανοικτά όλο το χρόνο.

β) Επίσης μέσα από συλλογικούς φορείς γίνονται προσπάθειες για να πεισθεί η πολιτεία για περαιτέρω βοήθεια.

11. Υπάρχουν πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη του αστικού τουρισμού στην πόλη και είναι οι εξής:

α) **Καρναβάλι**, το μεγαλύτερο στην Κρήτη που πραγματοποιείται την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς και φιλοξενεί χιλιάδες καρναβαλιστές από όλη την Κρήτη και όχι μόνο.

β) **Αναγεννησιακό Φεστιβάλ**, που πραγματοποιείται κάθε Καλοκαίρι από Ιούλιο – Σεπτέμβριο στο θέατρο «Ερωφίλη» στη Φορτέτζα και περιλαμβάνει εκδηλώσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται με στόχο την ανάδειξη της Κρητικής μα και της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης.

γ) **Γιορτή Κρασιού**, που πραγματοποιείται σχεδόν κάθε χρόνο το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου στο Δημοτικό Κήπο.

δ) **Αρκάδια** (αθλητικοί αγώνες), τοπική γιορτή στις 8 Νοεμβρίου και πραγματοποιείται παρέλαση. Οι εορταστικές εκδηλώσεις συνοδεύονται με αθλητικές εκδηλώσεις.

ε) **Βαρδινογιάννεια**, που διεξάγονται στη μνήμη του Παύλου Βαρδινογιάννη κάθε χρόνο αρχές Μαΐου στο στάδιο του Γάλλου με συμμετοχή πολλών γνωστών και μη αθλητών.

στ) **Κρητικός Γάμος**, πραγματοποιείται κάθε Καλοκαίρι στο Ιστορικό Κέντρο της πόλης.

ζ) **Γιορτή Αγίου Ιωάννη Κλείδωνα**, πραγματοποιούνται εκδηλώσεις από το Λύκειο Ελληνίδων στις 24 Ιουνίου.

12. Το προσωπικό που ασχολείται με τον τουριστικό τομέα, πρέπει να είναι κατάλληλα ειδικευμένο γιατί:

α) Ο τουρισμός δεν είναι ένας τομέας της οικονομίας που πρέπει να αντιμετωπίζεται πρόχειρα και ευκαιριακά, αλλά με πολλή ειδικευση τεχνοκρατικά και επαγγελματικά.

β) Ειδικευση σημαίνει ποιότητα που συνεπάγεται με τουριστική ανάπτυξη.

γ) Ένα κατάλληλα ειδικευμένο προσωπικό προσεγγίζει πιο σωστά τους ξένους επισκέπτες.

13. Για να αναπτυχθεί ο αστικός τουρισμός στην πόλη του Ρεθύμνου απαιτείται:

α) Στρατηγικός σχεδιασμός.

β) Σωστή στοχοθέτηση.

γ) Προγραμματισμός

δ) Δημιουργικότητα

ε) Σύγχρονη τουριστική τεχνογνωσία.

στ) Ευελιξία

ζ) Τουριστική συνείδηση

14. Για να δρομολογηθεί ένα νέο αναπτυξιακό κύμα για τον τουρισμό στην πόλη, τα παρακάτω στοιχεία παίζουν σημαντικό ρόλο:

α) Ποιοτική στάθμη υπηρεσιών φιλοξενίας.

β) Προγραμματισμός και εκτέλεση έργων τουριστικής υποδομής.

γ) Αναβάθμιση και μετατροπή του μαζικού τουρισμού σε τουρισμό ποιότητας.

δ) Εκσυγχρόνιση διάφορων μοντέλων τουρισμού (π.χ. καταδυτικός, αθλητικός, θρησκευτικός).

15. Τα στοιχεία, τα οποία έλκουν τους τουρίστες στο να επισκέπτονται το Ιστορικό Κέντρο του Ρεθύμνου είναι:

α) Το κάστρο της Φορτέζας.

β) Το ενετικό λιμανάκι.

γ) Ενετικά και Τουρκικά Μνημεία.

δ) Διάφορα μεσαιωνικά κτίσματα.

ε) Δημόσια κτίρια (Loggia, Κρήνη Rimondi κ.ά.)

στ) City tour (σε διάφορες γλώσσες)

ζ) Η αρχιτεκτονική του μορφή και

η) Γενικά η ατμόσφαιρα της Παλιάς Πόλης.

www.rethymnon.gr

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ
(Ν. Ηγουμενάκης – Κ. Κραβαρίτης – Π. Λύτρας)
- GTP – Group Travel Pages
- ΟΔΗΓΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ 2006-2007
- ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ
(Λ. Κρυοβρυσανάκης – Ρέθυμνο 2006)
- ΡΕΘΕΜΝΙΩΤΙΚΟΣ ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ
(Λ. Κρυοβρυσανάκης – Ρέθυμνο 1993)
- ΡΕΘΥΜΝΟ, ΙΣΤΟΡΙΑ-ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ-ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΖΩΗ
(Μ. Τρούλης – Ρέθυμνο 1999 – Β' Έκδοση)
- Ρεθεμνιώτικα Νέα – Τοπική καθημερινή εφημερίδα

SITES

- Δήμος Ρεθύμνου : [**www.rethymno.gr**](http://www.rethymno.gr)
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ρεθύμνου : [**www.rethymnon.gr**](http://www.rethymnon.gr)
- Αναγεννησιακό Φεστιβάλ Ρεθύμνου : [**www.rfr.gr**](http://www.rfr.gr)
- [**www.culture.gr**](http://www.culture.gr)
- Γραφείο Γενικού Τουρισμού : [**www.odeontravel.gr**](http://www.odeontravel.gr)
- [**www.gtp.gr**](http://www.gtp.gr)
- [**www.rethymnoatcrete.com**](http://www.rethymnoatcrete.com)
- [**www.zeus.gr**](http://www.zeus.gr)